Shri Nrisimharchanapaddhatih

શ્રીનૃસિંહાર્ચનપદ્ધતિઃ

Document Information

Text title : Shri Nrisimharchanapaddhatih

File name : nRRisiMhArchanapaddhatiH.itx

Category : vishhnu, dashAvatAra, viShNu

Location : doc_vishhnu

Proofread by : M K Barman

Description/comments : nRRisiMhakosha 2 upAsanA khaNDa

Latest update : August 4, 2025

Send corrections to : sanskrit at cheerful dot c om

This text is prepared by volunteers and is to be used for personal study and research. The file is not to be copied or reposted without permission, for promotion of any website or individuals or for commercial purpose.

Please help to maintain respect for volunteer spirit.

Please note that proofreading is done using Devanagari version and other language/scripts are generated using **sanscript**.

October 15, 2025

sanskritdocuments.org

શ્રીનૃસિંહાર્ચનપદ્ધતિઃ

બ્રહ્માણ્ડાનન્દનાથ
શ્રીલક્ષ્મીનૃસિંહો જયતિ ।
આનન્દમાનન્દકરપ્રસન્નં જ્ઞાનસ્વરૂપં નિજભાવયુક્તમ્ ।
યોગેન્દ્રમીડ્ય ભવરોગવૈદ્યં શ્રીમદ્ગુરું નિત્યમહં ભજામિ ॥ ૧॥

શ્રીગુરું પરમાનન્દસહજાનન્દ નિર્ભરમ્ ।
શિવરૂપિણમૈક્યેન ભાવયેહં સદા મુદા ॥ ૨॥

બ્રહ્માનન્દં ગુરું નૃત્વા અમૃતાનન્દ પાદુકામ્ ।
પૂર્ણાનન્દસ્વરૂપોયં તસ્મૈ શ્રીગુરવે નમઃ ॥ ૩॥

વિલોક્ય સર્વ તન્ત્રાણિ સૌતતન્ત્રાનુસારિણી ।
નત્વા સઙ્ક્ષેપતો વક્ષ્યે નૃસિંહાર્ચન પદ્ધતિમ્ ॥ ૪॥

તત્ર શ્રીમાન્સાધકેન્દ્રઃ પ્રાતઃ સન્ધ્યાપૂર્વં દણ્ડદ્વયાત્મકે બ્રાહ્મે મુહૂર્તે સમુત્થાય બહિર્દિગત્વાપશ્યકં કૃત્વા હસ્તૌ પાદૌ પ્રક્ષાલ્ય શુદ્ધવાસસી પરિધાય ગન્ધાદિ ભૂષયિત્વા શુભાસનોપરિ ઉપવિશ્ય આચમ્ય સઙ્કલ્પં કુર્યાદ્યથા ૐ અદ્ય શ્રી અમુકમાસે અમુકપક્ષે અમુકતિથૌ દુરિતક્ષયાર્થં કાયકવાઙ્મનસઃ કૃત્પાપક્ષયાર્થં શ્રીલક્ષ્મીનૃસિંહપ્રીત્યર્થે પ્રાતઃ કૃત્યમહં કરિષ્યે । ઇતિ સઙ્કલ્પઃ । તતો । સ્વશિરસ્થાધોમુખ શુક્લવર્ણસહસ્રદલકમલકર્ણિકાન્તર્ગતં ચન્દ્રમણ્ડલાન્તસ્થહંસપીઠે નિજગુરું શુક્લવર્ણં શુક્લાલઙ્કારભૂષિતં દ્વિભુજં દ્વિનયનં વરાભયકરં શાન્તં પ્રસન્નમાનસં વામોરુસ્થરક્તશક્તિયુતં વામેન ધૃતરક્તોત્પલયા દક્ષિણેન ધૃતચારુકલેવરં દિવ્યાભિષેકેન સમ્પ્રદાયાનુગતનામપૂર્વકં ધ્યાત્ત્વા માનસૈરારાધયેદ્યથા ॥

લં પૃથિવ્યાત્મકં શ્રીગુરુમૂર્તયે ગન્ધં સમર્પયામિ નમઃ ।
હં આકાશાત્મકં શ્રીગુરુમૂર્તયે પુષ્પં સમર્પયામિ નમઃ ।
વં યં વાયવ્યાત્મકં શ્રીગુરુમૂર્તયે ધૂપં સમર્પયામિ નમઃ ।
ખં ત્મકં શ્રીગુરુમૂર્તયે દીપં સમર્પયામિ નમઃ ।
વં અમૃતાત્મકં શ્રીગુરુમૂર્તયે નેવેદ્યં સમર્પયામિ નમઃ ।
સં સોમાત્મકં શ્રીગુરુમૂર્તયે તામ્બૂલં સમર્પયામિ નમઃ ।
પશ્ચાત્પાદુકામન્ત્રં જપેદ્યથા ।

ઐં હ્રીં શ્રીં હ સ ખ ક્ષેં હ સ ક્ષ મલ વરયૂંસહખ મેં સ હ ક્ષ મ લ વ ર યૂં શ્રી અમુકાનન્દનાથ શ્રી અમુકી દેવ્યમ્બા શ્રી પાદુકાં પૂજયામિ નમઃ । ગુરું એવં પરમગુરું એવં પરાત્પરમગુરું એવં પરમેષ્ઠિગુરું૦ દશપઞ્ચધાત્રિધા વા સઙ્કેતનામ્ના સઞ્જપ્ય ગુરોર્દક્ષિણકરે ગુહ્યેતિ મન્ત્રેણ સમર્પયેત્ । ગુહ્યાતિગુહ્યગોપ્તા ત્વં ગૃહાણાસ્મત્કૃતં જપમ્ । સિદ્ધિર્ભવતુ મે દેવ ત્વત્પ્રસાદાત્પરમેશ્વર ઇતિ મન્ત્રેણ સમર્પણં કુર્યાત્ । સ્તુત્વા નત્વા પ્રણમ્ય ॥

અખણ્ડમણ્ડલાકારં વ્યાપ્તં યેન ચરાચરમ્ ।
તત્પદં દર્શિતં યેન તસ્મૈ શ્રીગુરવે નમઃ ॥ ૧॥

અજ્ઞાનતિમિરાન્ધસ્ય જ્ઞાનાઞ્જનશલાકયા ।
ચક્ષુરુન્મીલિતં યેન તસ્મૈ શ્રીગુરવે નમઃ ॥ ૨॥

નમોઽસ્તુ ગુરવે તસ્મૈ ઇષ્ટદેવસ્વરૂપિણે ।
યસ્ય વાગમૃતં હન્તિ વિષં સંસારસઞ્જ્ઞકમ્ ॥ ૩॥

ઇતિ પ્રણમ્ય સ્તુવતિ ।
નમસ્તે નાથ ભગવન્ શિવાય ગુરુરૂપિણે ।
વિદ્યાવતારસંસિધ્યૈ સ્વીકૃતાનેકવિગ્રહઃ ॥ ૧॥

નવાય નવરૂપાય પરમાર્થૈકરૂપિણે ।
સર્વાજ્ઞાનતમોભેદભાનવે ચિદ્ઘનાય તે ॥ ૨॥

સ્વતન્ત્રાય કૃપાલુપ્તવિગ્રહાય શિવાત્મને ।
પરતન્ત્રાય ભક્તાનાં ભવ્યાનાં ભવ્યરૂપિણે ॥ ૩॥

વિવેકિનાં વિવેકાય વિમર્શાય વિમર્શિનમ્ ।
પ્રકાશાનાં પ્રકાશાય જ્ઞાનિનાં જ્ઞાનરૂપિણે ॥ ૪॥

પુરસ્તાત્પાર્શ્વયોઃ પૃષ્ઠે નમસ્કુર્યામુપર્યધઃ ।
સદામચ્ચિત્રભાવેન વિધેહિ ભવદાસનમ્ ॥ ૫॥

ત્વત્પ્રસાદાદહં દેવ કૃતકૃત્યોઽસ્મિ સર્વતઃ ।
માયામૃત્યુમહાપાશાદ્વિમુક્તોઽસ્મિ શિવોઽસ્મિ ચ ॥ ૬॥

ઇતિ સ્તુત્વા નત્વા પ્રાતઃ પ્રભૃતિ સાયાન્તં ધ્યાયામિ પ્રાતરન્તતઃ ।
યત્કરોમિ જગન્નાથ તદસ્તુ તવ પૂજનમ્ ॥ ૧॥

ઇતિ સર્વં ગુરવે નિવેદ્ય તદાજ્ઞાં ગૃહીત્વા તત્પાદગલિતામૃતધારયા ક્ષાલિતં નિર્મલમાત્માનં વિચિન્તયેત્ । તતો મૂલાધારેરૂણે ચતુર્દલે ત્રિકોણં ધ્યાત્ત્વા તન્મધ્યે કામં સ્ફુરબ્દાલાર્કવર્ણં સત્ત્વરજસ્તમોગુણાક્રાન્તં બિન્દું સઞ્ચિત્ય તદુર્ધ્વં કુણ્ડલિનીશક્તિં ચૈતન્યરૂપિણીં તડિન્નિભાં મૃણાલાન્તરાલતન્તુતુલ્યાં પ્રસુપ્તભુજગાકારાં

સાર્દ્ધ ત્રિવલયેન સંસ્થિતાં મનોરૂપદણ્ડેનોકૃત્યોત્થાપ્ય હુઙ્કારેણ ગુરુપદિષ્ટમાર્ગેણ મૂલાધારં સ્વાધિષ્ઠાન મણિપૂરકાનાહત વિશુદ્ધાજ્ઞાખ્યષ્ચક્ર ભેદક્રમેણ શિરસ્યાધોમુખસહસ્રારકમલં નીત્ત્વા આત્માનં ચિન્તયેત્ । તત્રસ્થ ચન્દ્રમણ્ડલાદ્વિગલિતામૃતધારયા રક્તવર્ણાં તાં કુણ્ડલિનીં ષ્યક્રસ્થદેવાન્ સન્તર્પ્ય પુનઃ આજ્ઞાવિશુદ્ધાદિક્રમેણ મૂલાધારમાનયેત્ તતો મૂલાધારાત્ બ્રહ્મરન્ધ્રાતં મૂલવિદ્યામુદ્યદિનકરોપેતાં વિભાવ્ય યાવચ્છ્વાસં દૃઢાસનં તત્પ્રભાપટલપાટલવ્યાપ્તં શરીરં ચિન્તયેત્ ઇતિ માનસકૃત્ય અથ હસ્તવ્યાપારાદિકૃત્યં મૂલેન પ્રાણાયામત્રયં કૃત્વા ઋષ્યાદિ કરષડઙ્ગન્યાસપૂર્વકં હૃદયકમલે દેવં ધ્યાત્વા માનસૈર્ગન્ધાદ્યુપચારૈઃ સમ્પૂજ્ય ગુરુમન્ત્રદેવતાત્માનમૈક્યં વિભાવ્ય યથાશક્તિં મૂલવિદ્યાં જપયિત્વા ગુહ્યેતિ મન્ત્રેણ સમર્પ્ય સ્તુત્ત્વા નત્ત્વા દેવાજ્ઞાં પ્રાર્થયેત્ । અથ અજપાસઙ્કલ્પઃ । ૐ અં શ્રી અજપામન્ત્રસ્ય હંસઋષિઃ અવ્યક્તાગાયત્રી છન્દઃ પરમહંસો દેવતા શ્રીમદ્લક્ષ્મીનૃસિઙ્ગત્વેન યોગસિદ્ધ્યૈ વિનિયોગઃ । હંસઋષયે નમઃ શિરસિ અવ્યક્તાગાયત્રીછન્દસે નમો મુખે પરમહંસ દેવતાયૈ નમો હૃદયે હં બીજાય નમઃ ગુહ્યે સઃ શક્તયે નમઃ પાદયોઃ સોહં કીલકાય નમઃ સર્વાઙ્ગે સૂર્યાત્મને અઙ્ગુષ્ઠાભ્યાં નમઃ સોમાત્મને તર્જનીભ્યાં નમઃ સ્વાહા નિરઞ્જનાત્મને મધ્યમાભ્યાં નમઃ નિરાભાસાત્મને અનામિકાભ્યાં નમઃ અવ્યક્તાત્મને કનિષ્ઠિકાભ્યાં નમઃ અનન્તાત્મને કરતલકરપૃષ્ઠાભ્યાં નમઃ સૂર્યાત્મને હૃદયાય નમઃ સોમાત્મને શિરસે સ્વાહા નિરઞ્જનાત્મને શિખાયૈ વષટ્ નિરાભાસાત્મને કવચાય હું અવ્યક્તાત્મને નેત્રત્રયાય વૌષટ્ અનન્તાત્મને અસ્ત્રાય ફટ્ ॥

અથ ધ્યાનમ્ ।
ગમાગમસ્થં ગમનાદિશૂન્યં ચિદ્રૂપરૂપં તિમિરાન્તકારમ્ ।
પશ્યામિ તત્સર્વજનપ્રધાનં નમામિ હંસં પરમાર્થરૂપમ્ ॥ ૧॥

રક્તવર્ણં ગણેશં ચ મૂલાધારે ચતુર્દલે ।
વાદિવેદસમાયુક્તે ષટ્શતં ચ સમર્પયેત્ ॥ ૨॥

સ્વાધિષ્ઠાને વિદ્રુમાભં ષટ્કોણં વાદિપત્રકે ।
સવિત્ર્યા ચ સમાયુક્તે ષટ્સહસ્રસમર્પયેત્ ॥ ૩॥

વિદ્યુલ્લસત્પ્રભાભં ચ મણ્ડલાદિદશાક્ષરમ્ ।
લક્ષ્મીનારાયણં વેદે ષટ્સહસ્રં નિવેદયેત્ ॥ ૪॥

મહાનલપ્રભાવે ચકાદિદ્વાદશપત્રકે ।
ઉમામહેશ્વરૌ વન્દે ષટ્સહસ્રં સમર્પયેત્ ॥ ૫॥

વિશુદ્ધે ધૂમ્રવર્ણં ચ કલાપત્રે સ્વરાન્યસેત્ ।
પ્રાણશક્ત્યાત્મકૌ વન્દે સહસ્રાં ચ સમર્પયેત્ ॥ ૬॥

આજ્ઞાયાં વિદ્યુદાભાયાં શુભ્રૌ હં ક્ષં નિયોજયેત્ ।
પરમાત્મા પરાશક્તિસહસ્રં ચ સમર્પયેત્ ॥ ૭॥

કર્પૂર દ્યુતિસંરાજત્સહસ્રદલપઙ્કજે ।
અનિલાત્મકં ગુરું ધ્યાયેત્ સહસ્રં ચ સમર્પયેત્ ॥ ૮॥

ઇતિ અજપાસઙ્કલ્પઃ । અજપા નામ ગાયત્રી યોગિનાં મોક્ષદાયિની । તસ્ય સઙ્કલ્પમાત્રેણ નરઃ પાપૈઃ પ્રમુચ્યતે ॥ તતો દેવાજ્ઞાં પ્રાર્થયેત્ । ત્રૈલોક્ય ચૈતન્યમયિત્રિશક્તે । શ્રી વિશ્વસ્ય માતર્ભવદાજ્ઞયૈવ ॥ પ્રાતઃ સમુત્થાય તવ પ્રિયાર્થમ્ । સંસારયાત્રામનુવર્તયિષ્યે ॥ ઇતિ પ્રાર્થ્ય । અહં દેવ ન ચાન્યોઽસ્મિ બ્રહ્મૈવાહં ન શોકભાક્ । સચ્ચિદાનન્દરૂપોઽહમાત્માનમિતિ ચિન્તયેત્ ॥ ઇતિ ગુરુદેવતાત્મનામૈક્યં વિભાવ્ય ભૂમિં સમ્પ્રાર્થયેદ્યથા,
સમુદ્રમેખલે દેવિ પર્વતસ્તનમણ્ડલે ।
વિષ્ણુપત્ની નમસ્તુભ્યં પાદસ્પર્શં ક્ષમસ્વ મે ॥

ધારણં પોષણં ત્વત્તો ભૂતાનાં દેવિ સર્વદા ।
તેન સત્યેન માં પાહિ પાશાન્મોચય ધારિણી ॥

ઇતિ પ્રાર્થ્યોત્થાય શ્વાસાનુસારેણ ભૂમૌ પાદં દત્વા બહિર્વ્રજેત્ ઇતિ પ્રાતઃ કૃત્યમ્ । પ્રાતઃકૃત્યમકૃત્વા યો દેવિં ભક્તિતો યજેત્ નિષ્ફલા તસ્ય પૂજા સ્યા શૌચહીના યથા ક્રિયા ॥

અથ શૌચવિધિઃ । તતો ગ્રામાત્બહિર્નૈરૃત્યાં વા યામ્યાં દિશિ શરક્ષેપમાત્રં ગત્વા મલમૂત્રોત્સર્ગં કુર્યાદ્યથા એકાન્તે જનવર્જિતે । તૃણાસ્તંરિતભૂદેશે કુર્યાન્મલવિસર્જનમ્ ॥ ભૂતાનુત્સારયેદ્યથા ગચ્છન્તુ ઋષયો દેવાઃ પિશાચાઃ યક્ષરાક્ષસઃ । પિતૃભૂતગણાઃ સર્વે કરિષ્યે મલમોચનમ્ । તાલત્રયં દત્વા ઉત્તરાભિમુખો ભૂત્વા ઉપવિશ્ય મલોત્સર્જનં કુર્યાત્ । શિરઃ પ્રાવૃત્ય વાસસા કર્ણસ્થ બ્રહ્મસૂત્રઃ સત્ । કુર્યાન્મલવિમોચનમ્ । મલોત્સર્ગં કૃત્વા મૂત્રપુરીષાદન્યત્રોપવિશ્ય શૌચં કુર્યાદ્યયાવિધિઃ । એકાલિઙ્ગે ગુદે સ્તિસ્ત્રઃ દશભિર્વામપાણિના ઉભયોઃ કરસમં ચ પાદયો સ્ત્રિરુચ્યતે અથવા સ્થૂલામલકમાનેન ગૃહીત્ત્વા મૃદમાદરાત્ શૌચં કાર્યં પ્રયત્નેન ગન્ધલેપક્ષયાવધિ ॥ એવં શૌચં વિધાય અષ્ટૌ ગણ્ડુશાન્ ત્યજેત્ ॥

અથ દન્તધાવનક્રમે યથા । અનિષિદ્ધદિનેષુ વિહિતકાષ્ટેન દન્તાન્ શોધયેદ્યથા । ચૂતચમ્પક જમ્બૂક અપામાર્ગાદિ વા ત્રયે । અષ્ટાદશદ્વાદશં વા અઙ્ગુલં પ્રાર્થ્ય તં હરેત્ । આયુર્બલંયશોવર્ચઃ પ્રજ્ઞાપશુધનાનિ ચ । શ્રિયં પ્રજ્ઞાં ચ મેધાં ચ તન્નો દેહિ વનસ્પતે ॥ ૐ હ્રીં તર્હિઉત્ખાહેતિ છિત્વા ૐ કામદેવાય સર્વજનપ્રિયાય નમઃ ઇત્યનેન મન્ત્રેણ દન્તાન્સંશોધ્ય વા અગ્રેણ જિહ્વામુલ્લિખ્ય દન્તકાષ્ઠં ક્ષાલયિત્વા નૈરૃત્યાં દિશિ શુદ્ધદેશે નિઃક્ષિપેત્ । મૂલેન મુખં પ્રક્ષાલ્યાચમ્ય દેવસ્થાનાત્ નિર્માલ્યમપસાર્ય સ્નાનાર્થં તીર્થે ગચ્છેત્તીર્થદેવાન્નમસ્કૃત્ય અસ્ત્રેણ તીરં પ્રક્ષાલ્ય તત્ર ધૌતાં બરાણિ સંસ્થાપ્ય હસ્તૌ પાદૌ પ્રક્ષાલ્યાચમ્ય મૂલેન વા વૈદિકમન્ત્રેણ મૃત્તિકયાઙ્ગાનિ લેપયેત્ ॥

ઉક્તં ચ ગૌતમીયે અસ્ત્રેણાલોડ્ય મૃત્સ્ના ત્રિભાગન્તાં તુ કારયેત્ । જલે ચૈઙ્કાદ્વાદશધા નિક્ષિપેદસ્ત્રમુચ્ચરન્ એકં મૂર્દ્ધાદિનાભ્યન્ત પઠન્ મૂલં વિલેપયેત્ શેષં પાદાદિનાભ્યન્તં તથૈવ પરિલેપયેત્ સ્વર્ણરજતમુદ્રારૂપાન્ કુશાનનામાતર્જન્યોર્ધૃત્વાત્માનં દેવરૂપં વિભાવ્ય તતો નાભિમાત્રોદકે ગત્વા મલાપકર્ષણં સ્નાનં કૃત્વાચમ્ય વૈદકં સ્નાનં કુર્યાદ્યથા ૐ અદ્યેત્યાદિના દેશકાલૌ સ્મૃત્વા યથાકામમેતન્મન્ત્રપ્રતિબન્ધકં મમ અશેષદુરિતક્ષયાર્થે શ્રીમત્

લક્ષ્મીનૃસિંહનરહરિપ્રીત્યર્થે પ્રાતઃ સ્નાનમહં કરિષ્યેતિ સઙ્કલ્પઃ । સ્વશિરસિ ગુરું નમસ્કૃત્ય પ્રાણાયામં ઋષ્યાદિ કરષડઙ્ગં કૃત્વા સ્વહત્કમલે દેવં ધ્યાત્વા માનસૈઃ ઉપચારૈઃ સમ્પૂજ્ય તીર્થાન્યાવાહ્યેદ્યથા,

બ્રહ્માણ્ડોદરતીર્થાનિ કરૈઃ સ્પૃષ્ટાનિ તે રવે ।
તેન સત્યેન મે દેવ તીર્થં દેહિ દિવાકર ॥

ગઙ્ગે ચ યમુને ચૈવ ગોદાવરિ સરસ્વતિ ।
નર્મદે સિન્ધુ કાવેરી જલેસ્મિન્સન્નિધિં કુરુ ॥

આવાહયામિ ત્વાં દેવિ સ્નાનાર્થમિહ સુન્દરિ ।
એહિ ગઙ્ગે નમસ્તુભ્યં સર્વતીર્થસમન્વિતે ॥

ક્રોમિત્યઙ્કુશમુદ્રયા સૂર્યમણ્ડલાત્તીર્થાનિ આવાહયામિતિ ધેનુમુદ્રયાઽમૃતીકૃત્ય મત્સ્યમુદ્રયાઽચ્છાદ્ય ચક્રેણ સંરક્ષાસ્ત્રેણ છોટિકાભિર્દશદિગ્બન્ધનં કુર્યાત્ ॥

અથ તીર્થશક્ત્યાં સમષ્ટિધ્યાનં સર્વાનન્દમયીં અશેષદુરિતધ્વંસાં મૃગાઙ્કપ્રભાં ત્ર્યક્ષં ચોર્ધ્વકરદ્વયેન દધતીં પાશં સૃણીં ચ ક્રમાત્ । દોર્ભ્યાં ચામૃતપૂર્ણહેમકલશં મુક્તાક્ષમાલાં વરામ્ । ગઙ્ગાસિન્ધુસરિદ્વયાદિસહિતાં શ્રીતીર્થશક્તિં ભજે ॥ હ્રાં હ્રીં હ્રૂં હ્રૈં હ્રૌં હ્રઃ-
સર્વાનન્દમયી તીર્થશક્તે એહ્યેહિ સ્વાહા ઇતિ મન્ત્રેણ નમસ્કૃત્ય તસ્મિન્ જલે સ્વદેવતાયા યન્ત્રં વિભાવ્ય તત્રચ્છાદ્યાનવશક્તયપીઠમન્વન્તં જલેન સન્તર્પ્ય તતો સ્વહૃત્કમલાત્તત્ર દેવમાવાહ્ય તતો વક્ષ્યમાણપ્રકારેણ ગુરૂપદિષ્ટમાર્ગેણ આવાહનાદિ આયુધાન્તાં મુદ્રાં પ્રદૃશ્ય જલૈઃ સમ્પૂજ્ય તત્પાદદ્વયનિર્ગતજલેનાચમ્ય તત્ત્વમુદ્રયા સ્વમૂર્ધ્નિ મૂલેન સપ્તધા અભિષિચ્ય અઙ્ગુલીભિઃ સપ્તછિદ્રાણિ સંરુધ્ય મૂલમુચ્ચરન્ ત્રિરુન્મજ્યોન્મજ્ય મૂલેન કલશમુદ્રયા સ્વમૂર્ધ્નિ ત્રિધાભિષિચ્ય ત્રિઃ વા દ્વોત્રિઃ હૃદિ પુનરાચમ્ય મૂલાન્તે સાઙ્ગાં સાવર્ણાં સર્વવાહનાં સાયુધાં શ્રીમત્લક્ષ્મીનૃસિંહનરહરનરહરાય તર્પયામિ નમઃ ઇતિ ત્રિધા સન્તર્પ્ય વક્ષ્યમાણપ્રકારેણ સૂર્યમન્ત્રેણ સૂર્યાઞ્જલિસ્ત્રિઃ તતો બ્રહ્માદી દેવા તર્પયામિ નમસ્ત્રિઃ ॥

દેવસન્મુખે તીર્થે સનકાદીન્મુનીંસ્તર્પયામિ નમસ્ત્રિઃ । ઋષિવામેતીર્થે કવ્યવાહનાદીન્ પિત્તૃંસ્તર્પયામિ નમસ્ત્રિઃ । પિતૃદક્ષે તીર્થે પુનરાચમ્ય પ્રાણાયામં ઋષ્યાદિકં કૃત્વા ધ્યાત્વા સંહારમુદ્રયા દેવં સ્વહૃદયે ઉદ્વાસ્ય તીર્થાનિ સૂર્યમણ્ડલે ઉદ્વાસ્ય તીર્થં નમસ્કૃત્ય તીરમાગત્ય તીરે શોધપત્રં જલિત્વાય સ્વાહા ॥

તાનિ સંસ્પૃષ્ટ્વા મૂલેન શિખાં બધ્વા ૐ અદ્યેત્યાદિના શ્રીલક્ષ્મીનૃસિંહસંહિતાય મમ ધર્માર્થકામમોક્ષાર્થે પ્રાતઃસન્ધ્યોપાસનમહં કરિષ્યેતિ સઙ્કલ્પઃ ॥

સઙ્કલ્પેન વિના રાજન્ યત્કિઞ્ચિત્કુરુતે યદિ ।
ફલં ચાલ્પાલ્પકં તસ્ય ધર્મસ્યાર્ધક્ષયો ભવેત્ ॥

સઙ્કલ્પ એવ મુખ્યઃ સ્યાત્સ્નાનદાનાદિ કર્મસુ ।
તતઃ સઙ્કલ્પરહિતં તત્સર્વં નિષ્ફલં ભવેત્ ॥

મૂલત્રય બીજેન પ્રાણાયામં ત્ર્યં કૃત્વા ઋષ્યાદિકરષડઙ્ગં વિધાય ધ્યાત્વા સૂર્યમણ્ડલાત્તીર્થામ્યાવાહેદ્યથા બ્રહ્માણ્ડોદરેતિ । ગઙ્ગે ચ યમુનેતિ ૨ ક્રૌં ઇત્યઙ્કુશમુદ્રયા પશ્ચાદ્ધેતુમત્સચક્ર અવગુણ્ઠણ છોટિકાભિ પ્રદર્શ્ય મૂલેન સપ્તાભિમન્ત્ર્ય તતો વામહસ્તે જલમાદાય દક્ષેન સમ્પુટિકૃત્ય હં યં રં વં લં પં ચ ભૂતકેન ત્રિરભિમન્ત્ર્યાઙ્ગુલ્યન્તરગલદુર્દક બિન્દુભિસ્તત્વમુદ્રયા મૂલેન સપ્તધા મૂર્ધ્નિ અભિષિચ્ય શેષં જલં દક્ષહસ્તે નિધાય ઇડયાકૃષ્ય વામેતિ બીજેનાન્તઃ પ્રવિષ્ટં વિચિત્ય તેન સમસ્ત કલુષં પ્રક્ષાલ્યયં પિઙ્ગલયા વિરચ્ય તજ્જલં કજ્જલપ્રભં વિભાવ્ય પુરતઃ કલ્પિતવજ્રશિલાયાં મૂલાસ્ત્રેણ આસ્ફાલયેત્ । હસ્તૌ પ્રક્ષાલ્યાચત્ર્યોત્થાય સૂર્યમણ્ડલે ગાયન્ત્રી ધ્યાત્વા અર્ઘ્યં દદ્યાદ્યથા ઉદ્યદાદિત્યસઙ્કાશાં લોહિતાખ્યવરાં નૃણાં શુક્લાં જીનધરાં બ્રાહ્મી હંસાસનકૃતાયામ્ ॥

એવં ધ્યાત્વા અર્ઘ્યં દદ્યાત્ । ૐ હ્રીં શ્રીં નૃસિંહાય વિદ્મહે ભક્તવત્સલાય ધીમહિ તન્નો વિષ્ણુઃ પ્રચોદયાત્ । એવં સૂર્યમણ્ડલાદ્દેવમયીં ગાયત્રીં ઇદમર્ઘ્યં સ્વાહેતિ ત્રિઃ ગોપાદૌ ચાઞ્જલિ કૃત્વા પૂરયેદદ્ભિરઞ્જલિ ગોરટઙ્ગમાત્રમુધૃત્ય જલમધ્યે જલં ક્ષિપેત્ । ગોશ્રૃઙ્ગેતિ ગોકર્ણે ચ ગાયત્રીમષ્ટોત્તરશતં વા યથશક્ત્યા જપેત્ । ગુહ્યેતિ મન્ત્રેણ સમર્પ્ય મધ્યાહ્ને શુક્લામ્બર ધરાં રૌદ્રીં વૃષાષનકૃતાશ્રયાં ત્રિનેત્રાં વરદાં પાશં શૂલં ચ નૃકરોટિકાં સાયાહ્ને શ્યામવર્ણાં ચતુર્બાહુ શઙ્ખં ચ ક્રલસત્કરાં ગદાપદ્મધરા દેવીં ગરુડાસનકૃતાશ્રયાં ઇતિ સન્ધ્યવિધિઃ । અથ તર્પણવિધિરુચ્યતે । તતો વક્ષ્યમાણ પ્રકારેણ જલે યન્ત્રં વિભાવ્ય મન્વાદ્યાપીઠં મન્વન્તં પીઠશક્તીં સન્તર્પ્ય પચા સ્વહૃદયાત્ વક્ષ્યમાણપ્રકારેણ દેવમાવાહ્ય આવાહનાદિ અયુધાન્તામ્તપ્રદર્શ્ય મૂલમુચ્ચારન્ સાઙ્ગાં સાવર્ણાં સવાહનાં સાયુધાં શ્રીલક્ષ્મીનૃસિંહનરહરાય તર્પયામિ નમઃ સ્વાહેતિ ત્રિઃ દિવ્યૌઘતઃ સિદ્ધૌયન્ત માનવૌઘન્ત શ્રીગુરું તર્પયામિ શ્રીપરમગુરું તર્પયામિ શ્રી પરાત્પરગુરું તર્પયામિ શ્રીપરમેષ્ટીગુરું તર્પયામિ ૐ હ્રીં હૃદયાય નમઃ । હૃદયદેવં તર્પયામિ ૐ હીં શ્રીં શિરસે સ્વાહા । શિરોદેવં તર્પયામિ ૐ હ્રીં શ્રીં નરહરાય શ્રીલક્ષ્મીસહિતાય શિખાયૈ વષટ્ શિખાદેવં તર્પયામિ ૐ હ્રીં શ્રીં ક્લીં હ્યૌં હૂત્કવચાય હું કવચદેવં તર્પયામિ શ્રીલક્ષ્મીસહિતાય શ્રીનરહાય નેત્રત્રયાય વૌષટ્ નેત્રદેવં તર્પયામિ ૐ હ્રીં ક્લીં શ્રીં હ્રૌં ક્ષ્રૌં હૂઃ શ્રીલક્ષ્મીસહિતાય શ્રીનરહરાય નમઃ । અસ્ત્રાય ફટ્ । અસ્ત્રદેવં તર્પયામિ મૂલેન ષોડશવારં તર્પયેત્ આવર્ણાઙ્ગદેવતાંસ્તર્પયેત્ । બટુકં તર્પયામિ । યોગિનીં તર્પયામિ ક્ષેત્રપાલં તર્પયામિ । ગણપતિં તર્પયામિ । ઇન્દ્રાદીન્ લોકપાલાન્ તર્પયામિ । નમઃ તદશક્તૌ મૂલમુચ્ચાર્ય પૂર્વવત્ સાઙ્ગેતિ પઠન્ દશધા દેવતામેવ તર્પયેત્ । ઇતિ સામ્પ્રદાયવિદા સૂર્યાર્ઘ્યં દદ્યાદ્યથા તામ્રપાત્રે દુર્વાક્ષતરક્તચન્દનકુશફલપુષ્પાદિના અર્ઘ્યં વિધાય ઉત્થાય હ્રીં હંસઃ માર્તણ્ડ ભૈરવાય પ્રકાશશક્તિસહિતાય ઇદમર્ઘ્યં સ્વાહેતિ ત્રિઃ પશ્ચાત્સૂર્યમણ્ડલે સ્વેષ્ટદેવતાં ધ્યાત્વા અર્ઘ્યં દદ્યાદ્યથા પૂર્વોક્તઃ ક્રમેણાર્ઘં નિર્માય મૂલમુચ્ચાર્ય ઉદ્યદાદિત્યમણ્ડલવર્ત્તિન્યૈ બ્રહ્મચૈતન્યમયાયૈ શ્રીલક્ષ્મીનૃસિંહાય ઇદમર્ઘ્યં સ્વાહેતિ ત્રિઃ મધ્યાહ્ને રુદ્રચૈતન્યમયાયૈ સાયાહ્ને વિભુચૈતન્યમયાયૈ મૂલં અષ્ટોત્તરશતં વા યથાશક્ત્યા પ્રજપ્ય ગુહ્યાદિના સમર્પ્ય એવં સન્ધ્યાશક્તાવપિ ઋષ્યાદિકં કૃત્ત્વા ધ્યાત્ત્વા ત્રિકાલં વા ગાયત્રીં અષ્ટોત્તરશતં જપેત્ । ન તુ કાલં લોપયેત્ । પુનરાચમ્ય ઋષ્યાદિકં કૃત્ત્વા ધ્યાત્ત્વા સંહારમુદ્રયા દેવં સ્વહૃદિ વિસૃજ્ય તીર્થાનિ સૂર્યમણ્ડલે ઉદ્વાસ્ય તીર્થં નમસ્કૃત્ય ઇતિ તર્પણવિધિઃ પ્રાતઃ સન્ધ્યાં પરિત્યજ્યદેવતા પૂજનં ચરેત્ । મોહાત્કૃત્વા મહેશાનિતારકી જાયતે નરઃ । પ્રાતઃ સન્ધ્યાં પરિત્યજ્ય હોમં વા તર્પણં શિવે કુર્વન્નરકાર્યો વિપ્રસ્ત્યજન્ સ્વાનોભવે ધ્રુવં પિશાચો જાયતે દેવ અપિ વેદાન્ત પરગઃ સન્ધ્યાનામપિસર્વાસાં પ્રાતઃ સન્ધ્યા ગરીયસા તસ્માત્તાન્નત્યજેદ્વિપ્રઃ ત્યજન્નરકમાપ્નુયાત્ ઇતિ ત્રિપુરાર્ણવ વચનાદિ યમવશ્યં કર્તવ્યેતિ શિવશાસનમ્ ॥

અથ પૂજાવિધિઃ લિખ્યતે । તતો વસ્ત્રપૂતજલમ્પાત્રમાપૂર્ય્યાદાય સ્વહૃત્કમલે દેવં ધ્યાત્ત્વા । નમસ્કૃત્યાનુવાકં પઠેત્ દેવસ્થાનમાવિશેન્ । તત્ર સ્થિત્વા હસ્તૌ પાદૌ પ્રક્ષાલ્ય આચમ્ય પઠેત્ સૂર્યઃ સોમોયમઃ કાલોમહાભૂતાનિપઞ્ચ ચ એત શુભશુભસ્યેહ કર્મણોનવસાક્ષિણઃ ઇતિ નમસ્કૃત્ય (ગા) હારદેશે સામાન્યાર્થી સંસ્થાપયેદ્યથા સ્વપૂરણાસ્ત્રિકોણવૃત્ત ચતુરસ્ત્રં મણ્ડલં કૃત્વા હ્રીં આં ધારશક્તૈ નમઃ ઇતિ સમ્પૂજ્ય નમ ઇત્યાધારં પ્રક્ષાલ્યતન્મણ્ડલે નિધાય મંવહ્નિમણ્ડલાય દશકલાવ્યાપ્તાત્મને ધર્મપ્રદાય નમઃ ઇત્યાધારં સમ્પૂજ્ય તતોસ્ત્રાય ફડિતિ પાત્રં પ્રક્ષાલ્યાડધારે નિધાય અં અર્કમણ્ડલાય દ્વાદશકલા વ્યાપ્તાત્મને અર્થપ્રદાય નમઃ ઇતિ સમ્પૂજ્ય મૂલેન ચ જલમાપૂર્ય્ય ૐ સોમમણ્ડલાય ષોડશકલાવ્યાપ્તાત્મને કામપ્રદાય નમઃ ઇતિ સમ્પૂજ્ય મૂલેન ચ જલમાપૂર્ય ૐ સોમમણ્ડલાય ષોડશકલાવ્યાપ્તાત્મને કામપ્રદાય નમઃ ઇતિ સમ્પૂજ્ય પૂર્વાવતીર્થાન્યાવાહ્ય પૂર્વવત્ મુદ્રાં પ્રદર્શ્ય મૂલમષ્ટધાપ્રજાપ્ય ઇતિ સામાન્યાર્ઘ્યં તજ્જલં પૂર્વપાત્રે નિક્ષિપ્ય તેનોદકેનાચમ્ય અસ્ત્રમન્ત્રેણ દ્વારં સમ્પ્રોક્ષ્ય દ્વારદેવતાં પૂજયેદ્યથા ઉર્ધ્વં ગં ગણેશાય નમઃ । વામશાખાયાં ક્ષં ક્ષેત્રપાલાય નમઃ । દક્ષિણે બં બટુકાય નમઃ । અધઃ યાં યોગિનીભ્યો નમઃ । વામકોપે ગં ગઙ્ગાયૈ નમઃ । દક્ષકોણે યં યમુનાયૈ નમઃ । દક્ષે શ્રીલક્ષ્મ્યૈ નમઃ । અધઃ વામકોણે ઐં સરસ્વત્યૈ નમઃ ॥

ઇતિ પૂર્વાદિકોણચતુષ્ટયં સમ્પૂજ્ય તતો દ્વારપાલદેવદેવ્યોદ્વારં રક્ષન્તુ યત્નતઃ નિવાર્ય વિઘ્નસઙ્ઘાતમિત્યાજ્ઞાપરમેશ્વરિ દેવતાજ્ઞાં શ્રાવયિત્વા માં ગં સઙ્કોચયન્ દેહલીં લઙ્ઘયન્ વા પાદપુરઃ સરમન્તઃ પ્રવિશ્ય અપક્રામન્તુભૂતાનિ પિશાચાઃ પ્રેતગુહ્યકાઃ યે ચાન્યે નિવસત્યેતે દેવતા ભુવિ સંસ્થિતાઃ અપસર્પતુ યે ભૂતા યે ભૂતા ભુવિસંસ્થિતાઃ યેધિભૂતા વિઘ્નકર્ત્તારસ્તેનશ્યન્તુ શિવાજ્ઞયા ૐ સર્વવિઘ્નાનુસાર્યોત્સારયે હું ફટ્ સ્વાહેતિ વામપાર્ષ્ણિ ઘાતેનો હૂં ધોધં તાલત્રયેણ નિમેષરહિત દૃષ્ટ્યા ચ ભૂમ્યાન્તરિક્ષદિવ્યાન્વિઘ્નાનુત્સારયેત્ તતઃ કાંસ્યઘણ્ટાસ્વરં કૃત્વા દ્વારમાચ્છાદ્ય વાસસા તતો ઈશાનકોણે હૌં દીપનાથાય નમઃ । નૈઋત્યે ક્ષં વા રક્તપુરુષાય નમઃ । વાયવેવંવિધાત્રે નમઃ દેહત્યાદે દેહત્યૈ નમઃ । ઇતિ ગન્ધપુષ્પાભ્યાં સમ્પૂજ્ય ૐ તીક્ષ્ણદંષ્ટ્ર મહાકાયકલ્પાન્તદહનોપમ ભૈરવાય નમઃ । તુભ્યં અનુજ્ઞાં દાતુમર્હસિ ઇતિ ભૈરવાજ્ઞાં ગૃહીત્વા તતો જપસ્થાનં વિશોધયેત્ તદ્યથા ૐ રક્ષ રક્ષ હું ફટ્ સ્વાહેતિ ભૂમિ પરિષિચ્ય અસ્ત્રમન્ત્રેણ પ્રોક્ષ્ય તેનૈવદર્ભૈસ્તાડયિત્વા કવચેનાક્ષ્યયેદિતિ ચતુર્વિધસંસ્કારો ભુવિ આસુરે રવૈં વજરેખે હું ફટ્ સ્વાહેતિ ત્રિકોણમણ્ડલં કૃત્વા ૐ હ્રીં આધારશક્ત્તૌ નમઃ । કૂઙ્કૂર્માય નમઃ । અં અનન્તાય નમઃ । વં વરાહાય નમઃ । પં પૃથિવ્યૈ નમઃ । ઇતિ સમ્પૂજ્યતત્રચિત્રકમ્બલાદ્યાસનં સંસ્થાપ્ય તસ્યોપરિ હસ્તં દત્વા મન્ત્રં પઠેત્ પૃથિવ્યામેરુપૃષ્ઠ ઋષિઃ । સુતલં છન્દઃ । કૂર્મો દેવતા । સ્વાત્માનં વીરાદ્યાસને ઉપવેશને વિનિયોગઃ । ૐ પૃથ્વી ત્વયા ધૃતા લોકા । દેવિ ત્વં વિષ્ણુના ધૃતા । ત્વં ચ ધારય માં દેવિ । પવિત્રં કુરુ ચાસનમ્ । ઇતિ પઠિત્વા વીરાદ્યાસને પ્રાઙ્મુખો ઉપવિશ્ય આચમ્ય ૐ મણિધારિણિ વજ્રિણીમહાપ્રતિસરે રક્ષ રક્ષ માં હું ફટ્ સ્વાહેતિ મન્ત્રેણ વસ્ત્રાન્તિકે રક્ષાગ્રન્થિ બન્ધયેત્ । સઙ્કલ્પં કુર્યાદ્યથા ૐ અદ્યેત્યાદિના શ્રીલક્ષ્મીનૃસિંહાય પ્રીત્યર્થે ભૂતશુદ્ધ્યાદિમાનસાન્તં જપપૂજનમહં કરિષ્યેતિ સઙ્કલ્પઃ । સ્વશિરસિમાતકામ્બુજં ધ્યાત્વા તત્ર દીપનાથં પૂજયેદ્યથા તારતત્રયં શ્રીકણ્ઠોક્ત ક્ષેત્રાદ્યક્ષરં ચ જ્ઞાત્વા અમુકેશર્મિવર્ણે શ્રીનન્દનાથાય અતિરક્તવર્ણાય રક્તદ્વાદશશક્તિયુક્તાય આસ્ ઇક્ષેત્ર ઇમાં પૂજાં ગૃહ્ણ ગુહ્ણ સ્વાહા ॥

તતઃ સ્વશિરસિ પ્રાતઃ કૃત્યોક્તં ગુરું ધ્યાત્વા સમ્પૂજ્ય કૃતાઞ્જલિપુટેન ગુરુચતુષ્ટયપર્યન્તં નમસ્કૃત્ય પશ્ચાદ્દક્ષસ્કન્ધે ગં ગણપતયે નમઃ । વામસ્કન્ધે ક્ષે ક્ષેત્રપાલાય નમઃ । વામજાનુનિ દું દુર્ગાયૈ નમઃ । દક્ષજાનુનિ સં સરસ્વત્યૈ

નમઃ । હૃદિ શ્રીલક્ષ્મીનૃસિંહદેવતાયૈ નમઃ । ૐ શ્રીં લીં પશું હું ફડિતિ મન્ત્રેણ વામપાદપ્રઘાતાદિમઘાતેનોર્દ્ધાધઃ તર્જનીમધ્યમાભ્યાં તાલત્રયં કુર્યાત્ । તેનૈવ મન્ત્રેણ છોટિકાભિર્દશાદિગ્બન્ધનં કુર્યાત્ । અથ પ્રાણાયામ વિધિઃ । મૂલાધારે મનઃ સંયોજ્ય દક્ષિણાઙ્ગુષ્ઠેન દક્ષનાસાપુટં ધૃત્વા ધ્યાત્વા મૂલપ્રણવં મૂલાદ્યબીજં વા ષોડશવારં વામનાસયા વાયુમાપૂર્ય કનિષ્ઠાનામાભ્યાં વામનાસાપુટં ધૃત્વા ચતુઃષષ્ટિવારં જપન્ વાયુકુમ્ભયિત્વા દ્વાત્રિંશદ્વારં જપન્દક્ષનાસાપુટેન વાયું રેચયેદિત્યેકઃ । એવં વિપરીતેન દ્વિતીયઃ પુનઃ શુદ્ધેન તૃતીયઃ એવં પ્રાણાયામત્રયં કુર્યાત્ । ઉક્તં ચ ગૌતમીયે બ્રહ્મહત્યાસુરાપાનમગમ્યાગમનં તથા સર્વમાશુદહત્યેવ પ્રાણાયામેન વૈ દ્વિજઃ ભ્રૂણહત્યાદિ પાપાનિ નાશયેન્માસમાત્રતઃ । પ્રાતઃ સાયં ચરેન્નિત્યં ષોડશપ્રાણસંયમઃ । અથ ભૂતશુદ્ધિં પુનઃ પ્રાણાયામક્રમેણ હૂઙ્કારેણ મૂલાધારાત્કુણ્ડલિનીમુત્થાપ્ય હંસેતિ જીવાત્મનિ વિલીય । સંયોજ્ય સોઽહમિતિ મન્ત્રેણ પરમાત્માનિ વિલાપ્ય અસ્ય શ્રી પઞ્ચમહાભૂતમન્ત્રસ્ય અત્રિભરદ્વાજબ્રહ્મેદ્રેશ્વરાઋષયઃ ત્રિષ્ટુપ્ અનુષ્ટુપ્ બૃહતીપઙ્ક્તી જગતી છદાંસિ સમીરણાગ્નિજલપૃથિવ્યાકાશો દેવતા । શોષણદાહનપ્લાવન પિણ્ડીકરણસ્થાપનાર્થે જપે વિનિયોગઃ । અભિરદ્વાજબ્રહ્મેદ્ર ઋષિભ્યો નમઃ શિરસિ । ત્રિષ્ટુપ્ અનુષ્ટુપ્ બૃહતી પઙ્ક્તી જગતી છન્દાસિ છન્દેભ્યો નમઃ મુખે । સમીરણાગ્નિજલપૃથિવ્યાકાશે દેવતાભ્યો નમો હૃદિ । હં અઙ્ગુષ્ઠભ્યાં યં તર્જનીભ્યાં રં મધ્યમાભ્યાં વં અનામિકાભ્યાં શં(??) કનિષ્ઠિકાભ્યાં લં કરતલકરપૃષ્ઠાભ્યાં નમઃ । એવં હૃદયાદિ એવં ઋષ્યાદિકં કૃત્વા તતો ભૂતાનિ વિલાપયેદ્યથા પાદાદિ જાનુપર્યન્તં સ્થિતં પૃથ્વીમણ્ડલં ચતુરસ્ત્ર વજ્રલાઞ્છિતં બ્રહ્મદૈવતં ચતુરદ્વારં પીતવર્ણં લં બીજયુક્તં ધારયેત્ જાન્વાદિનાભિપર્યન્તં આપમણ્ડલે લીનં વિચિત્ય જાન્વાદિનાભિપર્યન્તસ્થિતાપ્સુમણ્ડલં અર્ધચન્દ્રાકારં શુક્લવર્ણં પાર્શ્વદ્વયોપદ્યલાઞ્છિતં વિષ્ણુદૈવતં વં બીજયુક્તં ધ્યાત્વા જાન્વાદિહૃદયપર્યન્તં વાહ્નિમણ્ડલેલીનં વિચિત્ય નાભ્યાદિહૃદયપર્યન્તં વાહ્નિમણ્ડલં ત્રિકોણાકારં સ્વસ્તિકલાઞ્છિતં રક્તવર્ણં રુદ્રદૈવતં રં બીજયુક્તં ધ્યાયેત્ હૃદયાદિભૂપર્યન્તં વાયુમણ્ડલં ધૂમ્રવર્ણં ઈશ્વરદૈવત્યં ષટ્કોણાકારં ષબિન્દુલાઞ્છિતં યં બીજયુક્તં આકાશેલીનં વિભાવ્ય ભ્રૂમધ્યાદિબ્રહ્મરન્ધ્રાન્તં આકાશમણ્ડલં વર્તુલં ધ્વજલાઞ્છિતં શ્વેતવર્ણં સદાશિવલાઞ્છિતં દૈવતં હં બીજયુક્તં ધ્યાયેત્ । અહઙ્કારેલીનં વિચિત્ય તં ચ મહતત્ત્વે તં ચ પ્રકૃતૌ તાં ચ બ્રહ્મણિ વિલાપયેત્ । તતો વામકુક્ષૌ પાપપુરુષં ધ્યાયેદ્યથા બ્રહ્મહત્યાશિરસ્કન્ધસ્વર્ણસ્તેયભુજદ્વયે સુરાપાનહૃદાયુક્તં ગુરુતલ્પકટિદ્વયં તત્સંસર્ગપદ્વન્દ્વમઙ્ગપ્રત્યઙ્ગપાતકં ઉપપાતકરોમાણં રક્તાશ્મશ્રુવિલોચનં ખડ્ગચર્મધરં પાપ મઙ્ગુષ્ઠપરિમાણકં અધોમુખં કૃષ્ણવર્ણં વામકુક્ષૌ વિચિતયેત્ ॥

યમિતિ વાયુબીજં ધૂમ્રવર્ણં વિચિત્ય ષોડશવારમાવૃત્તેન વામનાસયા વાયુમાપૂર્ય સપાપદેહં વિશોષ્ય રં ઇતિવહ્નિબીજં રક્તવર્ણં વિભાવ્ય ચતુઃષષ્ટિવારમાવૃત્તેનવહ્નિબીજેન કુમ્ભકયોગેન સપાપન્દેહં દહ્ય પુનર્યમિતિ વાયુબીજં ધૂમ્રવર્ણં વિચિત્ય દ્વાત્રિંશદ્વારમાવૃત્તેન દક્ષનાસયા પાપપુરુષસ્ય ભસ્મ રેચયેત્ । તતો વમિતિ વરુણબીજં શુક્લવર્ણં વિચિત્ય ષોડશવારમાવૃત્તેન વાયું પૂરયેત્ । લલાટે ચન્દ્રમણ્ડલાન્માતૃકાવર્ણં ધ્યાત્વા ચતુઃષષ્ટિવારમાવૃત્તેન વાયું કુમ્ભયિત્વા દૃઢં કૃત્ય હં ઇત્યાકાશબીજં વ્યાપકં વિચિત્ય દ્વાત્રિંશદ્વારમાવૃત્તેન વાયુ રેચયેત્ । પુનરુત્પાદયેદ્દેહે પવિત્રં પરમાત્મનઃ શબ્દ બ્રહ્માત્મિકામાયામાતૃકાપ્રકૃતિમ્પરા અજાયાશ્ચ જગન્માતુરાકાશનભસોનિલઃ અનિલાદભવહ્નિર્વહ્નેરાપસ્તેનો મહિઃ સ્વયમેભ્યોપિભૂતેભ્યોસ્તેજોરૂપં કલેવરં દેવતારાધનેયોગ્યમન્યત્રમવિચિતયેત્ । તાસ્મિશ્ચ દેવતારૂપં સર્વમન્ત્રમયં વિભું આત્મરૂપેણ દેહે ચ જીવભાવેન

તિષ્ઠતિ । ૐ હ્રૌં સદાશિવાય વ્યોમાધિપતયે શાન્ત્યાતીતકલાત્મને નમઃ । બ્રહ્મરન્ધ્રાદ્ભૂમધ્યપર્યન્તં વ્યાપયેત્ । ૐ હ્રૈં ઈશ્વરાય વાય્વાધિપતયે શાન્તિકલાત્મને નમઃ । ભ્રુવોઃ હૃદયપર્યન્તં ૐ હ્રૂં રુદ્રાય તેજોધિપતયે વિદ્યાકલાત્મને નમઃ । હૃદયાદિનાભિપર્યન્તં ૐ હ્રીં વિષ્ણવે અપામધિપતયે પ્રતિષ્ઠાકલાત્મને નમઃ । નાભેરાજાનુપર્યન્તં ૐ હ્રાં બ્રહ્મણે પૃથિવ્યાધિપતયે નિવૃત્તિકલાત્મને નમઃ । જાન્વોરાપાદપર્યન્તં વ્યાપકં ઇતિ વ્યાપકેન સૃષ્ટિક્રમં વિચિત્ય પુનઃ પૂર્વવત્ બુદ્ધ્યા વિલોમેન સમાનીય સોહં ૧૬ હંસઃ ૬૪ હું ૩૨ પરમાત્મનઃ સકાશા પ્રકૃતિઃ તસ્યાં તસ્માદહઙ્કારસ્તસ્માદાકાશઃ આકાશાદ્વાયુઃ વાયોરાગ્નિરગ્નેરાપઃ અદ્ભ્યઃ પૃથિવી પૃથિવ્યાં ઓષધયઃ ઓષધીભ્યો અન્નં અન્નાદ્ રેતઃ । રેતસઃ પુરુષઃ । સ અન્નમયો રસમયઃ । એવં સૃષ્ટિક્રમેણ સ્વસ્વ સ્થાને ભૂતાનિ સંસ્થાપ્ય તતઃ શુદ્ધચૈતન્યનિર્મલદેવતારાધન યોગ્યં શરીરં વિભાવયેદિતિ ભૂતશુદ્ધિઃ । ભૂતશુદ્ધિ વિના કર્તું જપહોમાર્ચનક્રિયાઃ ભવન્તિ નિષ્ફલાં સર્વામ્પ્રકારેણાપ્યનુષ્ઠિતાઃ । યોગાદ્યભ્યાસયોગેનમેતાભ્યાસેન નાશયેત્ । ભૂતશુદ્ધિ વિધાયેત્થં વિધ્યયોગ્યસ્યાદૈશિકોત્તમઃ । તતસ્તસ્મિન્દેવતાત્મકે શરીરે પ્રાણાન્સંસ્થાપ્ય અથ પ્રાણપ્રતિષ્ઠા આં ૧૬ હ્રીં ૬૪ ક્રોં ૩૨ એવં ક્રમેણ પ્રાણાયામં ત્રયં કુર્યાત્ । ૐ અસ્ય શ્રી પ્રાણપ્રતિષ્ઠા મન્ત્રસ્ય બ્રહ્માવિષ્ણુરુદ્રા ઋષયઃ । ઋગ્યજુઃ સામાનિ છન્દાંસિ । ચૈતન્યરૂપાશક્તિર્દેવતા । આં બીજમ્ । હ્રીં શક્તિઃ । ક્રોં કીલકમ્ । મમ પ્રાણપ્રતિષ્ઠાપને વિનિયોગઃ । બ્રહ્માવિષ્ણુરુદ્રઋષિભ્યો નમઃ શિરસિ । ઋગ્યજુઃ સામાનિ છન્દેભ્યો નમો મુખે । ચૈતન્યરૂપા પ્રાણશક્તિર્દેવતાયૈ નમો હૃદયે । આં બીજાય નમો ગુહ્યે । હ્રીં શક્તયે નમઃ પાદયોઃ । ક્રોં કીલકાય નમઃ સર્વાઙ્ગે । અથ કરાઙ્ગન્યાસૌ આં હ્રીં ક્રોં અં કં ૪ આં પૃથ્વ્યાં તેજોવાયુ આકાશાત્મને અઙ્ગુષ્ઠાભ્યાં નમઃ નિવૃત્તિકલાત્મને નમઃ । જાન્વોરાપાદપર્યન્તં વ્યાપકં ઇતિ વ્યાપકેન સૃષ્ટિક્રમં વિચિન્ત્ય પુનઃ પૂર્વવદ્બુદ્ધ્યાવિલોમેન સમનીય સોહં ૧૬ હંસઃ ૬૪ હું ૩૨ પરમાત્મનઃ સકાશાત્પ્રકૃતિઃ તસ્યાં મહત્તત્વં તસ્માદહઙ્કારસ્તત્માદાકાશઃ આકાશાદ્વાયુઃ વાયોરાગ્નિરગ્નેરાપઃ અદ્ભ્યપૃથિવીપૃથિવ્યાં ઓષધયઃ ઓષધીભ્યોઽન્નં અન્નાદ્રેતઃ રેતસઃ પુરુષઃ સ અન્નમયોરસમયઃ । એવં સૃષ્ટિક્રમેણ સ્વ સ્વ સ્થાને ભૂતાનિ સંસ્થાપ્ય તતઃ શુદ્ધચૈતન્યનિર્મલદેવતારાધન યોગ્યં શરીરં વિભાવયેદિતિ ભૂતશુદ્ધિઃ । ભૂતશુદ્ધિં વિનાકર્તું જપહોમાર્ચ્ચનક્રિયાઃ ભવન્તિ નિષ્ફલાઃ સર્વાઃ પ્રકારેણાપ્યનુષ્ઠિતાઃ । યોગાદ્યભ્યાસ યોગેન મેતાભ્યાસેન નાશયેત્ । ભૂતશુદ્ધિવિધાયેત્યં વિધ્યોયોગ્યસ્યોદેશિકોત્તમઃ । તતસ્તસ્મિન્દેવતાત્મકે શરીરે પ્રાણાન્સંસ્થાપ્ય અથ પ્રાણપ્રતિષ્ઠા આં ૧૬ હ્રીં ૬૪ ક્રોં ૩૨ એવં ક્રમેણ પ્રાણાયામત્રયં કુર્યાત્ ॥

ૐ અસ્ય શ્રી પ્રાણપ્રતિષ્ઠામન્ત્રસ્ય બ્રહ્માવિષ્ણુરુદ્રાઋષયઃ । ઋગ્યજુઃ સામાનિ છન્દાંસિ । ચૈતન્યરૂપાશક્તિર્દેવતા । આં બીજમ્ । હ્રીં શક્તિઃ । ક્રોં કીલકમ્ । મમ પ્રાણપ્રતિષ્ઠાપને વિનિયોગઃ । બ્રહ્માવિષ્ણુરુદ્રાઋષિભ્યો નમઃ શિરસિ । ઋગ્યજુઃ સામાનિછન્દેભ્યો નમો મુખે । ચૈતન્યરૂપાપ્રાણશક્તિર્દેવતાયૈ નમો હૃદયે । આં બીજાય નમો ગુહ્યે । હ્રીં શક્તયે નમઃ પાદયોઃ । ક્રોં કીલકાય નમઃ સર્વાઙ્ગે । અથ કરાઙ્ગન્યાસૌ આં હ્રીં ક્રોં અં કં ૫ આં પૃથ્વીતેજોવાયુરાકાશાત્મને અઙ્ગુષ્ઠાભ્યાં નમઃ ૩ ઈશષ્ટસ્પર્શરૂપરસ ગન્ધાત્મને તર્જનીભ્યાં સ્વાહાર ઉં ટં છ કું શ્રોત્ર ૩ ઇ ચં ૪ ઈશષ્ટસ્પર્શરૂપરસગન્ધાત્મને તર્જનીભ્યાં સ્વાહા ૧ ઉં ટં ૪ કું શ્રોત્ર- ત્વક્ ચક્ષુર્જિહ્વા ઘ્રાણાત્મને મધ્યમાભ્યાં વષટ્૧ એતં૪ ઐં વાક્પાણિપાદપાયુપસ્થાત્મને અનામિકાભ્યાં હું૩ ઔં પં૪ ૐ વચનાદાનવિસર્ગાનન્દાત્મને કનિષ્ઠિકાભ્યાં વૌષટ્ ૧ । અં યં રં લં વં શં ષં સં હં લં અઃ । મનોબુધ્યહઙ્કારચિત્તાત્મને કરતલકરપૃષ્ઠાભ્યાં ફટ્ । એવં હૃદયાદિષડઙ્ગેન્યસેત્ ॥

અથ ધ્યાનમ્ । રક્તામ્ભોધિસ્થિતોલ્લસદ્દ્રુણાસરોજાધિરૂઢાકરાબ્જૈઃ પાશકોદણ્ડમિક્ષૂદ્ભવમથગુણાપ્યઙ્કુશમ્પઞ્ચબાણાન્ બિભ્રાણાસ્કૃપાલં ત્રિનયન વિલસત્ પીનવક્ષોરૂહાભ્યાં દેવિરબાલાર્કવર્ણા ભવતુ સુખકરી પ્રાણશક્તિઃ પરાન્નઃ । ઇતિ ધ્યાત્વા માનસોપચારૈઃ સમ્પૂજ્ય લેલિહામુદ્રયા હૃદિહસ્તં દત્વા અમુકમન્ત્ર પઠેત્ । ૐ આં હ્રીં ક્રીં યં રં લં વં શં ષં સં હં લ્લં ક્ષં હંસઃ સોહં મમપ્રાણાઃ ઇહ પ્રાણા ૐ ૧૬ મમ જીવ ઇહસ્થિતઃ ૐ ૧૬ મમ સર્વેન્દ્રિયાણિ ૐ ૧૬ મમ વાઙ્મનસ્ત્વક્ચક્ષુજિહ્વા શ્રોત્રઘ્રાણપ્રાણા ઇહાગત્ય સુખં ચિરં તિષ્ઠન્તુ સ્વાહા । ઇતિ પ્રાણપ્રતિષ્ઠા ॥

અથ માતૃકાન્યાસઃ । ન્યાસમસ્ય પ્રવક્ષ્યામિ મનોઃ સર્વફલપ્રદમ્ । ન્યાસં વિના યં પ્રાહુરાસુરં વિફલં બુધાઃ । ષોડશસ્વરેણપૂરકં કુર્યાત્ ૧૬ । કાદિમાન્તાનિકુમ્ભકં કુર્યાત્ ૨૫ । પદ્ભિયોક્ષાન્તાનિ રેચકં કુર્યાત્ ૧૦ । એવં પ્રાણાયમ ત્રયં કુર્યાત્ । અગસ્ત્યસંહિતાયાં પૂરયેદ્વાયું સ્વરૈર્વર્ગૈશ્ચ કુમ્ભયેત્ રેચયેદ્યાદિકૈર્વર્ણૈઃ તતઃ પિઙ્ગલયા પુનઃ ૐ અસ્ય શ્રીસૃષ્ટિકામાતૃકા સરસ્વતી દેવતા હલોબીજાનિ સ્વરાઃ શક્ત્યઃ । અવ્યક્તં કીલકં સૃષ્ટ્યર્થે ન્યાસે વિનિયોગઃ । બ્રહ્મા ઋષયે નમઃ શિરસિ । ગાયત્રી છન્દસે નમો મુખે । સૃષ્ટિમાતૃકા સરસ્વતી દેવતાયૈ નમો હૃદયે । કાદયોમાન્તાનિ ન્યાસસ્ય બ્રહ્મા ઋષિઃ । ગાયત્રી છન્દઃ । સૃષ્ટિમાતૃકાયૈ બીજેભ્યો નમો ગુહ્યે । સ્વરાશક્તયે નમઃ પાદયોઃ । પાદયોઃ ક્ષાન્તાનિ કીલકાય નમઃ સર્વાઙ્ગેઃ । ૐ અં કં૪ આં અઙ્ગુષ્ઠાભ્યાં નમઃ । ૐ ઇં ચં૪ ઈ તર્જનીભ્યાં નમઃ । સ્વાહા । ૐ ઉં ટં૪ ળં મધ્યમાભ્યાં નમઃ વષટ્ । ૐ એં તં૪ ઐ અનામિકાભ્યાં નમઃ । હું ૐ ૐ પં૪ ૐ કનિષ્ઠિકાભ્યાં નમઃ । વૌષટ્ । ૐ અં યં૯ અ કરતલકરપૃષ્ઠાભ્યાં નમઃ ફટ્ । એવં હૃદયાદિ ॥

અથ ધ્યાનમ્ । શરત્પૂર્ણેદુ શુભ્રાંસકલલિપિમયીં લોલવક્ત્રાં ત્રિનેત્રાં શુક્લાલઙ્કારભૂષાં શશિમુકુટજટાજૂટયુક્તાં પ્રસન્નાં પુસ્ત્રક્ પૂર્ણકુમ્ભાં વરમપિદધનીં શુક્લપાદામ્બરાદ્યાં વાક્દેવીં પદ્મવક્ત્રાં સ્તનભરનમિતાં ચિન્તયેત્સાધકેન્દ્રઃ૧ ઇતિ ધ્યાત્વા માનસૈરૂપચારૈઃ પૂજયિત્વાન્યસેત્ । તતો કણ્ઠમૂલે ષોડશારેષોડશસ્વરાન્વિન્યસ્ય ૐ અં નમઃ ૧૬ ઇત્યાદિ અનાહતેદ્વાદશારે દ્વાદશવર્ણાન્વિન્યસ્યકં નમઃ ૧૨ ઇત્યાદિ મણિપૂરે દશદલેદશવર્ણાન્વિન્યસ્ય ડં નમઃ ઇ૧૦ ઇત્યાદિ સ્વાધિષ્ઠાને ષટ્દલે ષદ્વવર્ણાન્વિન્યસ્ય ૐ વં નમઃ ૬ ઇત્યાદિ મૂલાધારે ચતુર્દલેચતુરો વર્ણાન્વિન્યસ્ય ૐ વં નમઃ ૪ ઇત્યાદિ આજ્ઞાચક્રે દ્વિદલેવર્ણદ્વયં વિન્યસ્ય ૐ હં નમઃ । ૐ ક્ષં નમઃ સૃષ્ટિન્યાસઃ । સ્થિતિન્યાસઃ । મણિપૂરાવાદિગન્તં ન્યસેત્ । ૐ ડં નમઃ ઇત્યાદિ । અથસંહૃદિતિન્યાસઃ । આજ્ઞાચક્રાત્જ્ઞાદિ અ અં તં વિલોમેન ન્યસેત્ । ૐ ક્ષં નમઃ ઇત્યાદિ । અથ બહિઃ સૃષ્ટિન્યાસઃ । ૐ અં નમો લલાટે મધ્યમાનામાભ્યાં ન્યસેત્ । ૐ આં નમો મુખાવૃત્તે તર્જની ર્જી વ ૐ ઇં નમો દક્ષનેત્રે તર્જન્યનામાભ્યાં ૐ ઈં નમો વામનેત્રે તથૈવ । ૐ ૐ નમો દક્ષકર્ણેઽગુષ્ટેન । ૐ ઉં નમો વામકર્ણે તથૈવ । ૐ ઙ્કાં નમો દક્ષનાસાપુટે કનિષ્ઠાઙ્ગુષ્ટામ્ભ્યાં ૐ ૠ નમો વામનાસાપુટે તથૈવ । ૐ લૂં નમો દક્ષગણ્ડેમધ્યમાયા । ૐ લૂં નમો ઊર્ધ્વદન્તપઙ્ક્તૌઽનામયા । ૐ ૐ નમો અધોદન્તપઙ્ક્તૌ તથૈવ । ૐ અં નમો શિરસિ મધ્યમાનામયાઃ । ૐ આં નમો મુખાભ્યન્તરે રસનાયાં મધ્યમયાઽનામાભ્યામન્યત્ર દક્ષદોર્મૂલાદ્વામપાર્શ્વાતિં મધ્યમાનામાકનિષ્ઠાભિર્ન્યસેત્

ૐ કં નમો દક્ષબાહુમૂલે । ૐ ખં નમો કૂપ્પરે ।

ૐ ગં નમો મણિબન્ધે । ૐ ૐ નમોઽઙ્ગુલિમૂલે ।

ૐ ૐ નમોઽઙ્ગુલ્યગ્રે । ૐ ટં નમોઽદક્ષપાદમૂલે ।

ૐ ઠં નમો જાનુનિ । ૐ ડં નમો ગુલ્ફે ।

ૐ ઠં નમોઽઙ્ગુલીમૂલે । ૐ ણં નમોઽઙ્ગુલ્યગ્રે ।
ૐ તં નમો વામપાદમૂલે । ૐ યં નમો જાનુનિ ।
ૐ દં નમો ગુલ્ફે । ૐ ધં નમોઽઙ્ગુલીમૂલે ।
ૐ નં નમોઽઙ્ગુલ્યગ્રે । ૐ પં નમો દક્ષપાર્શ્વે ।
ૐ ફં નમો વામપાર્શ્વે । ૐ બં નમો પૃષ્ઠે ।
સર્વાઙ્ગુલીભિઃ । ૐ ભં નમો નાભૌ તર્જનીવર્જં સર્વાઙ્ગુલીભિઃ । ૐ મં નમો જઠરેકરતલેન । ૐ યં ત્વગાત્મનેનમોહદિ । ૐ રં અસૃગાત્મને નમો વામાંસે । ૐ શં અસૃગાત્મને નમો હૃદક્ષપાણ્યં ૐ ષં મેદાત્મને નમો હૃદયાદિ વામપાણ્યન્તમ્ । ૐ સં શુક્રાત્મને નમો હૃદયાદિજઠરાન્તમ્ । ક્ષં પરમાત્મને નમો હૃદયાદિમુખાન્તં કરતલેન ઇતિ સૃષ્ટિમાતૃકા ૐ અસ્ય શ્રી સ્થિતિમાતૃકાન્યાસસ્ય વિષ્ણુઋષિઃ ગાયત્રી છન્દઃ । સ્થિતિમાતૃકા સરસ્વતી દેવતા યા દયઃ ક્ષાન્તાનિ બીજાનિ નમો ગુહ્યે । સ્વરાઃ શક્તયઃ નમઃ પાદયોઃ કાદયોઃ કાદયોમ્માન્તાનિ કીલકાય નમઃ સર્વાઙ્ગે । સ્વદેહ સ્થિત્યર્થે ન્યાસે વિનિયોગઃ । ઋષ્યાદિન્યથાસ્થાને ન્યસેત્ । ૐ ઉં ટં૪ । ૐ મધ્યમાભ્યાં નમઃ । ૐ એં તં૪ ઐં અનામિકાભ્યાં નમઃ । ૐ ૐ પં૪ ઔં કનિષ્ઠિકાભ્યાં નમઃ । ૐ અં કં૪ આં અઙ્ગુષ્ઠાભ્યાં નમઃ । ૐ ઇં ચં૪ ઈ તર્જનીભ્યાં નમઃ । સ્વાહા । ૐ અં યં૯ અ કરતલકરપૃષ્ઠાભ્યાં નમઃ । ફટ્ । ૐ ઉં ટં૪ ૐ શિખાયૈ વષટ્ । ૐ એં તં૪ ઐં કવચાય હુમ્ । ૐ ઔં પં૪ ઔ નેત્રત્રયાય વૌષટ્ । ૐ અં કં૪ આં હૃદયાય નમઃ । ૐ ઇં ચં૪ ઈં શિરસે સ્વાહા । ૐ અં યં૯ અ અસ્ત્રાય ફટ્ ॥

અથ ધ્યાનમ્ । પક્ષીન્દ્રાસન સંસ્થિતા ભગવતીમ્ । શ્યામાં પિંશગાવૃતાં શઙ્ખ ચક્રગદાબ્જપાશસૃણિભૂન્માલાં દધાનાં પરામ્ । વિદ્યાભીતિવરપ્રદાં ત્રિનયનામાપીનત્તુઙ્ગસ્તનીમ્ । વિષ્ણુમયીં સમસ્તજનનીં ધ્યાયામિ તામમ્બિકાં૧ ઇતિ ધ્યાત્વા માનસોપચારૈરભ્યર્ચ્ય ૐ ડં નમે દક્ષગુલ્ફે સ્થાન મુદ્રાસ્તુપૂર્વવત્ । ૐ ઠં નમઃ । ઐં તં થં દં ધં નં પં ફં બં ભં મં યં રં લં વં શં ષં સં હં લં ક્ષં લં અં નમો લલાટે । આં ઈં ૐ ઊં ઋ ઋ લૂં લૂં એં ઐં ૐ ઔં અં અ કં ખં ગં ઘં ઙં ચં છં જં ઊં ઞં ટં ઠં નમો દક્ષોરુ ઠં નમઃ દક્ષજાનુની ઇતિસ્થિતિમાતૃકાઃ । અથ સંહારમાતૃકા ન્યાસઃ । ૐ અસ્ય શ્રી સંહારમૃતકાન્યાસસ્ય કાલાગ્નિરુદ્રઋષયે શિરસિ ગાયત્રી છન્દસે નમો મુખે । સંહારમાતૃકાસરસ્વતી દેવતાયૈ નમો હૃદિ । માદયઃ કાન્તાનિ બીજાનિ નમો ગુહ્યે । બિલોમસ્વરાઃ શક્તયઃ નમઃ પાદયોઃ । ક્ષેદયોયાન્તાનિ કીલકાય નમઃ । સર્વાઙ્ગે વ્યાપયેત્ । ૐ આં ક્ષં લં હં સં ષં શં વં લં રં યં અં અસ્ત્રાય ફટ્ । ૐ ઔં મં ભં બં ફં પં ૐ નેત્રત્રયાય વૌષટ્ । ૐ ઐં નં થં દં થં તં એં કવચાય હુમ્ । ૐ ૐ ણં ઠં ડં ઠં ટં ડં શિખાયૈ વષટ્ । ૐ અં હું જં છં ચં ઇં શિરસે સ્વાહા । ૐ આં ઙં ઘં ગં ખં કં હૃદયાય નમઃ । એવં કરાઙ્ગુલીષુ ॥

અથ ધ્યાનમ્ । ધૂમ્રાઙ્ગીમ્મુક્તકેશીમ્મશિમાલિનમુખીં ઘોરરૂપાં ત્રિનેત્રાં અસ્ત્રૈર્હસ્તૈર્દધાનાં વ્યજનકરધૃતાં દીપ્તમગ્નિતૃણાદયાં હાહાકાર દૃહાસાંસમયવરકર । જ્વાલયન્તીં દિશાંશ્ચ ભક્તેભ્યઃ પ્રેમનદ્ધાન્દિશનુ પ્રતિદિનં ભારતીં તાં નમામિ૧ એવં ધ્યાત્વાત્માનસૈરૂપચારૈઃ સમ્પૂજ્ય ન્યસેત્ । ૐ ક્ષં પરમાત્મને નમઃ । હૃદબ્જ મુખાન્તં વિલોમેન તત્ર તતત્સ્થાને યથોક્ત મુદ્રાભિર્ન્યસેત્ । ૐ ળં જીવાત્મને નમઃ । ૐ હં પ્રાણાત્મને નમઃ । ૐ સં શુક્રાત્મને નમઃ । ૐ ષં મજ્જાત્મને નમઃ । ૐ શં અસ્થ્યાત્મને નમઃ । ૐ વં મેદાત્મને નમઃ । ૐ લં માંસાત્મને નમઃ । ૐ રં અસૃગાત્મને નમઃ । ૐ યં ત્વગાત્મને નમો હૃ૨ૢદિ ૐ મં નમઃ । ૐ ભં ૐ બં ૐ ફં ૐ પં ।

ૐ નં ૐ ધં ૐ દં ૐ થં ૐ તં । ૐ ણં ૐ ઢં ૐ ડં ૐ ઠં ૐ ટં । ૐ ઞં ૐ ઝં ૐ જં ૐ અં ૐ છં ૐ ચં । ૐ ઙં ૐ ઘં ૐ ગં ૐ ખં ૐ કં ૐ અઃ ૐ અં ૐ ઔં ૐ ઓં ૐ ઐં ૐ એં ૐ ૡં ૐ ઌં ૐ ૠં ૐ ઋં ઊં ૐ (ૡ ૡં) ઉં ૐ ઈં ૐ ઇં ૐ આં ૐ અં ઇતિ સંહારમાતૃકા । અયઙ્ક્રમોમુમુક્ષવિષયઃ ગૃહસ્થાનાં સ્થિત્યન્તં બ્રહ્મચારિણસૃષ્ટ્યન્તમ્ । અથ તારોસ્થા કલામાતૃકા ન્યાસઃ । ૐ અસ્ય શ્રી પ્રણવકલામાતૃકાન્યાસસ્ય પ્રજાપતિ ઋષયે નમઃ શિરસિ । ગાયત્રી છન્દસે નમો મુખે । પ્રણવકલામાતૃકાસરસ્વતીદેવતાયૈ નમો હૃદિ । હલોબીજાનિ નમો ગુહ્યે । સ્વરાશક્તયે નમઃ પાદયોઃ । નમો મુખે । પ્રણવકલામાતૃકાસરસ્વતીદેવતાયૈ નમો હૃદિ હલોબીજાનિ નમો ગુહ્યે સ્વરાશક્તયે નમઃ પાદયોઃ । અવ્યક્ત કીલકાય નમઃ સર્વાઙ્ગે । અં ૐ અં અઙ્ગુષ્ઠાભ્યાં નમઃ । ઇં ૐ ઈં તર્જનીભ્યાં નમઃ । સ્વાહા । ૐ ઉં ૐ મધ્યામાભ્યાં નમઃ । વષટ્ । ઐં ૐ ઐં અનામિકાભ્યાં નમઃ । હું ૐ ૐ કનિષ્ઠિકાભ્યાં નમઃ વૌષટ્ । અં ૐ અં કરતલકરપૃષ્ઠાભ્યાં નમઃ ફટ્ । એવં હૃદાદિ । અથ ધ્યાનમ્ । હસ્તૈપદ્મંરથાઙ્ગઙ્ગુણમપિહરિણં પુસ્તકં વર્ણમાલાં ટં કં શૂલકપાલં વરમમૃતલસત્ હેમકુમ્ભં વહન્તી મુક્તાવિદ્યુત્પયોદસ્ફટિક નવજપાં બન્ધુરૈઃ પઞ્ચવક્ત્રૈઃ ત્ર્યક્ષૈર્વક્ષોજનમ્રાં સકલશશિનિભાં શારદાં તાં નમામિ । ઇતિ ધ્યાત્વા માનસૈરુપચારૈઃ સમ્પૂજયિત્વા ન્યસેત્ ॥

ૐ અં નિવૃત્તિકલાયૈ નમઃ લલાટે અનામામધ્યમાભ્યાં નમઃ સ્થાનમુદ્રોક્ત પૂર્વવત્ । ૐ આં પ્રતિષ્ઠાકલાયૈ નમઃ । ૐ ઈં શાન્તિકલાયૈ નમઃ । ૐ ઉં ઇન્ધિકાકલાયૈ નમઃ । ૐ ઊં દીપિકાકલાયૈ નમઃ । ૐ ઋ રેચિકાકલાયૈ નમઃ । ૐ ૠ મોચિકા કલાયૈ નમઃ । ૐ લૂં સૂક્ષ્મકાલાયૈ ૐ લૂં સૂક્ષ્માઘ્રતાયૈ નમઃ । ૐ એં અમૃતકલાયૈ નમઃ । ૐ ઐં જ્ઞાનામૃતકલાયૈ નમઃ । ૐ ઔં આપ્યાયિનીકલાયૈ નમઃ । ૐ ઔં ૐ અં વ્યોમરૂપિણી કલાયૈ નમઃ । ૐ આં અનન્તકલાયૈ નમઃ । ૐ આં વ્યાપિની કલાયૈ નમઃ । એતાચે રજાઃ કલા સદાશિવેન સઞ્જાતાનાદાદેતાઃ સિતાત્વિષઃ અક્ષસ્ત્રક્ પુસ્તકગુણકપાલાથકરામ્બુજાઃ ઇતિ ધ્યાયેત્ । ૐ કં સૃષ્ટિકલાયૈ નમઃ । ૐ ખં ઋદ્ધિકલાયૈ નમઃ । ૐ ગં સ્મૃતિકલાયૈ નમઃ । ૐ ઘં મેધાકલાયૈ નમઃ । ૐ ઙં કાન્તિકલાયૈ નમઃ । ૐ ચં લક્ષ્મીકલાયૈ નમઃ । ૐ છં દ્યુતિકલાયૈ નમઃ । ૐ જં સ્થિતિકલાયૈ નમઃ । ૐ ઉં સિદ્ધિકલાયૈ નમઃ । એતાકચવર્ગકલા અકારાબ્રહ્મણોત્પન્નસ્વત્ત્વ ચામીકારપ્રભાઃ કરામ્બુજ ધૃતાક્ષસૃક્ પઙ્કજાભયકુણ્ડિકાઃ ઇતિ ધ્યાત્વા ૐ ટં જરાકલાયૈ નમઃ । ૐ ઠં પાલિનીકલાયૈ નમઃ । ૐ ડં શાન્તિકલાયૈ નમઃ । ૐ ઢં ઈશ્વરકલાયૈ નમઃ । ૐ ણં રતિકલાયૈ નમઃ । ૐ તં કામિકલાયૈ નમઃ । ૐ થં વરદાકલાયૈ નમઃ । ૐ દં લ્હાદિની કલાયૈ નમઃ । ૐ ધં નીતિકલાયૈ નમઃ । ૐ નં દીર્ઘાકલાયૈ નમઃ । ઇતિટતવર્ગકલા । ઉકારાદ્વિષ્ણોત્તપન્નાસ્તમાલદલસન્નિભા અભીત્યાદિવરચૈવાષ્ટબાહુપ્રકીર્તિતાઃ ઇતિ ધ્યાત્વા ૐ પં તીક્ષ્ણાકલાયૈ નમઃ । ૐ ફં રૌદ્રાકલાયૈ નમઃ । ૐ બાં ભદ્રાકલાયૈ નમઃ । ૐ ભં નિદ્રાકલાયૈ નમઃ । ૐ મં તન્દ્રાકલાયૈ નમઃ । ૐ યં ક્ષુધાકલાયૈ નમઃ । ૐ રં ક્રોધિની કલાયૈ નમઃ । ૐ લં ક્રિયાકલાયૈ નમઃ । ૐ વં ઉલ્કારી કલાયૈ નમઃ । ૐ શં મૃત્યુકલાયૈ નમઃ । એતાદૃશવર્ગકલાઃ રુદ્રેણ માયયા ઉત્પન્ના શરચ્ચન્દ્રનિભપ્રભાઃ ઉદ્વહન્ત્યોભયંશૂલઙ્કપાલમ્બાહુભિર્વરં ઇતિ ધ્યાત્વા ૐ ષં પિતાકલાયૈ નમઃ ૐ સં શ્વેતાકલાયૈ નમઃ । ૐ હં અરુણાકલાયૈ નમઃ । ૐ લં અસિતાકલાયૈ નમઃ । ૐ ક્ષં અનન્તાકલાયૈ નમઃ । ઇત્યેતાષક્ષવર્ગકલા ઈશ્વરેણોદિતાઃ બિન્દોર્જપાકુસુમસાન્નિભાઃ અભયં હરિણણ્ટઙ્કન્દધાનાં બાહુભિર્વરં ઇતિ ધ્યાત્વા ઇતિ પઞ્ચાશદાખ્યાતાઃ કલાઃ સર્વસમૃદ્ધિદાઃ મોક્ષાર્થી ચ સદા કુર્યાદ્વિવ્યાઽઽત્મસમાપ્નુયાત્

। ઇતિ તારોત્થકલામાતૃકાન્યાસઃ । ૐ અસ્ય શ્રીકણ્ઠપૂર્ણોદયાદિન્યાસસ્ય દક્ષિણામૂર્તિઃ ઋષિઃ । ગાયત્રી છન્દઃ । અર્ધનારીશ્વરો દેવતા । હલો બીજાનિ સ્વરાઃ શક્તયઃ । અવ્યક્તકીલકં શ્રીલક્ષ્મીનૃસિંહારાધનાઙ્ગત્વેન્ન્યાસિધ્યર્થં જપે વિનિયોગઃ । દક્ષિણામૂર્તિ ઋષયે નમઃ શિરસિ । ગાયત્રી છન્દસે નમો મુખે । અર્ધનારીશ્વરોદેવતાયૈ નમો હૃદિ । હલો બીજાય ગુહ્યે । સ્વરાશક્તયે નમઃ પાદયોઃ । અવ્યક્તકીલકાય નમઃ સર્વાઙ્ગે । હૃત્સ્થાં અઙ્ગુષ્ઠાભ્યાં નમઃ હ્રીં તર્જનીભ્યાં સ્વાહા । હૂં મધ્યમાભ્યાં વષટ્ । હ્રૈં અનામિકાભ્યાં નમઃ । હું હ્રૌં કનિષ્ઠિકાભ્યાં વૌષટ્ । હ્રઃ કરતલકરપૃષ્ઠાભ્યાં નમઃ ફટ્ ॥

એવં હૃદયાદિ અથ ધ્યાનમ્ । વધુકકાઞ્ચનનિભરુચિરાક્ષમાલાં પાશાઙ્કુશૌચ વરદં નિજબાહુ દણ્ડૌ । બિભ્રાણમિન્દુસકલાભરણત્રિનેત્રા અર્દ્ધાવિકે શમનિશં વપુરાશ્રયામિ । ઇતિ ધ્યાત્વા માનસૈરૂપચારૈઃ પૂજયિત્વા ન્યસેત્ । હ્રૌં અં શ્રીકણ્ઠેશ પૂર્ણોદરીભ્યાં નમઃ લલાટે સ્થાનમુદ્રા રક્તપૂર્વવત્ હ્રૌં અં અનન્તેશવિરજાભ્યાં નમઃ । હ્રૌં સૂક્ષ્મેશશાલ્મલીભ્યાં નમઃ । હ્રૌં ઇં ત્રિમૂર્તિશલોલક્ષ્મીભ્યાં નમઃ । હ્રૌં ૐ અમરેશવર્તુલાક્ષીભ્યાં નમઃ । હ્રૌં ૐ અર્ઘોશદીર્ઘાઘોણાભ્યાં નમઃ । હ્રૌં કૃં ભારભૂતીશદીર્ઘમુખીભ્યામ્ । હ્રૌં ૠ અતીથીશ ગૌમુખીભ્યાં નમઃ । હ્રૌં ૡં હરેશકુણ્ડોદરોભ્યાં નમઃ । હ્રૌં ઐં ભૌતિકેશવિકૃતિમુખીભ્યાં નમઃ । હ્રૌં ઓષધ્યોજાતેશ જ્વાલામુખીભ્યામ્ । હ્રૌં ઔં અનુગ્રહેશ ઊર્ધ્વકેશોમુખીભ્યામ્ । હ્રૌં અં અક્રૂરેશશ્રીમુખીભ્યામ્ । હ્રૌં અ મહાસેનેશ વિદ્યામુખીભ્યામ્ । હ્રૌં કઙ્ક્રોધીશમહાકાલીભ્યાં નમઃ । હ્રૌં ખં ચણ્ડેશમરસ્વતીભ્યામ્ । હ્રૌં ગં પઞ્ચાન્તકેશ સર્વસિદ્ધિગૌરીભ્યામ્ । હ્રૌં હરિ ઘં શિવોત્તમેશ ત્રૈલોકવિદ્યાભ્યામ્ । હ્રૌં ઙં એકરુદ્રેશમન્ત્ર શક્તિભ્યાં નમઃ । હ્રૌં ચં કૂર્મેશ આત્મશક્તિભ્યામ્ । હ્રૌં એકનેત્રેશભૂતમાતૃકાભ્યામ્ । હ્રૌં જં ચતુરાનનેશલમ્બોદરીભ્યામ્ । હ્રૌં ૐ અજેશદ્રાવિણીભ્યામ્ । હ્રૌં ઞં સર્વેશનાગરીભ્યામ્ । હ્રૌં ટં સોમેશં ચ ખેચરીભ્યાંઓ । હ્રૌં ઠં લાઙ્ગલીશં મઞ્જરીભ્યામ્ । હ્રૌં ડં દારુકેશરૂપિણીભ્યાં નમઃ । હ્રૌં ઠં અર્ધનારીશ્વરેશ વીરિણીભ્યાં નમઃ । હ્રૌં ણં ઉમાકાન્તેશ કાકોદરીભ્યાં નમઃ । હ્રૌં તં આષાઢીશ પૂતનાભ્યાં નમઃ । હ્રૌં થં દણ્ડીશ ભદ્રકાલીભ્યાં નમઃ । હ્રૌં દં અત્રીશ યોગિનીભ્યાંઓ । હ્રૌં ધં મીનેશ શઙ્ખિનીભ્યાં નમઃ । હ્રૌં નં મેષેશ ગર્જનીભ્યાં નમઃ । હ્રૌં પં લોહિકેશ કાલરાત્રિભ્યાં નમઃ । હ્રૌં ફં શિખીશ કુબ્જામ્બિકાભ્યાં નમઃ । હ્રૌં વં છગલણ્ડેશ કપર્દિનીભ્યાં નમઃ । હ્રૌં ભં દ્વિરણ્ડેશવજ્રિણીભ્યાં નમઃ । હ્રૌં મં મહેશકાલેશજયાભ્યાં નમઃ । હ્રૌં યં વાલીશ સુમુખીભ્યાં નમઃ । હ્રૌં રં ભુજઙ્ગેશ રેવતોભ્યાં નમઃ । હ્રૌં લં પિનાકીશ માધવીભ્યાં નમઃ । હ્રૌં વં ખડ્ગીશવાયવીભ્યાં નમઃ । હ્રૌં શં વક્રેશ વારુણીભ્યાં નમઃ । હ્રૌં ષં શ્વેતેશ રક્ષોવિદારિણીભ્યાં નમઃ । હ્રૌં સં ભૃગ્વાશસરુજાભ્યાં નમઃ । હ્રૌં હં નકુલીશલક્ષ્મીભ્યાં નમઃ । હ્રૌં લં શિવેશવ્યાપિનીભ્યાં નમઃ । હ્રૌં ક્ષં સંવર્તકેશ મહામાયાભ્યાં નમઃ । ઇતિ શ્રીકણ્ઠન્યાસઃ ॥

અથ કેશવાદિર્ન્યાસઃ । બ્રહ્મા ઋષિઃ । ગાયત્રી છન્દઃ । શ્રીલક્ષ્મીનારાયણો દેવતા । ક્લીં બીજં શ્રીં શક્તિઃ । અચ્યુતસ્વરૂપપ્રાપ્તયે વિનિયોગઃ । બ્રહ્મા ઋષયે નમઃ શિરસિ । ગાયત્રી છન્દસે નમો મુખે । શ્રીલક્ષ્મીનારાયણદેવતાયૈ નમો હૃદિ । ક્લીં બીજાય નમો ગુહ્યે । શ્રી શક્તયે નમઃ પાદયોઃ । હ્રીં કીલકાય નમઃ સર્વાઙ્ગે । ક્લીં અઙ્ગુષ્ઠાભ્યાં નમઃ । ક્લીં તર્જનીભ્યાં સ્વાહા । ક્લૂં મધ્યમાભ્યાં નમઃ વષટ્ । ક્લૈં અનામિકાભ્યાં હુમ્ । ક્લૌં કનિષ્ઠિકાભ્યાં વૌષટ્ । ક્લઃ કરતલકરપૃષ્ઠાભ્યાં પટ્ । એવં હૃદાદિ ॥

અથ ધ્યાનમ્ । ઉદ્યદાદિત્યસઙ્કાશં તમજામ્બૂનદપ્રભં કમલાવસુધાશોભિપાર્શ્વ દ્વન્દ્વ પરાત્પરં વિચિત્ર

રત્નવિહિતં નાનાલઙ્કારભૂષિતં પીતવસ્ત્રપરિધાનં શઙ્ખકૌમોદકીકરં વામતશ્ચક્રપ ચ ધ્યાત્વૈવં પાર્શ્વયોસ્તતઃ શરચાપેશસૃણીધારયન્તં ભુજૈસ્તતઃ । એવં ધ્યાત્વા માનસૈરૂપચારૈઃ અભ્યર્ચ્યન્યસેત્ । ક્લીં અં કેશવકીર્તિભ્યાં નમઃ લલાટે સ્થાનમુદ્રાસ્તુપૂર્વવત્ ક્લીં આં નારાયણાયશાન્તીભ્યાં નમઃ । ક્લીં ઇં માધવ તુષ્ટીભ્યાં નમઃ । ક્લીં ઈં ગોવિન્દપુષ્ટીભ્યાં નમઃ । ક્લીં ઉં વિષ્ણુધૃતીભ્યાં નમઃ । ક્લીં ઓં મધુસૂદનશાન્તીભ્યાં નમઃ । ક્લીં ૡં હૃષીકેશહર્ષાભ્યાં નમઃ । ક્લીં ઐં પદ્મનાભશ્રદ્ધાભ્યાં નમઃ । ક્લીં ઐં દામોદરલજ્જાભ્યાં નમઃ । ક્લીં ઓં વાસુદેવલક્ષ્મીભ્યાં નમઃ । ક્લીં એં સઙ્કર્ષણસરસ્વતીભ્યાં નમઃ । ક્લીં અં પ્રદ્યુમ્ન પ્રીતિભ્યાં નમઃ । ક્લીં અઃ અનિરુદ્ધસરતિભ્યાં નમઃ । ક્લીં કઞ્ચક્રિજયાભ્યાં નમઃ । ક્લીં ખં ગદિનેદુર્ગાભ્યાં નમઃ । ક્લીં ગં શાર્ઙ્ગિણે પ્રભાભ્યાં નમઃ । ક્લીં ઋ ત્રિવિક્રમક્રિયાભ્યાં નમઃ । ક્લીં ૠ વામનપાદાભ્યાં નમઃ । ક્લીં ૡં શ્રીધરમેઘાભ્યાં નમઃ । ક્લીં ઘં ખડ્ગિસત્યાભ્યાં નમઃ । ક્લીં ઙં શિખિચાણ્ડિકાભ્યાં નમઃ । ક્લીં ચં હલિવિજયાભ્યાં નમઃ । ક્લીં છં મુસલીવિલાસિનીભ્યાં નમઃ । ક્લીં જં શૂલીવિજયાભ્યાં નમઃ । ક્લીં ઊં પાશિનેવિરજાભ્યાં નમઃ । ક્લીં ઞં અઙ્કુશિવિશ્વાભ્યાં નમઃ । ક્લીં ટં મુકુન્દવિનદાભ્યાં નમઃ । ક્લીં ઠં નન્દસુનન્દનાભ્યાં નમઃ । ક્લીં ડં નન્દિસ્મૃતિભ્યાં નમઃ । ક્લીં ઢં નરવૃદ્ધીભ્યાં નમઃ । ક્લીં ષાં નરક જિત્સમૃદ્ધીભ્યાં નમઃ । ક્લીં તં હરશુદ્ધીભ્યાં નમઃ । ક્લીં થં કુષ્ટાબુદ્ધીભ્યાં નમઃ । ક્લીં દં સત્યભુક્તીભ્યાં નમઃ । ક્લીં ધં સાત્વતમતીભ્યાં નમઃ । ક્લીં નં શૌરી ક્ષમાભ્યાં નમઃ । ક્લીં પં શૂરાપરમાભ્યાં નમઃ । ક્લીં ફં સત્યભુક્તીભ્યાં નમઃ । ક્લીં બં ભૂધરક્લેદિનીભ્યાં નમઃ । ક્લીં ભં વિશ્વમૂર્તિત્રિનેત્રાભ્યાં નમઃ । ક્લીં મં વૈકુણ્ઠ વસુદાભ્યાં નમઃ । ક્લીં યં ત્વગાત્મકપુરુષોત્તમવસુધાભ્યાં નમઃ । ક્લીં રં અસૃગાત્મકવલયેપરાભ્યાં નમઃ । ક્લીં લં માંસાત્મક વલાનુજપરાયણાભ્યાં નમઃ । ક્લીં વં મેદાત્મકબીજસૂક્ષ્મીભ્યાં નમઃ । ક્લીં શં અસ્થ્યાત્મકવૃષધ્વંસન્ધ્યાભ્યાં નમઃ । ક્લીં ષં મજ્જાત્મક વૃષપ્રજ્ઞાભ્યાં નમઃ । ક્લીં સં શુક્રાત્પકહંસપ્રભાય નમઃ । ક્લીં હં પ્રાણાત્પત્મક વરાહનિસાધ્યા નમઃ । ક્લીં લ્લઞ્જીવાત્મક વિમલામોઘાભ્યાં નમઃ । ક્લીં શ્રં કોપાત્મક નૃસિંહવિદારિતાભ્યાં નમઃ । કેશવાદિરથન્યાસોન્યાસમાત્રેણ દેહિની અચ્યુતત્વન્દદાત્યેવસત્યં સત્યં ન સંશયઃ ॥

મુમુક્ષવ્યયતચ્ચરેયુર્વ્યાસમુત્તમં શક્તિકમલામારૈસ્તથૈકૈકશઃ ન્યાસાઃ તેચતુષ્ટયઃ ગ્રન્થગૌરવભયાત્ અસ્માભિર્ન લિખ્યતે શુદ્ધોવિન્દ વિસર્ગયૂત્વથકલાયુક્તેશવાદિસ્તથા શ્રીકણ્ઠાદિયુત્શક્તિકમલામોરે સ્તથૈકૈકશઃ ન્યાસાસ્તેદશધાપૃનિગદિતાસ્યુર્બ્રહ્મ યોગાન્તિકાઃ સર્વ સાધનાસિદ્ધિસાધનવિધૌ સઙ્કલ્પ કલ્પદ્રુમાઃ । અથ પ્રપઞ્ચયાગમાતૃકાકન્યાસઃ તદ્યથા ૐ હ્રીં હંસઃ સોહં સ્વાહા ઇતિ પરમાત્માષ્ટાક્ષરમન્ત્રસ્ય બ્રહ્મા ઋષયે નમઃ શિરસિ । ગાયત્રી છન્દસે નમો મુખે । સચ્ચિદાનન્દ જ્યોતિરાત્માસ્વરૂપિણી માતૃકા સરસ્વતી દેવતાયૈ નમો હૃદિ સ્વાહા । અઙ્ગુષ્ઠાભ્યાં નમઃ । સોહં તર્જનીભ્યાં સ્વાહા હંસઃ મધ્યમાભ્યાં વષટ્ । હ્રીં અનામિકાભ્યાં હુમ્ ॥

કનિષ્ઠિકાભ્યાં વૌષટ્ । હરિહરાય કરતલકરપૃષ્ઠાભ્યાં ફટ્ । એવં હૃદાદિ । અથ ધ્યાનમ્ । તારાદિ પઞ્ચ મનુભિઃ પરિચીયમાનં માનૈરગમ્યમનિશં જગદેકમૂલં સંવિત્સમસ્તમમરેશ્વરમચ્યુતં તે તેજઃ અતિસાન્દ્રસુધામ્બુરાશિં ઇતિ સકલ પ્રપઞ્ચાતિરિક્તઃ ધ્યાનં સર્વસાક્ષીસચ્ચિદાનન્દરૂપોઽહમિત્યાત્માનં ધ્યાત્વા શ્રીમત્લક્ષ્મીનૃસિંહાત્માગ્નૌ તત્સ્થાનયુતાદ્વર્ણાન્ જુહોમીતિબુદ્ધ્યા પ્રપઞ્ચન્યાસસૃષ્ટિક્રમેણ ન્યસેત્ અં ૐ હ્રીં હંસત્સોહંસ્વાહા નમો લલાટે સ્થાનમુદ્રાસ્તુ પૂર્વવત્ આ ૐ નમઃ મુખાવૃત્તે ઇત્યાદિ ક્ષં ૐ હ્રીં હંસઃ સોહં સ્વાહા હૃદાવાદિમુખપર્યન્તં

કરતલેન ઇતિ સૃષ્ટિક્રમઃ એવં વર્ણમયં હોમં કૃત્વા દિવ્યતનુવરઃ પ્રજપેત્ સકલાન્મન્ત્રાન્ તતઃ સિદ્ધિમવાપ્નુયાન્ ઇતિપ્રપઞ્ચયાગ ન્યાસઃ । ન્યસ્યમન્ત્રી યથાલ્પાસન્દેહે વિશ્વસ્ય માતરં જપેન્મન્ત્રાન્ ભજે દેવાન્ યજેદાગ્નિમનન્યધીઃ દેવોભૂત્વાજપેદેવન્નાદેવમર્ચ્યયેદ્બુધઃ ઇતિ પ્રાહ શ્રુતિઃ ઇતિકૃત્તધીઃ કૃતો ભવતિ ધ્રુવમ્ । અથમૂલમન્ત્રન્યાસઃ ૐ અસ્ય શ્રીલક્ષ્મીનૃસિંહમન્ત્રસ્ય અત્રીનારદબ્રહ્માઋષિઃ । ગાયત્રી છન્દઃ । શ્રીલક્ષ્મીનૃસિંહોદેવતા । ક્ષ્રૌં બીજં હ્રીં શક્તિઃ શ્રીં કીલકં મમધર્માર્થકામમોક્ષાર્થેન્યાસે વિનિયોગઃ । અત્રીનારદબ્રહ્માઋષયે નમઃ શિરસિ । ગાયત્રી છન્દસે નમઃ મુખે । શ્રીલક્ષ્મીનૃસિંહોદેવતાયૈ નમઃ હૃદિ । ક્ષ્રૌં બીજાય નમઃ ગુહ્યે હ્રીં શક્તયે નમઃ પાદયોઃ । શ્રીં કીલકાય નમઃ સર્વાઙ્ગે ઇતિરમાદિન્યાસઃ અથ કરષડઙ્ગન્યાસઃ । ક્ષ્રાં અઙ્ગુષ્ઠાભ્યાં નમઃ । ક્ષ્રીં તર્જનીભ્યાં નમઃ । ક્ષ્રૂં મધ્યમાભ્યાં નમઃ । ક્ષ્રૈં અનામિકાભ્યાં નમઃ । ક્ષ્રૌં કનિષ્ઠકાભ્યાં નમઃ । ક્ષ્રઃ કરતલકરલપૃષ્ઠાભ્યાં નમઃ । ક્ષ્રાં હૃદયાય નમઃ । ક્ષ્રીં શિરસિ સ્વાહા । ક્ષ્રૂં શિખાયૈ વષટ્ । ક્ષ્રૈં કવચાય હુમ્ । યૈ ક્ષ્રૌં નેત્રત્રયાય વૌષટ્ । ક્ષ્રઃ અસ્ત્રાય ફટ્ । ઇતિ એકાક્ષર ષડઙ્ગન્યાસઃ ॥

અથ બીજન્યાસઃ । ૐ ક્ષ્રૌં હ્રીં શ્રીં ક્લીં હ્યૌં હાઃ અઙ્ગુષ્ઠાભ્યાં નમઃ હૃદિ । ૐ ક્ષ્રૌં હ્રીં શ્રીં ક્લીં હાઃ તર્જનીભ્યાં નમઃ શિરસે । સ્વાહા । ૐ ક્ષ્રૌં હ્રીં શ્રીં ક્લીં હ્રૌં મધ્યમાભ્યાં નમઃ શિખાયૈ વષટ્ । ૐ ક્ષ્રૌં હ્રીં શ્રીં ક્લીં હ્રૌં અનામિકાભ્યાં નમઃ । કવચાય હુમ્ । ૐ ક્ષ્રૌં હ્રીં શ્રીં ક્લીં હ્રૌં હઃ કનિષ્ઠિકાભ્યાં નમઃ । નેત્રત્રયાય વષટ્ । ૐ ક્ષ્રૌં હ્રીં શ્રીં ક્લીં હ્રૌ હઃ કરતલકરપૃષ્ઠાભ્યાં નમઃ । અસ્ત્રાય ફટ્ । ઇતિ બીજન્યાસઃ ॥

અથ અક્ષરન્યાસઃ । ઓઙ્કારં મૂર્ધ્નિ ક્ષ્રૌઙ્કારં લલાટે । હીઙ્કારં મુખે । શ્રીઙ્કારન્નેત્રત્રયોઃ । ક્લીં કારં કર્ણયોઃ । હૌં કરંસઙ્ખયોઃ હઃકારં ચિબુકે । સપ્તબીજાનિસાન્યાસગ્રે । શ્રીઙ્કારં કણ્ઠે । લકારંસ્કન્ધયોઃ । ક્ષ્મીકારં કકુદિ । સકારંસ્તનયો હિકારંહૃદિ । તકારં જઠરે । યકારં નાભૌ । નં કારં પાર્શ્વયોઃ સિઙ્કારં પૃષ્ઠે । હાકારં ગુહ્યે । યકારં લિઙ્ગદેશે । હઃકારં ગુદે । હ્રૌં ઉરુમૂલે ક્લીં કારઞ્જઙ્ઘયોઃ । શ્રીઙ્કારં ગુટ્યોઃ । હ્રીં કારં ફીચયોઃ । ક્ષ્રૌંકારઙ્ગુલ્ફયો । ઓઙ્કારં પાદાગ્રે । શ્રીનરહરાય નમઃ સર્વાઙ્ગે । ઇતિ અક્ષરન્યાસઃ । અથ પદન્યાસઃ । ૐ ક્ષ્રૌં હ્રીં શ્રીં ક્લીં હ્રૌં હઃ લલાટે । શ્રીલક્ષ્મીસહિતાયનૃસિંહાય હૃદિ । હઃ ક્ષ્રૌં ક્લીં શ્રીં હ્રીં ક્ષ્રૌં ૐ શ્રીનરહરાય નમો ગુહ્યે । ઇતિ પદન્યાસઃ । અથ શ ૃઙ્ખલાન્યાસઃ આદ્યપદમ્મૂર્ધ્નિ અન્તપદ પદં મુખે મધ્યપદં લલાટે ॥

આદ્યપદં લલાટે । અન્તપદં કણ્ઠે । મધ્યપદં મુખે । આદ્યપદં કણ્ઠે આદ્યપદમન્તપદન્નાભૌ મધ્યપદંહૃદિ । આદ્યપદં હૃદિ । મધ્યપદં ગુહ્યે । અન્તપદં નાભૌ । આદ્યપદં નાભૌ । અન્તપદં ગુહ્યે । મધ્યમપદં પાદયોઃ । આદ્યપદં પાદયોઃ । અન્તપનાભૌ । મધ્યપદઙ્ગુહ્યે । આદ્યપદં ગુહ્યે અન્તપદં હૃદિ । મધ્યપદં નાભૌ । આદ્યપદં નાભૌ । મધ્યપદં હૃદિ । અન્તપદં કણ્ઠે । આદ્ય પદં કણ્ઠે । અન્તપદં લલાટે । મધ્યપદં મુખે । આદ્યપદં મુખે । મધ્યપદં લલાટે । અન્તપદં મૂર્ધ્નિ ઇતિ શ ૃઙ્ખલાન્યાસઃ । અથમૂલેન સપ્તવારં શરીરં વ્યાપકં કુર્યાત્ । અથ પીઠન્યાસં કૃત્વા તતો અંશદ્વયોપકલ્પિત પાદચતુષ્ટ્યં મુખનાભિપાર્શ્વદ્વયમયોપકલ્પિત ગાત્રકં પીઠરૂપં નિજદેહં ધ્યાત્વા તત્ર ન્યસે । મં મણ્ડૂકાય નમઃ મૂલાધારે કાઙ્કાલાગ્નિરુદ્રાય નમઃ । સ્વાધિષ્ઠાને પમ્પ્રકૃત્યૈ નાભૌ આં આધારશક્ત્યૌ કુઙ્કૂર્માય નમઃ ॥

અં અનન્તાય નમઃ । વં વરાહાય નમઃ । પં પૃથિવ્યૈ નમઃ । સું સુધાસિઙ્ઘવે નમઃ । રં રક્તદ્વીપાય નમઃ । કં

કલ્પકોર્દ્ધનાય નમઃ । ચિં ચિન્તામણિમણ્ડપાય નમઃ । શ્વેં શ્વતછત્રાય નમઃ । રં રત્નવેદિકાય નમઃ । ઇતિ હૃદિ ન્યસેત્ । ધં ધર્માય નમઃ વામાંસે જ્ઞાં જ્ઞાનાય નમઃ દક્ષાંસે નમઃ વૈ વૈરાગ્યાય નમઃ વામોરૌ ઐં ઐશ્વર્યાય નમઃ દક્ષોરૌ અં અધર્માય નમઃ મુખે અં અજ્ઞાગ્નાય વામપાર્શ્વે અં અવૈરાગ્યાય નમઃ નાભૌ અં અનૈશ્વર્યાય નમઃ દક્ષપાર્શ્વે તતો મધ્યે આં આનન્દકન્દાય નમઃ । સંસચ્ચિત્રાલયાય પં પ્રકૃતમયપત્રેભ્યો નમઃ ષંષોડશવિકારમયકેશરેભ્યો નમઃ પચ્ચાશદ્વર્ણબીજાઢ્યકર્ણિકાયૈ નમઃ , અન્દ્વાદશવાલાત્મને વ્યાપ્તાત્મને અર્કમણ્ડલાય નમઃ ૐ ષોડશકલાવ્યાપ્તાત્મને સોમમણ્ડલાય નમઃ મન્દશકલાવ્યાપ્તાત્મને વહ્નિમણ્ડલાય નમઃ સં સત્વાય । રં રજસે । તં તમસે । આં આત્મને । અં અન્તરાત્મને નમઃ પં પરમાત્મને નમઃ ન્હીં જ્ઞાનાત્મને નમઃ આં આત્મતત્ત્વાય વિં વિદ્યાતત્ત્વાય નમઃ કં કલાતત્ત્વાય નમઃ માં માયાતત્ત્વાય નમઃ બ્રહ્મણે નમઃ વિષ્ણવે નમઃ રુદ્રાય નમઃ ઈશ્વરાય નમઃ ઇતિ ચતુઃ કોપોષુમધ્યે સદાશિવાય નમઃ । કેશરેષુ ઇચ્છાયૈ નમઃ । જ્ઞાનાયૈ નમઃ ક્રિયાયૈ નમઃ કામદાયિન્યૈ નમઃ રત્યૈ નમઃ રતિ પ્રિયાયૈ નમઃ નન્દાયૈ નમઃ મધ્યેમનોન્મન્યૈ નમઃ । ત્રિકોણાત્મન્યૈ નમઃ । ત્રિકોણેષુ ઐમ્પરાયૈ નમઃ ઐં અપરાયૈ નમઃ ઐં પરાપરાયૈ નમઃ મધ્યેસૌંસદાશિવમહાશ્વેત પદ્માસનાય નમઃ । ઇતિ ન્યાસઃ ॥

આદૌ પીઠં સમભ્યર્ચ્ચ્ય સમસ્તપીઠદેવતા વિનાપીઠેનચેત્પૂજા વિફલા ભવતિ પ્રિયે અથાન્તગવિધિઃ પ્રાતઃ સ્મરણોક્તપ્રકારેણ મૂલાધારાત્કુણ્ડલિનીમુત્થાપ્ય બ્રહ્મરન્ધ્રં નીત્વા પરમાનન્દં નીત્વા પરમાનન્દનિર્ભરો ભૂત્વા તત્તેજસા પરિણતાન્તરાત્મનિકરાઞ્જલૌ પુષ્પાણિ ગૃહીત્વા દેવં ધ્યાયેદ્યથા ઉદ્યદ્ભાનુસહસ્રકાન્તિમરુણક્ષૌમાંશિરોમાલિકાં રક્તાલિપ્તપયોધરાઞ્જપવટી વિદ્યામભીતિવરં હસ્તાબ્જૈર્દધતીં ત્રિનેત્ર વિલસત્ વક્ત્રારવિન્દાશ્રિયં દેવં બદ્ધ હિમ્માશુરત્નમુકુટાં વન્દે સમન્દસ્મિતામ્ ॥

એવં ધ્યાત્વા હૃત્સ્થાં યન્ત્રે પુષ્પાઞ્જલિ નિક્ષિપ્ય મનસા આવાહનાદિ આયુધાન્તામુદ્રાઃ પ્રદર્શ્યવાહ્યેઓક્ત પ્રકારેણ મૂલેન મૂર્તિ સમ્પૂજ્ય ષડઙ્ગાનિ સમ્પૂજ્ય આવરણદેવતાં પૂજયિત્વા પશ્ચાદ્ગન્ધપુષ્પધૂપદીપનૈવેદ્યા તામ્બૂલયથોક્તમાનસોપચારૈરભ્યર્ચ્ચ્ય પશ્ચાન્માતૃકામાલયા અષ્ટોત્તરશતં પ્રજપ્ય ગુહ્યેતિ મન્ત્રેણ સમર્પ્ય અથ હોમતન્ત્રમૂલાધારેષ્વાત્મા અન્તરાત્માપરમાત્મા જ્ઞાનાત્મેતિ ચતુરષ્ટાત્મકકુણ્ડં વિધાય તન્મધ્યે જુહુયાત્ ચિદ્ હૌં વિચિન્ત્ય તદ્યથા ધર્માધર્મવિર્દીપ્તે આત્માગ્નૌ મનસાકૃત્વા સુષુમ્નાવર્ત્મના નિત્યમક્ષવૃત્તીર્જુહોમ્યહં સ્વાહેતિ પઞ્ચાહુતિ હુત્વા પશ્ચાત્તત્રૈવ માવથવીં દેવીં ધ્યાત્વા ષડઙ્ગમન્ત્ર ષડાહુતિં હુત્વા ઐં હૃદયાય નમઃ । હૃદયદેવં સ્વાહા ॥

એવં ક્રમેણ પશ્ચાન્મૂલં સ્વાહા તૈઃ પઞ્ચવિંશાધાજુહુયાત્ પશ્ચાત્ પૂર્ણાહુતિં જુહુથા યથા પ્રકાશાકાશહસ્તાભ્યાં અવલમ્બ્યોન્મની શ્રુત ધર્માધર્મકલાસ્નેહપૂર્ણમગ્નિ જુહોમ્યહં સ્વાહેતિ તત્તેજઃ કોટીસૂર્ય પ્રતીકાશં ચન્દ્રકોટિસમપ્રભં વિદ્યુત્કોટિસમાભાસં મૂલાદિબ્રહ્મરન્ધ્રેતં એકાકારેણ ભાવયેત્ । નિત્યશુદ્ધબુદ્ધમુક્ત સત્યસ્વભાવે નિર્ગુણં નિરવયવં સર્વગતં અવસ્થાત્રય વિનિર્મુક્તં અસઙ્ગં સચ્ચિદાનન્દાદ્વયન્ત બ્રાહ્માહસ્મીતિ અભેદેનાવસ્થાનં સમાધિ । એવં સચ્ચિન્ત્યકૃતકૃત્યો ભવેત્ । ઇતિ પ્રાતઃ કૃત્યાદિમાનસીપૂજાન્તં કર્મ સમાપ્ય માનસં પૂજનં જાપ્યં માનસં હોમતર્પણમ્ । યાચનં અભિષેકં ચ મન્ત્રિણાં યતીનાં ફલદં મહત્ । ઇત્યન્તર્યાગઃ ॥

અથ બાહ્યપૂજા પશુજનવર્જ્યસ્થાને કુર્યાત્ । જપસ્થાનં પૂજાસ્થાનં માલા પુસ્તકદર્શનં સ્વભક્તેષુ મહેશનિદર્શનં ચૈવ કારયેત્ । અથ પૂજાપીઠનિર્ણયં યોગિનીતન્ત્રે લિઙ્ગસ્થાં પૂજયેત્ દેવં પુસ્તકસ્થાં તથૈવ ચ મણ્ડલસ્થાં

મહામાયાં મન્ત્રસ્થાં પ્રતિમા સુ ચ જલસ્થાં વા શિલાયાં વા પૂજયેત્પરમેશ્વરીં ઇતિ પીઠનિર્ણયઃ । તત્રધુ સૃણાદિલિપ્તે સુવર્ણાદિ પાત્રે સ્ફટિકે રક્તચન્દનપીઠે સિન્દૂરવેદિકાયાં વા સુવર્ણાદિશલાકયા ચક્રમુલ્લિખેત્ । સિદ્ધં વા પાતાલરેખં ગગનરેખં ભૂતસ્થં કૂર્મ પૃષ્ઠે ચ મેસ્તં વા તત્ર યન્ત્રનિર્માણં ઉક્તશારદાયાં પદ્મમષ્ટદલોપેતં ષટ્કોણં ચ ત્રિકોણકં કલાપત્રેન સંયુક્તં દ્વાત્રિંશદ્દલકર્ણિકાં ચતુર્દ્વાર સમાયુક્તં ત્રિરેખાભિઃ સમાન્વિતં ભૂગ્રહં વિલિખેત્તત્ર એવં પીઠં મનોહરં પુરોવૃત્તીપીઠે નિધાય ૐ ક્ષ્રૌં હ્રીં શ્રીં ક્લીં હં સં ખં ક્ષ્રૈં હ્રૌં હઃ ઇતિ મન્ત્રેણ બિન્દુચક્રે મૂર્તિ સઞ્ચિત્ય વસ્ત્રેણાછાદ્ય અથ પાત્રસ્થાપનં કુર્યાદ્યથા સાધ્યસાધકયોર્મધ્યે ષટ્ ત્રિશદઙ્ગુલં ભવેત્ દ્વાદશાઙ્ગુલમૂર્ધ્વે ચ અધોભાગે ષડઙ્ગુલં દ્વાદશાઙ્ગુલ મધ્યં તુ તત્ર સંસ્થાપયેદુધઃ । તત્ર સૌવર્ણં રાજતં તામ્રં મહાશઙ્ખં નાલિકેર અબ્જકાચ સમ્ભવં વા પાત્રં સંસ્થાપયેદ્બુધઃ તતોદ્વારપૂજોક્ત સ્વવામે સામાન્યાર્ધ્યં સંસ્થાપ્ય સ્વદક્ષભાગે તથૈવ પ્રોક્ષણીપાત્રં સંસ્થાપ્ય તેજ જલે ગન્ધાક્ષતપુષ્પાણિ સમ્પ્રોક્ષ્ય વમિતિધેનુદ્રયામૃતીકૃત્ય ઇતિ સામાન્યસંસ્કારઃ ॥

સામાન્યાર્ધ્યસ્યોર્ધભાગે કલશં સ્થાપયેદ્યથા યક્ષકર્દમાદિગન્ધમિશ્રિતજલેન ભૂમિ વિલિપ્ય યક્ષકર્દમે યથા કુઙ્કુમાગુરુકસ્તુરી કર્પૂરં ચન્દનં તથા મહાસુગન્ધમિત્યુક્તં નામતો યક્ષકર્દમઃ તત્ર મત્સ્યમુદ્રયા ષટ્કોણાન્તર્ગતં બિન્દુ વિલિખ્ય બાહ્યેવૃત્તં ચતુરસ્ત્રં ચ કૃત્વા સામાન્યાર્ધ્યોદકેનાપ્રોક્ષ્ય હી આધારશક્તિભ્યો નમઃ । ઇતિ ગન્ધપુષ્પાભ્યાં સમ્પૂજ્ય નમઃ ઇત્યાધારં પ્રક્ષાલ્ય મણ્ડલે નિધાય મન્દશકલાવ્યાપ્તાત્મને વાહ્નિમણ્ડલાય નમઃ ઇતિ ગન્ધપુષ્પાભ્યાં સમ્પૂજ્ય ફડિતિ ઘટં પ્રક્ષાલ્ય રક્તવસ્ત્રમાલ્યાદિના ભૂષયિત્વા ૐ મિતિમન્ત્રેણ ત્રિપદિકોપરિદેવબુદ્ધ્યાધારે સંસ્થાપ્ય અન્દ્વાદશકલાવ્યાપ્તાત્મને સૂર્યમણ્ડલાય નમઃ ઇતિ ઘટં સમ્પૂજ્ય મૂલંવિલોમમાતૃકામુચ્ચાર્ય કલશકારણેન સમ્પૂર્ણ્ય તત્ર ચન્દનાદિ નિક્ષિપ્ય ૐ ષોડશકલાવ્યાપ્તાત્મને સોમમણ્ડલાય નમઃ ઇતિ ગન્ધપુષ્પાભ્યાં સમ્પૂજ્ય અસ્ત્રેણ સંરક્ષ્ય હુંઇત્યવગુણ્ઠ્ય મૂલેનવીક્ષ્યતેનૈવાભ્યુક્ષ્ય તારેણ પુષ્પાદિના સમ્પૂજ્ય દેવતાત્માકં વિભાવ્ય તતો શાપમોચનં કુર્યાદ્યથા કલશોપટિહસ્તં દત્વા મન્ત્રાણિ પઠેત્ ૐ સાં સીં સૂં સૈં સૌં સઃ શુક્રશાપવિમોચિતાયૈ સુરાદેવ્યૈ ઇતિ દ્વાદશાધા જપેત્ । ૐ વાં વીં વૂં વૈં વૌં વઃ બ્રહ્મશાપવિમોચિકાયૈ સુરદિવ્યૈ નમઃ ઇતિ ૧૦ ૐ હ્રીં શ્રીં ક્રાં ક્રીં ક્રૂં ક્રૈં ક્રૌં ક્રઃ સુધાવૃષ્ટાશાપવિમોચય અમૃતં સ્રાવયર સ્રાવયર સ્વાહા ઇતિ ૧૦ એકમેવ પરમ્બ્રહ્મ સ્થૂલસૂક્ષ્મમયં ધ્રુવં કચોદ્ભવાં બ્રહ્મહત્યાં તેન તે નાશયામ્યહં ઇત્યનેન બ્રહ્મશાપાદિમોચયસૂર્યમણ્ડલસમ્ભૂતે વરુણાલયસમ્ભવે અમામ્બીજમયે દેવ શુક્રશાપાદ્વિમુચ્યતાં ઇતિ શુક્રશાપવિમુક્તિઃ ॥

વેદાનાં પ્રણવો બીજં બ્રહ્માનન્દમયી યદિ તેન સત્યેન તે દેવિ બ્રહ્મહત્યાં વ્યપોહતુ । પાવમાનઃ પરાનન્દઃ । પાવમાનં પરોરસઃ । પાવમાનઃ પરંજ્ઞાનં તેન તે પાવયામ્યહં તતો કલશે આનન્દભૈરવાય નમઃ ઇતિ આનન્દભૈરવીં ધ્યાયેદ્યથા સૂર્યકોટિપ્રતીકાશં ચન્દ્રકોટિસુશીતલં અષ્ટાદશભુજં દેવં પઞ્ચવક્ત્રં ત્રિલોચનં અમૃતાર્ણવમધ્યસ્થં બ્રહ્મપરિસ્થિતં વૃષારૂઢં નીલકણ્ઠં સર્વાભરણભૂષિતં કપાલખટ્વાઙ્ગધરં ઘણ્ટાડમરુવાદિનં પાશાઙ્કુશધરં દેવં ગદામુસલધારિણં ખડ્ગખેટકપદ્દશમ્મુદ્ગરં શૂલદણ્ડકં વિચિત્રખેટકમ્મુણ્ડં વરદાભયપાણિનં લોહિતં દેવદેવેશં ભાવયેત્સાધકોત્તમઃ એવં ધ્યાત્વા હસક્ષમલવરયૂં આનન્દભૈરવાય વષટ્ ઇત્યાનન્દ ભૈરવં ત્રિઃ સમ્પૂજ્ય ભાવયેચ્ચ સુરાન્દેવીં ચન્દ્રકોટિયુતપ્રભાં હેમકુન્દેન્દુધવલામ્પઞ્ચવક્ત્રાં ત્રિલોચનાં અષ્ટાદશભુજૈર્યુક્તાં પાશાઙ્કુશ કરોદ્યતાં પ્રહસતી વિશાલાક્ષી દેવદેવસ્ય સત્સખીં એવં ધ્યાત્વા સહક્ષમલ વરયીં સુધાદેવ્યૈ વૌષટ્ ઇત્યાનન્દભૈરવીં ત્રિઃ સમ્પૂજ્ય તતો દ્રવ્યમધ્યે ત્રિકોણં વિલિખ્ય પશ્ચિમરેખામારભ્ય અં આં ઇત્યાદિ ઉત્તરકોણપર્યન્તં અ અં ઇત્યાદિપર્યન્તં તત્કોણમારભ્ય અગ્રકોણપર્યન્તં

કં ખં ઇત્યાદિપર્યન્તં તત્કોણમારભ્ય દક્ષિણકોણપર્યન્તં થં દં ઇત્યાદિસાન્તં હં ક્ષં મધ્યે આદિતાવ કં વર્ણમણ્ડલં ખણ્ડસિદ્ધિદં અન્તરુપત્ર સિતહ ક્ષરન્નલપતિપરાવઃ કથાશિવે પશ્ચાત્પૂલાધારા કુણ્ડલિનીમુત્થાપ્ય શિવેન સંયોજ્ય તરુદ્ધ લિતામૃતધારાં વહનીનાસાપુટેન દ્રવ્યમધ્યે પતિતાં વિભાવ્ય ગઙ્ગેચેતિ મન્ત્રેણ સૂર્યમણ્ડલાત્તીર્થાન્યાવાહ્ય એવમિતિધેનુમુદ્રયામૃતીકૃત્ય આત્મમુદ્રયાછાદ્ય હુમ્મિત્યવગુણ્ઠ્ય ચક્રેણ સંરક્ષ્યાસ્ત્રેણછોટિભિર્દિગ્બન્ધનં કુર્યાત્ ॥

અથ કલશ ધ્યાનમ્ । દેવદાનવસંવાદે મધ્યમાને મહોદધૌ ઉત્પન્નોઽસિ મહાકુમ્ભ વિષ્ણુનાવિધૃતકરે ત્વત્તોયે સર્વદેવા સ્યુઃ સર્વે વેદાઃ સમાશ્રિતાઃ ત્વયિ તિષ્ઠાન્તિ ભૂતાનિ ત્વયિ પ્રાણાઃ પ્રતિષ્ઠિતાઃ શિવસ્ત્વપ્રસિચાઙ્ગસ્ત્વં વિષ્ણુસ્ત્વં ચ પ્રજાપતિઃ આદિત્યાદ્યાગ્રહાઃ સર્વે વિશ્વેદેવાઃ સપૈતૃકાઃ ત્વયિ તિષ્ઠન્તુ કલશે યતઃ કામફલપ્રદાઃ ત્વત્પ્રસાદાદિમયં યજ્ઞં કર્તુમિહજલોદ્ભવં ત્વદાલોકનમાત્રેણ ભુક્તિમુક્તિફલપ્રદં સાન્નિધ્યં કુરુ ભો કુમ્ભ પ્રસન્નો ભવ સર્વદા । ઇતિ કલશધ્યાનમ્ ॥

કલ ઇતિ કલશધ્યાનં કલશે પ્રાણપ્રતિષ્ઠાં કુર્યાદ્યથા તસ્ય મસ્તકોપરિ લેલિહામુદ્રયા કરં દત્વા મન્ત્રં પઠેત્ ૐ આં હ્રીં ક્રોં હંસઃ સોહં શ્રીલક્ષ્મીનૃસિંહરાય અસ્મિનાધારસહિતકલશે અગ્નિસૂર્યસોમકલાનાં પ્રાણ ઇહ પ્રાણાઃ ૩૪ જીવ ઇહસ્થિતઃ ૩૪ સર્વેદ્રિયાણિ૩૪ વાઙ્મનત્વક્ચ્યક્ષુર્જિહ્વા શ્રોત્રપ્રાણપ્રાણા ઇહાગત્ય સુખં ચિરં તિષ્ઠન્તુ સ્વાહા ઇતિ પ્રાપ્રતિષ્ટાગન્ધદિભિઃ કલશં સમ્પૂજ્ય હંસઃ શુચિષત્વસુરં તરિક્ષસદ્ધોતા વેદિષત્ અતિથિર્દુરોપાસત્ નૃષદ્વરસદૃત્સહ્યોમસદબ્જા ગોજાઋતજા આદ્રિજાઋતમ્બૃહત્ ઇતિ ઋચાન્તસ્યોપરિ ત્રિઃ સઞ્જપ્ય તતશ્ચતુર્દિક્ષુ ચ મધ્યે પૂર્વોક્તં ગગનરત્નાય નમઃ । દક્ષિણે સ્લૂં સ્વર્ગરત્નાય નમઃ । પશ્ચિમે હ્યું પાતાલરત્નાય નમઃ । ઉત્તરે મ્લં પલ્યં રત્નાય નમઃ । મધ્યે મ્લં નાગરત્નાય નમઃ ॥

ઇત્થં પઞ્ચરત્નાનિ સમ્પૂજ્ય પઞ્ચમુદ્રયા નમસ્કૃત્ય ઇતિ કલશસ્થાપનં એતાસ્મિન્મયે દેવંહિતાયાદીનાં શોધનં યથા યં૯ મિતિશોષણં ર૯ મિતિ દાહનં વં૯ મિતિ અમૃતેન પ્લાવનં વમિતિ અમૃતેન પ્લાવન વમિતિધેનુમુદ્રયામૃતીકૃત્ય મૂલંઇકવચે નાવગુણ્ઠ્ય અસ્ત્રેણસંરક્ષ્ય એવં સંસ્કારં દ્વિતીયાચતુર્થીનાં સાધારણતયા બોદ્ધવ્યઃ ક્રમેણઋચં યજેત્ । ૐ પ્રતિદિક્ષુ સ્રવતો વીર્યેણ મૃગોન ભીમકુચરોગરિષ્ટાઃ યસ્યોરુષુ ત્રિષુવિક્રમણેવધક્ષિયાન્તિ ભુવનાનિ વિશ્વાઃ અનેન શુદ્ધેશુદ્ધિ । અથ તૃતીય શોધનં ૐ ત્ર્યમ્બકં યજામહે સુઙ્ગધિ પુષ્ટિવર્ધનં ઉર્વારુકમિવ બન્ધનાન્મૃત્યોર્મુક્ષીયમામૃતાત્ । અથ ચતુર્થી શોધનં ૐ તદ્વિષ્ણોઃ પરમં પદં સદા પશ્યન્તિ સૂરયઃ । દિવીવચક્ષુ એતં તં તદ્વિ પ્રાશોન્ત્યવો જાગ્રીવાંસઃ સમિધતે વિષ્ણોર્યત્પરમં પદં મૂલેન કિઞ્ચિત્શુદ્ધિ કલશે નિક્ષિપ્ય કુમ્ભસમીપે ચન્દન રક્ત ચન્દન સિન્દૂર કુઙ્કુમૈકત્રમેલનેન ત્રિકોણવૃત્તચતુરસ્રં વિલિખ્ય તત્ર સર્વ પથિકદેવેભ્યો નમઃ ગન્ધપુષ્પાભ્યાં સમ્પૂજ્ય તદુપરિ તીર્થભક્તશુદ્ધિમાનમુદ્રાન્વિતં બલિં નિધાય તત્ત્વમુદ્રયા તં બલિમુત્સૃજ્ય હ્રીં શ્રીં સર્વપથિક દેવેભ્યો નમઃ ઇતિ મન્ત્રેણ બલિં દદ્યાત્ । તં બલિં વામપાણિના ઉત્તુલ્ય મૂલમુચ્ચરન્ કલશોપરિ ત્રિધા ભ્રામ્ય પૂજાબાહ્યે નિક્ષિપેત્ ઇતિ કલશસ્થાપનમ્ ॥

અથ વિશેષાર્ઘ્યં તત આત્મચક્રયોર્મધ્યે ઉક્ત કર્દમેન મત્સ્યમુદ્રયા ત્રિકોણષટ્કોણવૃત્તચતુરસ્ત્રમ્મણ્ડલં વિધાય મધ્યેમાયાં વિલિખ્ય ચતુરસ્રકોણેષુ પ્રાદક્ષિણ્યે ન પીઠ ચતુષ્ટયં પૂજયેદ્યથા આગ્ન્યાદિકોણમારભ્ય ઈશાનકોણપર્યન્તં ૐ ઉડ્ડાણ પીઠાય નમઃ । જાલન્ધર પીઠાય નમઃ । ૐ પૂર્ણગિરિ પીઠાય નમઃ । ૐ કામરૂપ

પીઠાય નમઃ । ષટ્કોણેષુ ષડઙ્ગાનિ સમ્પૂજ્ય ત્રિકોણેષુ મૂલષડઙ્ગત્રયેણ સમ્પૂજ્ય મધ્યે હ્રીં આધારશક્ત્યૈ નમઃ ઇતિ ગન્ધપુષ્પાભ્યાં સમ્પૂજ્ય નમઃ ઇત્યાધારં પ્રાક્ષાલ્ય મણ્ડલે નિધાય મન્દશકલાવ્યાપ્તાત્મને ધર્મપ્રદ વહ્નિ મણ્ડલાય નમઃ । ગન્ધપુષ્પાભ્યાં સમ્પૂજ્ય ગન્ધ મિશ્રિતાક્ષતેન તદુપરિ પ્રાદક્ષિણ્યેન કલાં પૂજયેદ્યથા યં ધૂમ્રાર્ચિષે નમઃ । રં ઉષ્માયૈ નમઃ । લં જ્વાલિન્યૈ નમઃ । વં જ્વાલિન્યૈ નમઃ । શં વિસ્ફુલિઙ્ગિન્યૈ નમઃ । ષં સુશ્રિયૈ નમઃ । સં સ્વરૂપાયૈ નમઃ । હં કપિલાયૈ નમઃ । લં હવ્યવાહાયૈ નમઃ । ક્ષં કવ્યવાહાયૈ નમઃ । ઇતિ સમ્પૂજ્ય અસ્ત્રેણ પ્રક્ષાલિતપાત્રમણ્ડલે નિધાય અં દ્વાદશકલાનામાત્મને અર્થપ્રદાર્કમણ્ડલાય નમઃ । ઇતિ ગન્ધપુષ્પાભ્યાં સમ્પૂજ્ય પરિતઃ કલાં પૂજયેદ્યથા કં ભં તપિનિકલાં પૂજયામિ નમઃ । ખં વં નાપિનીકલાં પૂજયામિ નમઃ । ગં ફં ધૂમ્રાકલાં પૂજયામિ નમઃ । ઘં પં મરીચીકલાં પૂજયામિ નમઃ । ઙં નં જ્વલિનીકલાં પૂજયામિ નમઃ । ચં ધં રુચ્યૈકલાં પૂજયામિ નમઃ । છં દં સૂક્ષ્મીનાકલાં પૂજયામિ નમઃ । જં થં ભોગદાકલાં પૂજયામિ નમઃ । ઊં તં વિશ્વાકલાં પૂજયામિ નમઃ । અં ણં વાધિનીકલાં પૂજયામિ નમઃ । ટં ઠં ધારિણીકલાં પૂજયામિ નમઃ । ઠં ડં ક્ષમાકલાં પૂજયામિ નમઃ ઇતિ સમ્પૂજ્ય તતઃ કલશસ્થ દ્રવ્યં અન્યપાત્રેણોધૃત્ય વામહસ્તેન શુદ્ધિખણ્ડસ્પર્શધારયા મૂલં વિલોમ માતૃકા પઠન્ અર્ઘ્યપાત્રમાપૂર્ય તતો ન્હીં મિતિ બીજેનાઙ્ગુષ્ટેન અનામિકાભ્યાં ગન્ધમિશ્રિત પુષ્પેણ અર્ઘ્યસ્થ જલમાલોડ્ય ૐ ષોડશકલાવ્યાપ્તાત્મને કામપ્રદ સોમમણ્ડલાય નમઃ ॥

ગન્ધપુષ્પાભ્યાં સમ્પૂજ્ય પરિતઃ કલા પૂજયેદ્યથા અં અમૃતકલાં પૂજયામિ નમઃ । આં માનદાકલાં પૂજયામિ નમઃ । ઇં પૂષાકલાં પૂજયામિ નમઃ । ઈં તુષ્ટૌ કલાં પૂજયામિ નમઃ । ઉં પુષ્ટૌ કલાં પૂજયામિ નમઃ । ઊં ઋત્યેકલાં પૂજયામિ નમઃ । ઋં ધૃત્યૈકલાં પૂજયામિ નમઃ । ૠં શશિનીકલાં પૂજયામિ નમઃ । ૡં ઘણ્ટિકાકલાં પૂજયામિ નમઃ । ૡૃં કાન્ત્યૈકલાં પૂજયામિ નમઃ । એં જ્યોત્સ્ના કલાં પૂજયામિ નમઃ । ઐં શ્રિયૈકલાં પૂજયામિ નમઃ । ૐ પ્રીતી કલાં પૂજયામિ નમઃ । ઔં અઙ્ગદાકલાં પૂજયામિ નમઃ । અં પૂર્ણાકલાં પૂજયામિ નમઃ । અઃ પૂર્ણામૃતાકલાં પૂજયામિ નમઃ । ઇતિ સમ્પૂજ્ય તત્પ્રાધ્યેત્કુશેન ત્રિકોણં ષટ્કોણં વૃત્તચતુરસ્રં કૃત્વા તતઃ પૂર્વવત્ ત્રિકોણ ત્રિરેખાયાં અં આં૧૪ કં૪ ચં૪ ૮૪ તં૪ પં૪ યં૭ એવં વિલિખ્ય મધ્યે હં ક્ષં મૂલખણ્ડત્રયે ત્રિકોણં સમ્પૂજ્ય ષટ્કોણં ષડઙ્ગાનિ સમ્પૂજ્ય ચતુરસ્રકોણેષુ પૂર્વવત્ ઉજાપુકાનિ સમ્પૂજ્ય તતો ગઙ્ગેચેનિમન્ત્રેણકુશ મુદ્રયા સૂર્યમણ્ડલાત્તીર્થાન્યાવાહ્ય પશ્ચાદાનન્દભૈરવાનન્દ ભૈરવ્યૌ પૂર્વવત્ તત્તન્મન્ત્રેણ સમ્પૂજ્ય પુનઃ પૂર્વવત્ રત્નમન્ત્રેણ સમ્પૂજ્ય લૂં ગગનરત્નેભ્યો નમઃ । ઇત્યાદિ તતો વિષ્ણુર્યોનિં કલ્પયતુત્વષ્ટારૂપાણિપિસુતુઃ આસિઞ્ચતુઃ પ્રજાપતિર્ધાતા ગર્ભં દધાતુ તે ॥

ગર્ભં દેહિ સિનીવાલી ગર્ભં દેહિ સરસ્વતી ગર્ભં તે હ્યાશ્વિનૌ દેવાવાધત્તામ્પુષ્કર સ્રજેતિ લ્લૂં સ્લૂં ગ્લૂં જ્લૂં સ્વાહા અમૃતે અમૃતોદ્ભવે અમૃતવર્ષિણિ અમૃતં શ્રાવયર સ્વાહા તસ્યોપરિ સમ્પઠેત્ હુમ્મિત્યવગુણ્ઠ્ય વમિતિધેનુમુદ્રયામૃતીકૃત્ય મત્સ્યમુદ્રયાછાદ્ય ચક્રેણસંરક્ષ્યાસ્ત્રેણ તાલત્રયચ્છોટિકાભિર્દિગ્બન્ધનં કૃત્વા તદુપરિમૂલમષ્ટધા સઞ્જપ્ય પ્રાણપ્રતિષ્ઠાં કુર્યાદ્યથા ૐ આં હ્રીં ક્રૌં હંસઃ સોહં સ્વાહા । શ્રીલક્ષ્મી નૃસિંહાય વિશેષાર્ઘ્યસ્ય અસ્મિન્નાધારસહિત આગ્નિસૂર્યસોમકલાનાં પ્રાણ ઇહ પ્રાણા એવં જીવ સર્વોદ્રિયાણિ વાઙ્મનત્વક્ ચક્ષુર્જિહ્વાશ્રોત્ર ઘ્રાણપ્રાણ ઇહાગત્ય સુખં ચિરં તિષ્ઠન્તુ સ્વાહેતિ પ્રાણપ્રતિષ્ઠા૧૫ ૐ પ્રજપ્યપઞ્ચોપચારૈઃ અયં સમ્પૂજ્ય પઞ્ચમુદ્રયા નમસ્કૃત્ય તતઃ સામાન્યવિશેષાર્ઘયોર્મધ્યે ગુરુપાત્રં વીરપાત્રં ભાગપાત્રં યોગિનીપાત્રં શક્તિપાત્રં માત્મપાત્રં બલિપાત્રં ચ સામાન્યાર્ઘ્યોક્ત વિધિના સ્થાપયેત્ પાદ્યાર્ચમન મધુપર્કપાત્રાણિ ચ વિશેષાર્ઘોત્તરગાનિ તથૈવ સંસ્થાપ્ય

શુદ્ધોદકૈરાપૂર્ય ગન્ધપુષ્પાક્ષતૈરભ્યર્ચ્ય પુષ્પાદિનાવિશેષર્ઘ્યં બિન્દુમુદ્ધૃત્ય સર્વપાત્રે ક્ષિપેત્ । ઇતિ પાત્રસ્થાપનવિધિઃ ॥

એવં પાત્રાસાદના અશક્તશ્ચેત્ કલશસામાન્ય વિશેષ પ્રોક્ષણીપાણિસંસ્થાપ્ય તદોક્તં ચન્દ્રપીઠે વામે શઙ્ખં પ્રતિષ્ઠાપ્ય મધ્યે ચાર્ઘ્યં પ્રકલ્પયેત્ દક્ષિણે પ્રોક્ષણી ચાર્ઘ્યં અર્ઘ્યં ત્રયેતિ કલ્પનાત્ તત્રવચનં એકપાત્રં ન કુર્વીત યદિ સાક્ષાત્કુલેશ્વરઃ મન્ત્રાશ્ચ પ્રાઙ્મુખાયાન્તિ વિદ્યૈવ પદે પદે । ઉક્તં ચરત્રેશ્વરે દૃષ્ટ્વાર્ઘપાત્રં દેવેશિ બ્રાહ્માદ્યા દેવતા સદા નૃત્યન્તિ સર્વયોગિન્યઃ પ્રીતાઃ સિદ્ધિદદત્સ્વપિ સ્વદક્ષભાગે ગન્ધપુષ્પાક્ષતાનિસ્વપૃષ્ઠ ભાગેકર પ્રક્ષાલનાર્થ પાત્રં સંસ્થાપ્ય તતઃ પ્રોક્ષણીપાત્રજલેન પુષ્પાણિ પ્રોક્ષયેદ્યથા ૐ પુષ્પકેનુરાજાર્હતે શતાય સભ્ય સમ્બન્ધાય ૐ પુષ્પે પુષ્પે મહાપુષ્પેસુ પુષ્પે પુષ્પસમ્ભવે પુષ્પવચ્ચયાવકીર્ણે હું ફટ્ સ્વાહેતિ પુષ્પશુદ્ધિવિધાય હું ફડિતિ મન્ત્રેણ નારાચમુદ્રયા સીમદૃષ્ટિ પુષ્પસ્યાવલોકનેન ગન્ધાદિ સર્વભારં દિગ્બન્ધનં વિધાય દેવતા દક્ષભાગે ઘૃતદીપંસંસ્થાપ્ય વામે તૈલમયં દીપં સંસ્થાપ્ય ઘૃતન્દીપં સુદર્શનમન્ત્રેણ પૂજયેદ્યથા । રાં રીં રૂં રૈં રૌં રઃ ૐ સહસ્રાર હં ફ્ ગન્ધપુષ્પાભ્યાં સમ્પૂજ્ય તૈલદીપાશુપતાસ્મે સમ્પૂજ્ય ૐ શ્લીં પશું હું ફટ્ દીપદ્વયં ગન્ધપુષ્પાભ્યાં સમ્પૂજ્ય હસ્તદ્વયેનદીપશિખાં સ્પૃષ્ટાવ મન્ત્રં પઠેદ્યથા ઘોરાય ઘોર તમાય મહાદ્યથા ઘોરાય ઘોર તમાય મહારૌદ્રાય વીરભદ્રાય જ્વાલામાલિને સર્વપ્રાણોપસંહર્ત્રે હું ફટ્ સ્વાહેતિ પઠિત્વાત્માનં તત્તેજસાસમ્માર્ય તતો ત્વક્કાયચિત્સોધયેદ્યથા ૐ હું ફટ્ સ્વાહેતિ મુખે । ૐ રક્ષ રક્ષ ફટ્ સ્વાહેતિ હૃદિ હસ્તં દત્વા માત્મારાં વિધાય ઓમ્મિતિ મન્ત્રેણ ચન્દનપુષ્પાણિ કરાભ્યામ્મર્દયિત્વા તાનિ વામ હસ્તે સમાદાય આઘ્રાય તે સર્વે વિલયં યાન્તુ યે માં હિંસિતિ હિંસિકાઃ મૃત્યુ રોગ ભયક્લેશાઃ પતન્તુ રિપુમસ્તકે ઇતિ મન્ત્રેણ ઈશાન્યાં દિશિ દૂરતઃ ક્ષિપેત્ । હસ્તૌ પ્રક્ષાલ્યાચમ્ય સામાન્યાર્ઘ્યાદકેન સઙ્કલ્પં કુર્યાત્ ૐ અદ્યેત્યાદિ સ્મૃત્વા શ્રીલક્ષ્મીનૃસિંહરાયપ્રીત્યર્થે બહિઃ પૂજામહં કરિષ્યેતિ સઙ્કલ્પઃ ॥

તતઃ સ્વપુરોભાગે આદૌ સર્વવિઘ્નનિવારણાર્થે મહાવિદ્યા તિરસ્કારિણીં ધ્યાયેચ્ચ પૂજયેચ્ચ જપેદ્યથા । નીલં હયં સમાધિરુહ્ય પ્રયાતિ નીલાંશુકાભરણ માલ્યવિલેપનાદ્યા નિદ્રાપુટેનભુવનાનિતિરોદધાના ખડ્ગાયુધાભગવતિ પરિપાતુ ભક્તાન્ । એવં ધ્યાત્વા ગન્ધપુષ્પાભ્યાં સમ્પૂજ્ય અગ્રે કિઞ્ચિચ્છુદ્ધયુક્ત વિદુધારયા સન્તાર્પ્ય મન્ત્રદ્વયં પઠેદ્યથા હ્રીં શ્રીં નમો ભગવતિ માહેશ્વરિ સર્વ પશુજનમનઃ ચક્ષુસ્તિરસ્કરિણીં કુરુ કુરુ સ્વાહા હ્રીં ક્રીં ઐં ૐ તિરસ્કારિણીં સકલ જનવાગ્વાદિની સકલપશુજને મનઃચક્ષુષી શ્રોત્રજિહ્વાઘ્રાણતિરસ્કારિણીં કુરુ કુરુ ઠઃ ઠઃ સ્વાહા । ઇતિ પઠયિત્વા નમસ્કૃત્ય તતો દક્ષહસ્તે તર્જનીઙ્ગુષ્ઠાભ્યાં ગન્ધપુષ્પે ગૃહિત્વા વામે તત્ત્વમુદ્રયાશુદ્ધિરખણ્ડં ગૃહિત્વા ગુરુપાત્રામૃતેન શિરસિ ઐં હ્રીં શ્રીં અમુકાનન્દનાથ અમુકીદેવ્યં વા શ્રીપાદુકાં પૂજયામિ તર્પયામિ નમઃ । એવં પરમગુરું પરાત્પરગુરું પરમેષ્ટિગુરું સમ્પૂજ્ય સન્તાર્પ્ય તથૈવ દેવપાત્રામૃતેન સ્વહૃદિમૂલમુચ્ચાર્ય્ય શ્રીલક્ષ્મીનૃસિંહાય પૂજયામિ નમઃ ત્રિઃ ॥

તતસ્તત્ત્વશુદ્ધિં કુર્યાદ્યથા સ્વવામકરતલે કારણેન ત્રિકોણં વિલિખ્ય શુદ્ધિખણ્ડત્રયં ત્રિકોણે સંસ્થાપ્યૈકં મધ્યે સંસ્થાપ્ય ઐં આત્મનત્વેન સ્થૂલદેહં શોધયામિ સ્વાહેત્યગ્રસ્થાં સ્વીકૃત્ય ક્લીં વિદ્યાતત્વેન સૂક્ષ્મદેહં શોધયામિ સ્વાહેતિ દક્ષિણસ્યાં સ્વીકૃત્ય સૌઃ શિવતત્વેન કારણદેહં શોધયામિ સ્વાહેતિ વામસ્થાં સ્વીકૃત્ય સમગ્રેણ સર્વ તત્વૈસ્તત્વત્રયાશ્રયં જીવં શોધયામિ સ્વાહેતિ મધ્યસ્થાં સ્વીકૃત્ય ૐ આં ઈ જ્વલતિજ્જ્યોતિરહમાસ્મિજ્જ્યોતિર્જ્વલતિ બ્રહ્માહમસ્મિ યોઽહમસ્મિ બ્રહ્માહમસ્મિ । અહમસ્મિ

બ્રહ્માહમસ્મિ અહ્માસ્મિ બ્રહ્માહમસ્મિ અહમેવહમ્માઙ્જુહોમિ સ્વાહા ઇતિ મન્ત્રેણ શઙ્ખસ્થબિન્દુ અન્યપાત્રે ગૃહિત્વા કુણ્ડલિની જિહ્વાગ્રે સમાનીય તન્મુખે દદ્યાદિતિતત્ત્વશુદ્ધિઃ ॥

તતો દેવપાત્રામૃતેન આત્માનં પૂર્વસ્થાપિતયન્ત્રે પીઠન્યાસ વત્પીઠપૂજાં કૃત્વા મણ્ડૂકાદીન્ ધ્યૌઃ સદાશિવ મહાપ્રેતપદ્માસનાય નમઃ ઇત્યન્તં પઠેત્ પ્રાણપ્રતિષ્ઠાં કુર્યાદ્યથા ૐ આં હ્રીં ક્રૌં હ્રૌં હંસઃ સોહં શ્રીલક્ષ્મીનૃસિંહરાય પીઠસ્ય પ્રાણ એવં જીવ૧૯ સર્વોન્દ્રયાણિ૧૯ વાઙ્મનઃ ત્વક્ચક્ષુજિહ્વાશ્રોત્રઘ્રાણપ્રાણ ઇહાગત્ય સુખં ચિરં તિષ્ઠન્તુ સ્વાહેતિ પ્રાણપ્રતિષ્ઠા । વામિતિધેનુમુદ્રયાઽમૃતીકૃત્ય હુમિત્યવગુણ્ઠ્ય અસ્મેણછોટિકાભિર્દિગ્બન્ધનં કુર્યાત્ । ગન્ધપુષ્પાભ્યાં સમ્પૂજ્ય નમસ્કૃત્ય તતઃ સ્વાશિરસિ કરસમ્પુટેન ગુરું નમસ્કૃત્યાસ્મેણ છોટિકાભિર્દિગ્બન્ધનં કુર્યાત્ પૂર્વવત્પ્રાણાનાયામ્ય ઋષ્યાદિ કરષડઙ્ગાનિ કૃત્વા તતશ્ચક્રસ્થપ્રેતાસનોપરિમૂલેન મૂર્તિં વિચિન્ત્યાત્માનં કામકલારૂપં વિભાવ્ય ત્રિષણ્ડામુદ્રયા પુષ્પાણિ ગૃહિત્વા મૂલાધારાત્કુણ્ડલિનીં બ્રહ્મરન્ધ્રપથેન શિરસ્થાં શિવેન સંયોજ્ય તત્રામૃતે લોલીભૂતાં હૃદયસ્થારક્તપઙ્કજે સમાનીય સદભેદેમૂલેન દેવં ધ્યાયેદ્યથા તપનસોમહુતાશનલોચનં ઘનસમાનગલં શશિસુપ્રભં અભયચક્રપિનાકવરાન્કરૈર્દધનબિન્દુધરં નૃહરિં ભજે૧ ॥

શ્રીમન્નૃકેસરિતનોજગદેકબન્ધોઃ ।
શ્રીનીલકણ્ઠ ચ કૃણાર્ણવસામરાજ વહ્નિદુ ।
તીવ્રકરનેત્રપિનાકપાણે ।
શિતાંશુ શેખર રમેશ્વર પાહિ વિષ્ણોઃ ॥

સ્વર્ણાંસ્તાર પુટાત્મપાદપતલેસદ્રત્ન પીઠેમ્બુજેશોણાભે વસુપત્રકે સ્થિતમજં પીતામ્બરાલઙ્કૃતં યેભૂતાભવનેકભૂષણયુતં ગોગોપગોપીવૃતં ગોવિન્દં સ્મરસુન્દરં મણિભુજં વેણું રણાન્તં સ્મરેત્ ૩ કલ્પાનોકુહસ્થાંસ્થિતાતિવદુષોરાજોન્નતાં સંસ્થિતાં પૌષ્યંવાણમથે ક્ષુચાપકમલે પાશાઙ્કુશે બિભ્રતીં ચક્રં શઙ્ખગદૈકરૈરુદ્રાદ્વિજાંસાંશ્લિષ્ટદેહં હરિં નાનાભૂષણરક્ત લેપકુસુમં પીતામ્બરં સંસ્મરે ક્ષીરાબ્ધિવસુમુખ્યદેવનિકરૈરગ્રાદિમં વેષ્ઠિતં શઙ્ખ ચક્રગદામ્બુજં નિજકરૈર્વિભ્રન્ત્રિનેત્રઃ સિતઃ સર્પાધિશફણાનેતપત્રલસતાં પીતામ્બરાલઙ્કૃતો લક્ષ્યાશ્લિષ્ટકરવરો નરહરીસ્તાન્નીલકણ્ઠો મુદેપ વિજયેનયુતોરથસ્થિતઃ પ્રસમાનીય સમુદ્રમધ્યતઃ પ્રદદન્નનયાત્ દ્વિજન્મે સ્મરણીયો વસુદેવનન્દનઃ ૬ નૃસિંહોમાધવારૂઢો લોહિતો નિગમાદિમઃ કૃશાનુભીયપિઞ્ચાણો મનુષિષહરઃ પરઃ ૭ મહાપદ્મં તથા પદ્મં શઙ્ખં મકારકછપૈઃ મુકુન્દકુન્દનીલશ્ચનિધીન્દિક્ષુ સમર્ચયેત્ ૮ મહાપદ્મવનાન્તરસ્થેકરુણાતન્દવિગ્રહ સર્વભૂતહિતે તાત એહ્યેહિ પરમેશ્વર૯ દેવેશભક્તસુલભે પરિવાર સમન્વિતે યાવત્ત્વાં પૂજયિષ્યામિ તાવદ્દેવસ્થિરો ભવ ૧૦

ઇતિ ધ્યાત્વા ઇતિ મન્ત્ર પઠન્ પુષ્પાનિબિન્દુપરિતઃ મૂર્તી ક્ષિપેદ્યથા હ્યૌં કનિષ્ઠાપુષ્પં આસનસ્થાને નિક્ષિપ્ય ૐ ક્ષ્રૌં મધ્યમાપુષ્પેણ તત્તેજસાં સંયોજ્ય હ્ત્રૌઃ અઙ્ગુષ્ઠપુષ્પેણ છત્રં વિભાવ્યમૂલેન અઞ્જલિપુષ્પેણ સાવયવં વિચિન્ત્ય આવાહનાદિ આયુધાન્તા મુદ્રાપ્રદર્શ્યામૂલેન શ્રીલક્ષ્મીનૃસિંહાય સાઙ્ગાય સપરિવારે સાયુધે સવાહને ઇહાગત્ય ઇહારાબાહ્યા પુનર્મૂલેન અમુકન્દેવસાઙ્ગાયેતિ સ્થાપનીમુદ્રયા સંસ્થાપ્ય પુનર્મૂલે અમુકદેવસાઙ્ગાયેતિ સન્નિધાય મુદ્રયા સન્નિધાય પુનર્મૂલેન અમુકદેવં સન્નિરોધનમુદ્રયા સન્નિરુધ્ય પુનર્મૂલેન અમુકદેવસાઙ્ગાયેતિ સન્મુખીમુદ્રયા સન્મુખી ભવ ષડઙ્ગેકેશકલીકૃત્ય હુમ્મિતિ અવગુણ્ઠ્ય ધેનુમુદ્રયામૃતીકૃત્ય મહામુદ્રયા પરમીકૃત્ય શઙ્ખચક્રગદાપદ્મ એવં મુદ્રામ્પ્રદર્ત્યૂં લેલિહામુદ્રયાજીવન્યાસઙ્કુર્યાદ્યથા ૐ આં હ્રીં ક્રોં હોં હંસઃ સોહં શ્રીલક્ષ્મીનૃસિંહાય પ્રાણ ઇહપ્રાણા

પુનઃ જીવ ઇન્દ્રિયાણી વાઙ્મને પુનઃ પૂર્વસમ્મુચ્ચાર્ય ઇદમાચમનં દદ્યાત્ । પૂર્વવત્સમુચ્ચાર્ય મધુપર્કં સમર્પયામિ નમઃ । મુખેવ ત્રિઃ પુનઃ પૂર્વવદાચ મનં દદ્યા । ઇતિ પ્રાણપ્રતિષ્ઠા ॥

તતો જન્માદિ દ્વિષ્ટ સંસ્કારાર્થે ૧૫ પ્રણવં જપેત્ । તતઃ પાદુકામુદ્રાં પ્રદર્શ્ય પૂજામણ્ડપાત્સ્નાનમણ્ડપેરત્નાસિંહાસનોપરિ આવાહ્ય તતઃ પાદ્યપાત્રામૃતેન મૂલાન્તે શ્રીમત્ લક્ષ્મીનૃસિંહાય પાદ્યં સમર્પયામિ નમઃ । પાદયોઃ અર્ઘ્યં પાત્રામૃતેન પૂર્વવત્સમુચ્ચાર્ય ઇદમર્ઘ્યં સ્વાહેતિ શિરસિ ત્રિઃ પૂર્વવત્સમુચ્ચાર્ય આચમનીયાન્નામૃતેન મુખે આચમનં દદ્યાત્ ચ ત્રિઃ પૂર્વવત્સમુચ્ચાર્ય ઇદં સ્નાનં સમર્પયામિ નમઃ । સર્વાઙ્ગે દત્વાવારત્રયં પુનઃ આચમનં દદ્યાત્ ॥

અઙ્ગમાર્જનાર્થં ધૌતવસ્ત્રં સમર્પયામિ નમઃ । એવં વસ્ત્રાણિ સમર્પયામિ નમઃ । એવં યજ્ઞોપવીતં સમર્પયામિ સ્નાનાન્મણ્ડયાત્ ભૂષણમણ્ડપે આવાહ્ય એવં ભૂષણાનિ સમર્પયામિ નમઃ । એવં ગન્ધં સમર્પયામિ નમઃ । એવં પુષ્પાણિ વૌષટ્ પુષ્પાણિ સમર્પયામિ નમઃ । એવં ધૂપં સમર્પયામિ નમઃ । દીપં સમર્પયામિ નમઃ । એવં પક્વાન્નં નૈવેદ્યં સમર્પયામિ નમઃ । એવં તામ્બૂલં સમર્પયામિ નમઃ । પુનઃ પાદુકામુદ્રામ્પ્રદર્શ્ય ભૂષણમણ્ડપાત્પૂજામણ્ડપે દેવમાવાહ્ય પુનઃ ગન્ધપુષ્પધૂપદીપાનિ દત્વા શ્રૃઙ્ગારારાત્રિકં કૃત્વા તતઃ પઞ્ચપુષ્પાઞ્જલિં દદ્યા યથા-મૂલમુચ્ચાર્ય શિરસિ હૃદિ ગુહ્ય પાદસર્વાઙ્ગેષુ પુનઃ પુષ્પાઞ્જલિમાદાય સિઞ્ચિન્મયે પરે દેવ પરામૃતસચપ્રિયે અનુજ્ઞાં દેહિ દેવ સપરિવારાર્ચનાય મે એવં પ્રાર્થયિત્વા પુષ્પાઞ્જલિ ક્ષિપેત્ । પૂજારમ્ભે શ્રીલક્ષ્મીનૃસિંહાયસ્મિવિધાનર્ચયેદ્ગુરુન્ દિવ્યૌઘચૈવસિદ્ધૌઘાર્મનવૌઘ ઇતિ ત્રિધા મધ્યત્રિકોણોપરિ ત્રિરેખાયાં પૂજયેદ્યથા તતો દક્ષહસ્તે અઙ્ગુષ્ઠતર્જનીભ્યાં ગન્ધમિશ્રિતપુષ્પાક્ષતાનિ ગૃહિત્વા વામેન મુદ્રયા શુદ્ધિખણ્ડં ગૃહીત્વા ગુરુપાત્રામૃતેન તર્પયેત્ ॥

ૐ ક્ષ્રૌં પરમપ્રકાશાત્ અનેનાથ શ્રી પાદુકાં પૂજયામિ તર્પયામિ નમઃ ।
ૐ ક્ષ્રૌં પરશિવાનન્દનાથશ્રી પાદુકાં પૂજયામિ તર્પયામિ નમઃ ।
ૐ ક્ષ્રૌં પરશક્ત્યાં વા શ્રી પાદુકાં પૂજયામિ તર્પયામિ નમઃ ।
ૐ ક્ષ્રૌં કૌલેશ્વરાનન્દનાથશ્રી પાદુકાં પૂજયામિ તર્પયામિ નમઃ ।
ૐ ક્ષ્રૌં શુક્રદેવ્યામ્બાશ્રી પાદુકાં પૂજયામિ તર્પયામિ નમઃ ।
ૐ ક્ષ્રૌં કુલેશાનન્દનાથ શ્રી પાદુકાં પૂજયામિ તર્પયામિ નમઃ ।
ૐ ક્ષ્રૌં કામેશ્વર્યમ્બાશ્રી પાદુકાં પૂજયામિ તર્પયામિ નમઃ ।
ઇતિ દિવ્યૌઘા એનં એકપઙ્ક્ત્યા પૂજયેત્ ।
ૐ ક્ષ્રૌં ભોગાનન્દનાથશ્રી પાદુકાં પૂજયામિ તર્પયામિ નમઃ ।
ૐ ક્ષ્રૌં ક્લિન્નાનન્દનાથશ્રી પાદુકાં પૂજયામિ તર્પયામિ નમઃ ।
ૐ ક્ષ્રૌં સમયાનન્દનાથશ્રી પાદુકાં પૂજયામિ તર્પયામિ નમઃ ।
ૐ ક્ષ્રૌં સહજાનન્દનાથશ્રી પાદુકાં પૂજયામિ તર્પયામિ નમઃ ।
ઇતિ સિદ્ધૌઘા એવં દ્વિતીયા પઙ્ક્ત્યા પૂજયેત્ ।
ૐ ક્ષ્રૌં ગગનાનન્દનાથશ્રી પાદુકાં પૂજયામિ તર્પયામિ નમઃ ।
ૐ ક્ષ્રૌં વિશ્વાનન્દનાથશ્રી પાદુકાં પૂજયામિ તર્પયામિ નમઃ ।
ૐ ક્ષ્રૌં વિમલાનન્દનાથશ્રી પાદુકાં પૂજયામિ તર્પયામિ નમઃ ।

ૐ ક્ષ્રૌં મદનાનન્દનાથશ્રી પાદુકાં પૂજયામિ તર્પયામિ નમઃ ।
ૐ ક્ષ્રૌં ભુવનાનન્દનાથશ્રી પાદુકાં પૂજયામિ તર્પયામિ નમઃ ।
ૐ ક્ષ્રૌં લીલાનન્દનાથશ્રી પાદુકાં પૂજયામિ તર્પયામિ નમઃ ।
ૐ ક્ષ્રૌં આત્માનન્દનાથશ્રી પાદુકાં પૂજયામિ તર્પયામિ નમઃ ।
ૐ ક્ષ્રૌં પ્રિયાનન્દનાથશ્રી પાદુકાં પૂજયામિ તર્પયામિ નમઃ ।
ઇતિ માનવૌઘાઃ । એનં તૃતીયાપઙ્ક્ત્યાં પૂજયેત્ ।
ૐ ઐં હ્રીં શ્રીં હંસં ખઙ્ક્રે રુસક્ષમખર યૂં સહ સહક્ષમલવરયીં શ્રી અમુકાનન્દનાથ અમુકી અમ્બાશ્રી પાદુકાં પૂજયામિ તર્પયામિ નમઃ ।
એવં પરમગુરું શ્રી પાદુકાં પૂજયામિ તર્પયામિ નમઃ ।
એવં પરાત્પરગુરું શ્રી પાદુકાં પૂજયામિ તર્પયામિ નમઃ ।
એવં પરમેષ્ટીગુરું શ્રી પાદુકાં પૂજયામિ તર્પયામિ નમઃ ।
ઇતિ ગુરુપરમ્પરાં પૂજયેત્ ।

અથ ષડઙ્ગદેવપૂજનમ્ । ૐ ક્ષ્રૌં સર્વજ્ઞતાહૃદયાય નમઃ । હૃદે દેવશ્રી પાદુકાં પૂજયામિ તર્પયામિ નમઃ । ૐ ક્ષ્રૌં નિત્યમનુપ્તાય શિરસે સ્વાહા । શિરોદેવ શ્રી પાદુકાં પૂજયામિ તર્પયામિ નમઃ । ૐ ક્ષ્રૌં અનાદિબોધિતાશિખાયૈ વષટ્ શિખાદેવશ્રી પાદુકાં પૂજયામિ તર્પયામિ નમઃ । ૐ ક્ષ્રૌં સ્વતન્ત્રાય કવચાય હું કવચદેવશ્રી પાદુકાં પૂજયામિ તર્પયામિ નમઃ । ૐ ક્ષ્રૌં નિત્યમલુપ્તાયનેત્રત્રયાય વૌષટ્ નેત્રત્રયશ્રી પાદુકાં પૂજયામિ તર્પયામિ નમઃ । ૐ રૌં અનન્તાય અસ્માય ફટ્ ઇતિ ત્રિકોણાન્તરાલે અગ્નિશા સુખાયવ્યકુનેષુ ચતુષ્ટ્યં સમ્પૂજ્ય પુરુતોનેત્રં દિક્ષુસર્વાસુ અસ્મં પૂજયેત્ । ઇત્યઙ્ગદેવપૂજનં તતો શઙ્ખમુદ્રાં પ્રદર્શ્ય પરિવારાર્ચનાનુજ્ઞાંલબ્ધ્વા વા પરિવારાર્ચનમારભેત્ મૂલેનબિન્દુત્રિવારેણકોણે સમ્પૂજ્ય મધ્યત્રિકોણાગ્રે બ્રહ્મણે સાવિત્રીસહિતાય શ્રીલક્ષ્મીનૃસિંહાય શ્રી પાદુકાં પૂજયામિ તર્પયામિ નમઃ । અગ્નીકુણે વિપ્લવે લક્ષ્મીસહિતાય નૃસિંહાયશ્રી પાદુકાં પૂજયામિ તર્પયામિ નમઃ । ઈશાનકોણે રુદ્રાયસરસ્વતી સહિતાય લક્ષ્મીનૃસિંહાયશ્રી પાદુકાં પૂજયામિ તર્પયામિ નમઃ । મૂલેન દેવં ત્રિવારં તર્પયેત્ । પુષ્પાજલિં દદ્યાત્ । અભીષ્ટસિદ્ધયે દેવ શરણાગતવત્સલ ભક્ત્યા સમર્પયે તુભ્યં પ્રથમાવરણાર્ચનં૧ ઇતિ પ્રથમાવરણં પાદયોઃ પુષ્પાઞ્જલિં દદ્યાત્ । સ્વાગ્નાદિદક્ષાવૃત્તેન ષટ્કોણેષુ પૂજયેત્ ॥

ૐ ક્ષ્રૌં શઙ્કર શ્રી પાદુકાં પૂજયામિ તર્પયામિ નમઃ ।
ૐ ક્ષ્રૌં શેષનાગશ્રી પાદુકાં પૂજયામિ તર્પયામિ નમઃ ।
ૐ ક્ષ્રૌં શતાનન્દશ્રી પાદુકાં પૂજયામિ તર્પયામિ નમઃ ।
ૐ ક્ષ્રૌં હ્રીં યં શ્રી પાદુકાં પૂજયામિ તર્પયામિ નમઃ ।
ૐ ક્ષ્રૌં ધૃતિશ્રી પાદુકાં પૂજયામિ તર્પયામિ નમઃ ।
ૐ ક્ષ્રૌં પુષ્ટીશ્રી પાદુકાં પૂજયામિ તર્પયામિ નમઃ ।
કોણપત્રેષુ પૂજયેત્ મૂલેનમૂલદેવતાં ત્રિવારં તર્પયેત્ । પુષ્પાઞ્જલિં દદ્યાત્
અભીષ્ટ ઇત્યાદિ દ્વિતીયાવરણર્ચનં ચક્રમુદ્રાં પ્રદર્શ્ય અષ્ટદલપત્રેષુ

સ્વાગ્રાદિમારભ્યવાયવ્યદલાન્તં પૂજયેત્ ।
ૐ ક્ષ્રૌં લક્ષ્મીશ્રી પાદુકાં પૂજયામિ તર્પયામિ નમઃ ।
ૐ ક્ષ્રૌં સરસ્વતીશ્રી પાદુકાં પૂજયામિ તર્પયામિ નમઃ ।
ૐ ક્ષ્રૌં ચાપિની શ્રી પાદુકાં પૂજયામિ તર્પયામિ નમઃ ।
ૐ ક્ષ્રૌં પ્રીતિશ્રી પાદુકાં પૂજયામિ તર્પયામિ નમઃ ।
ૐ ક્ષ્રૌં કીર્તિશ્રી પાદુકાં પૂજયામિ તર્પયામિ નમઃ ।
ૐ ક્ષ્રૌં કાન્તિશ્રી પાદુકાં પૂજયામિ તર્પયામિ નમઃ ।
ૐ ક્ષ્રૌં તુષ્ટીશ્રી પાદુકાં પૂજયામિ તર્પયામિ નમઃ ।
ૐ ક્ષ્રૌં શ્રિયં શ્રી પાદુકાં પૂજયામિ તર્પયામિ નમઃ ।
મૂલેનમૂલદેવતાં ત્રિવારં તર્પયેત્ । અભીષ્ટસિદ્ધયેતિ તૃતીયાવરણાર્ચનં ગદામુદ્રાં પ્રદર્શ્ય પુષ્પાજલિં દદ્યાત્ । ષોડશપત્રેષુસ્વાપ્રાદિમારભ્ય પ્રાદક્ષિણ્યેન પૂજયેત્ ॥

ૐ ક્ષ્રૌં રુક્મિણી શ્રી પાદુકાં પૂજયામિ તર્પયામિ નમઃ ।
ૐ ક્ષ્રૌં સત્યભામાશ્રી પાદુકાં પૂજયામિ તર્પયામિ નમઃ ।
ૐ ક્ષ્રૌં નગ્નજિત્તનયા શ્રી પાદુકાં પૂજયામિ તર્પયામિ નમઃ ।
ૐ ક્ષ્રૌં ક્વજાઇ શ્રી પાદુકાં પૂજયામિ તર્પયામિ નમઃ ।
ૐ ક્ષ્રૌં મિત્ર શ્રી પાદુકાં પૂજયામિ તર્પયામિ નમઃ ।
ૐ ક્ષ્રૌં વૃન્દાયૈશ્રી પાદુકાં પૂજયામિ તર્પયામિ નમઃ ।
ૐ ક્ષ્રૌં લક્ષ્મણાયૈશ્રી પાદુકાં પૂજયામિ તર્પયામિ નમઃ ।
ૐ ક્ષ્રૌં જામ્બુવત્યાયૈશ્રી પાદુકાં પૂજયામિ તર્પયામિ નમઃ ।
ૐ ક્ષ્રૌં સુશીલકાયૈશ્રી પાદુકાં પૂજયામિ તર્પયામિ નમઃ ।
ૐ ક્ષ્રૌં મહિષોષ્ટજૈ શ્રી પાદુકાં પૂજયામિ તર્પયામિ નમઃ ।
ૐ ક્ષ્રૌં સુવર્ણાભાયાયૈશ્રી પાદુકાં પૂજયામિ તર્પયામિ નમઃ ।
ૐ ક્ષ્રૌં વિચિત્રાયૈશ્રી પાદુકાં પૂજયામિ તર્પયામિ નમઃ ।
ૐ ક્ષ્રૌં ભાસ્વતાયૈશ્રી પાદુકાં પૂજયામિ તર્પયામિ નમઃ ।
ૐ ક્ષ્રૌં ભાસ્કરાયૈશ્રી પાદુકાં પૂજયામિ તર્પયામિ નમઃ ।
ૐ ક્ષ્રૌં રુન્મીલતાયૈશ્રી પાદુકાં પૂજયામિ તર્પયામિ નમઃ ।
ૐ ક્ષ્રૌં રમાકાઞ્ચિતાયૈશ્રી પાદુકાં પૂજયામિ તર્પયામિ નમઃ ।
એતા સમ્પૂજ્ય મૂલેનમૂલદેવં ત્રિવારં તર્પયેત્ ।
પદ્મમુદ્રાં પ્રદર્શ્ય પુષ્પાઞ્જલિં દદ્યાત્ ।

અભીષ્ટસિદ્ધયેતિ ચતુર્થાવરણાર્ચનં ઇતિ ચતુર્થાવરણમ્ ।
અથ દ્વાત્રિંશપત્રેષુ સ્વાગ્રાદિ પ્રારભ્ય પ્રાદક્ષિણે પૂજયેત્ ।

ૐ ક્ષ્રૌં કૃષ્ણાયશ્રી પાદુકાં પૂજયામિ તર્પયામિ નમઃ ।
ૐ ક્ષ્રૌં રુદ્રાયશ્રી ક્ષ્રૌં માયશ્રી પાદુકાં પૂજયામિ તર્પયામિ નમઃ ।
ૐ ક્ષ્રૌં મહાઘોરાયશ્રી પાદુકાં પૂજયામિ તર્પયામિ નમઃ ।
ૐ ક્ષ્રૌં માયશ્રી પાદુકાં પૂજયામિ તર્પયામિ નમઃ ।
ૐ ક્ષ્રૌં ભીષ્ણાયશ્રી પાદુકાં પૂજયામિ તર્પયામિ નમઃ ।
ૐ ક્ષ્રૌં ઉજ્વલાયશ્રી પાદુકાં પૂજયામિ તર્પયામિ નમઃ ।
ૐ ક્ષ્રૌં કસવ્યાયશ્રી પાદુકાં પૂજયામિ તર્પયામિ નમઃ ।
ૐ ક્ષ્રૌં વિકરાલાયશ્રી પાદુકાં પૂજયામિ તર્પયામિ નમઃ ।
ૐ ક્ષ્રૌં દૈત્યાન્તાયશ્રી પાદુકાં પૂજયામિ તર્પયામિ નમઃ ।
ૐ ક્ષ્રૌં મધુસૂદનાયશ્રી પાદુકાં પૂજયામિ તર્પયામિ નમઃ ।
ૐ ક્ષ્રૌં રક્ષાક્ષર્યશ્રી પાદુકાં પૂજયામિ તર્પયામિ નમઃ ।
ૐ ક્ષ્રૌં પિઙ્ગલાક્ષયશ્રી પાદુકાં પૂજયામિ તર્પયામિ નમઃ ।
ૐ ક્ષ્રૌં જન્મઙ્ગાયશ્રી પાદુકાં પૂજયામિ તર્પયામિ નમઃ ।
ૐ ક્ષ્રૌં દીપ્તતેજસે શ્રી પાદુકાં પૂજયામિ તર્પયામિ નમઃ ।
ૐ ક્ષ્રૌં સઘોણશ્રી પાદુકાં પૂજયામિ તર્પયામિ નમઃ ।
ૐ ક્ષ્રૌં સુહનવાયશ્રી પાદુકાં પૂજયામિ તર્પયામિ નમઃ ।
ૐ ક્ષ્રૌં વિશ્વાક્ષ્યાયશ્રી પાદુકાં પૂજયામિ તર્પયામિ નમઃ ।
ૐ ક્ષ્રૌં રાક્ષસાન્તાયશ્રી પાદુકાં પૂજયામિ તર્પયામિ નમઃ ।
ૐ ક્ષ્રૌં વિશાલાયશ્રી પાદુકાં પૂજયામિ તર્પયામિ નમઃ ।
ૐ ક્ષ્રૌં ધૂમ્રકેશવાયશ્રી પાદુકાં પૂજયામિ તર્પયામિ નમઃ ।
ૐ ક્ષ્રૌં હયગ્રીવાયશ્રી પાદુકાં પૂજયામિ તર્પયામિ નમઃ ।
ૐ ક્ષ્રૌં ઘનસ્વનાયશ્રી પાદુકાં પૂજયામિ તર્પયામિ નમઃ ।
ૐ ક્ષ્રૌં મેઘનાદાય પાદુકાં પૂજયામિ તર્પયામિ નમઃ ।
ૐ ક્ષ્રૌં મેઘવર્ણાયશ્રી પાદુકાં પૂજયામિ તર્પયામિ નમઃ ।
ૐ ક્ષ્રૌં કુમ્ભકર્ણાય શ્રી પાદુકાં પૂજયામિ તર્પયામિ નમઃ ।
ૐ ક્ષ્રૌં કૃતાન્તકાયશ્રી પાદુકાં પૂજયામિ તર્પયામિ નમઃ ।
ૐ ક્ષ્રૌં તીવ્રતેજાયશ્રી પાદુકાં પૂજયામિ તર્પયામિ નમઃ ।
ૐ ક્ષ્રૌં અગ્નિવર્ણાયશ્રી પાદુકાં પૂજયામિ તર્પયામિ નમઃ ।
ૐ ક્ષ્રૌં મહોગ્રાયશ્રી પાદુકાં પૂજયામિ તર્પયામિ નમઃ ।
ૐ ક્ષ્રૌં વિશ્વભૂષણાય શ્રી પાદુકાં પૂજયામિ તર્પયામિ નમઃ ।
ૐ ક્ષ્રૌં વિઘ્નક્રમાયશ્રી પાદુકાં પૂજયામિ તર્પયામિ નમઃ ।
ૐ ક્ષ્રૌં મહાસેનાય શ્રી પાદુકાં પૂજયામિ તર્પયામિ નમઃ ।

ૐ ક્ષ્રૌં સિંહાયશ્રી પાદુકાં પૂજયામિ તર્પયામિ નમઃ ।
એતાન્ સમ્પૂજ્ય મૂલેનમૂલદેવં ત્રિવારં તર્પયેત્ ।
સ્તમ્ભમુદ્રાં પ્રદર્શ્ય પુષ્પાઞ્જલિં દદ્યાત્ ।
અભીષ્ટાસિદ્ધેતિ પઞ્ચમાવરણાર્ચન ઇતિ પઞ્ચાવર્ણનમ્ ॥

તતો દિક્ષુદિક્કાલાન્ પૂજયેત્ પૂર્વાદિપ્રાદક્ષિણેન
ૐ ક્ષ્રૌં લં ઇન્દ્રાયશ્રી પાદુકાં પૂજયામિ તર્પયામિ નમઃ ।
ૐ ક્ષ્રૌં અં અગ્નિશ્રી પાદુકાં પૂજયામિ તર્પયામિ નમઃ ।
ૐ ક્ષ્રૌં યં યમશ્રી પાદુકાં પૂજયામિ તર્પયામિ નમઃ ।
ૐ ક્ષ્રૌં નિં નિરૃત્યાયશ્રી પાદુકાં પૂજયામિ તર્પયામિ નમઃ ।
ૐ ક્ષ્રૌં વં વરુણાય શ્રી પાદુકાં પૂજયામિ તર્પયામિ નમઃ ।
ૐ ક્ષ્રૌં યાં વાયુશ્રી પાદુકાં પૂજયામિ તર્પયામિ નમઃ ।
ૐ ક્ષ્રૌં કં કુબેરશ્રી પાદુકાં પૂજયામિ તર્પયામિ નમઃ ।
ૐ ક્ષ્રૌં ઈં ઈશાન્યાયશ્રી પાદુકાં પૂજયામિ તર્પયામિ નમઃ ।
ૐ ક્ષ્રૌં ઈશાન ઇન્દ્રિયોર્મધ્યે
ૐ ક્ષ્રૌં બ્રાહ્મણેશ્રી પાદુકાં પૂજયામિ તર્પયામિ નમઃ ।
નિઋત્યવરુણમધ્યે
ૐ ક્ષ્રૌં અં અં નં અં નં શ્રી પાદુકાં પૂજયામિ તર્પયામિ નમઃ ।
ૐ ક્ષ્રૌં વજ્રાયશ્રી પાદુકાં પૂજયામિ તર્પયામિ નમઃ ।
ૐ ક્ષ્રૌં શક્ત્યૈશ્રી પાદુકાં પૂજયામિ તર્પયામિ નમઃ ।
ૐ ક્ષ્રૌં દણ્ડાયશ્રી પાદુકાં પૂજયામિ તર્પયામિ નમઃ ।
ૐ ક્ષ્રૌં ખડ્ગાયશ્રી પાદુકાં પૂજયામિ તર્પયામિ નમઃ ।
ૐ ક્ષ્રૌં પાશાયશ્રી પાદુકાં પૂજયામિ તર્પયામિ નમઃ ।
ૐ ક્ષ્રૌં અઙ્કુશાયશ્રી પાદુકાં પૂજયામિ તર્પયામિ નમઃ ।
ૐ ક્ષ્રૌં ગદાશ્રી પાદુકાં પૂજયામિ તર્પયામિ નમઃ ।
ૐ ક્ષ્રૌં ત્રિશૂલાયશ્રી પાદુકાં પૂજયામિ તર્પયામિ નમઃ ।
ૐ ક્ષ્રૌં પદ્માયશ્રી પાદુકાં પૂજયામિ તર્પયામિ નમઃ ।
ૐ ક્ષ્રૌં ચક્રાયશ્રી પાદુકાં પૂજયામિ તર્પયામિ નમઃ ।
પુનઃ પુષ્પાઞ્જલિમાદાય મૂલેનમૂલદેવં પૂજયેત્ ।
જ્ઞાનમુદ્રાં પ્રદર્શ્ય અભીષ્ટસિદ્ધેતિષષ્ટમાવરણાર્ચનં
ઇતિ ષષ્ટમાવરણન્ । તતો ચતુદ્વરિપુસ્વાગ્રાદિક્રમેણ
ૐ ક્ષ્રૌં બં બટુકનાથશ્રી પાદુકાં પૂજયામિ તર્પયામિ નમઃ ।

ૐ ક્ષ્રૌં યાં યોગિનીનાથશ્રી પાદુકાં પૂજયામિ તર્પયામિ નમઃ ।
ૐ ક્ષ્રૌં ક્ષેત્રપાલનાથશ્રી પાદુકાં પૂજયામિ તર્પયામિ નમઃ ।
ૐ ક્ષ્રૌં ગં ગણપતિનાથશ્રી પાદુકાં પૂજયામિ તર્પયામિ નમઃ ।

ઇતિ ચતુષ્ટયં સમ્પૂજ્ય મૂલેનમૂલદેવં ત્રિવારં તર્પયેત્ ।
તત્ત્વમુદ્રાં પ્રદર્શ્ય પુષ્પાઞ્જલિં દદ્યાત્ ।
અભીષ્ટસિદ્ધતિ સપ્તમાવરણાર્ચનં ઇતિ સપ્તમાવરણનમ્ ।
તતો મૂલેનબિન્દુ પરિતઃ શ્રીલક્ષ્મીસહિતાય શ્રીનૃસિંહાય નમઃ ।
ષોડશવારં તર્પયેત્ । સાઙ્ગેતિ પઠેત્ ।
ૐ ક્ષ્રૌં હ્રીં શ્રીં ક્લીં હ્રૌં હું શ્રીલક્ષ્મીનૃસિંહાય હૂં હ્રૌં ક્લીં શ્રીં હ્રીં ક્ષ્રૌં ૐ નૃસિંહનરહરાયસાઙ્ગાયસપરિવારાય સહનાય સાયુધાયસાલઙ્કારાય શ્રીલક્ષ્મીનૃસિંહાય નમઃ । ત્રિવારં તર્પયેત્ । પુનઃ પૂજાં કલ્પયેદ્યથામૂલાન્તે પરમાનન્દ સૌરભ્ય પરિપૂર્ણ દિગન્તરં ગૃહાણ પરમગન્ધં કૃપયા પરમેશ્વર । શ્રીલક્ષ્મીનૃસિંહાય ગન્ધં પરિકલ્પયામિ નમઃ । ગન્ધં સમર્પ્ય અધોમુખ કનિષ્ઠાઙ્ગુષ્ઠયોગેન ગન્ધમુદ્રાં પ્રદર્શ્ય તતઃ પુષ્પાનાદાયમૂલાન્તે તુરીયવનસમ્ભૂતં નાનાગુણમનોહરં આનન્દસૌરભં પુષ્પં ગૃહ્યતામિદમમદ્ભુતં શ્રીલક્ષ્મીનૃસિંહાય પુષ્પં સમર્પયામિ નમઃ । અધોમુખતર્જનાઙ્ગુષ્ટયોગેન પુષ્પમુદ્રાં પ્રદર્શ્ય તતો ધૂપપાત્રં અસ્મેણ સમ્પ્રોક્ષ્ય નમઃ ઇતિ ધૂપપાત્રે ધૂપં દત્વા વામતર્જનીયં સ્પૃશન્ મૂલમુચ્ચાર્ય વનસ્પતિરસોદિવ્યૌગન્ધાઢ્યો ગન્ધયુન્નમઃ । આધેયં સર્વદેવાનાં ધૂપોયં પ્રતિગૃહ્યતામ્ । શ્રીલક્ષ્મીનૃસિંહાય સમર્પયામિ નમઃ । ઘણ્ટાં સમ્પૂજ્ય વામકરે ગૃહીત્વા દક્ષકરે ધૂપપાત્રં ત્રિવારં ભ્રામયેત્ । ઇતિ ધૂપં તર્જનાઙ્ગુષ્ઠયોગેન ધૂપમુદ્રાં પ્રદર્શ્ય તતો દીપપાત્રં દેવતાગ્રે સંસ્થાપ્ય રં ઇતિ પ્રજ્વાલાસ્મેણ સમ્પ્રોક્ષ્ય ચક્રમુદ્રાં પ્રદર્શ્ય ઉત્તોલ્ય સુપ્રકાશો મહાદીપ સર્વત્ર તિમિરાપહઃ સબાહ્યાભ્યન્તરઃ જ્યોતિં દીપોયં પ્રતિગૃહ્યતાં ૧ પૂર્વવત્ ઘણ્ટાં વાદયન્ પાદાદિદૃષ્ટિપર્યન્તં ત્રિવારં ભ્રામયેત્ ॥

શ્રીલક્ષ્મીનૃસિંહાય તેજોમયં દીપં સમર્પયામિ નમઃ । મધ્યમાઙ્ગુષ્ઠયોગેન દીપમુદ્રાં પ્રદર્શ્ય તતો મહાનૈવેદ્યં પૂજામણ્ડપાત્ ભોજનમણ્ડપે રત્નસિંહાસનોપરિ આવાહ્ય દેવતાં ષ્કોણવૃત્ત ચતુરાસ્ત્રં મણ્ડલં કૃત્વા ન્હીં આધારશક્તૌ નમઃ ગન્ધપુષ્પાભ્યાં સમ્પૂજ્ય નમઃ ઇત્યાધારં પ્રક્ષાલ્યમણ્ડલે નિધાય અસ્મેન પ્રક્ષાલિત પાત્રં આધારે નિધાય તત્ર ચતુર્વિધાન્નં સમ્પૂર્ણં ભક્ષભોજ્યચોષ્યલેહ્યાત્મકં અસ્ત્રમન્ત્રેણ સમ્પ્રોક્ષ્ય તત્ર વાયુવીજેન દ્વાદશવારાભિમન્ત્ર્ય તદુત્યવાયુના તદ્દોષંસંશોષ્ય દક્ષિણકરતલેગ્નિબીજં વિચિન્ત્ય તત્પૃષ્ઠલગ્નં વામકરતલં કૃત્વા દશધા સઞ્જપ્ય તદુત્થાગ્નિના તદ્દોષદગ્ધં વિભાવ્ય પચાદ્વામકરતલે અમૃતબીજં વિચિત્ય તત્પૃષ્ટલગ્નદક્ષકરતલં કૃત્વા દશધા પ્રજપ્ય તદુત્થામૃતધારયા જ્વલિતં વિભાવ્ય ચન્દ્રબીજં ચામ્બુસંસ્થં ચતુર્દશસ્વરાન્વિતં નાદબિન્દુસમાયુક્તં બીજં તદમૃતાત્મકં ઇત્યનેન સપ્તવારમભિમન્ત્ર્ય મૂલમષ્ટધા પ્રજપ્ય તતો દક્ષહસ્તેન જલં ગૃહીત્વા વામેનાચ્છાદ્યઋચં પઠેદ્યથા ૐ તત્વિષ્ણોઃ પરમં પદં સદા પશ્યન્તિ સૂરયઃ । દિવિચક્ષુરાતતન્તદ્ધિ પ્રાશ્યોવિપન્યવો જાગ્રીવાંસઃ સમિધતેવિષ્ણોર્યત્પરમં પદં તેન જલેન સમ્પ્રોક્ષ્ય વમિતિધેનુમુદ્રયામૃતીકૃત્ય અસ્ત્રેણ તાલત્રયં ચ દિગ્બન્ધનં કુર્યાત્ ॥

તદુપરિવિશેષાર્ઘં બિન્દુયુક્તં પુષ્પં દત્વા તદન્ન સકાશાત્ કિઞ્ચિત્ કિઞ્ચિત્ તં ગૃહીત્વા એકીકૃપિડાન્ કૃત્વા વક્ષ્યમાણબટુકાદીનાં બલિદાનાર્થં સ્થાપયેત્ । તતો દેવતાયૈ પુષ્પાઞ્જલિં દત્વા તન્મુખાત્તેજો વિનિર્ગતમિતિ ધ્યાત્વા વામાઙ્ગુષ્ઠેન નૈવેદ્યપાત્રં સ્પૃષ્ટ્વા દક્ષિણકરેણ પુષ્પયુક્તં જલં ગૃહીત્વા મૂલાન્તે સત્પાત્રેષુ હવિઃ સૌખ્યં વિવિધાનેક ભક્ષણં નિવેદયામિ । તદેવં સ્વાનુગાયૈજુષાણ તત્ ઇતિ શ્લોકં જપ્ત્વા સાઙ્ગાયેતિ પઠન્ શ્રીલક્ષ્મીનૃસિંહાય યથાકાલોત્પન્નં નૈવેદ્યં સમર્પયામિ નમઃ । ઇતિ જલમુત્સૃજ્ય ॥

તતઃ આચમનં દદ્યાત્ અમૃતોપસ્તરણમસિ સ્વાહેતિ દેવહસ્તે જલં દદ્યાત્ નૈવેદ્યમુદ્રાં પ્રદર્શ્ય દક્ષિણકરેણ પ્રાણાદીપચમુદ્રાં પ્રદર્શ્ય વામકરતલે વિકચોત્પલસદૃશીં ગ્રાસમુદ્રાં પ્રદર્શ્ય દક્ષિણકરેણ પ્રાણાદીપં ચ મુદ્રાં પ્રદર્શયેદ્યથા ૐ પ્રાણાય સ્વાહેત્યઙ્ગુષ્ટકનિષ્ઠાનામાભિઃ ૐ અપાનાય સ્વાહેત્યઙ્ગુષ્ઠ તર્જનીમધ્યમાભિઃ ૐ વ્યાજાય સ્વાહેતિ અઙ્ગુષ્ઠમધ્યમાનામાભિઃ ૐ ઉદાનાય સ્વાહેત્યઙ્ગુષ્ટ તર્જનીમધ્યમાભિઃ ૐ સમાનાયસ્વાહેત્યઙ્ગુષ્ટાદિસર્વાભિઃ તતો ભુઞ્જાનાં ધ્યાયેત્ બ્રહ્મેશાદ્યૈઃ પરિસરમભિતં સૂપવિષ્ટાં સમન્તાત્સિજદ્વાલ વ્યજનાનિકરૈર્વાજ્યમાનાસખીભિઃ નર્મક્રીડાપ્રહસન પરાં પઙ્ક્તિ ભોક્તૄન્ હસન્તી ભુઙ્ક્તે પાત્રે કનકઘટિતે ષડ્રસાન્ ॥

વિશ્વમાતઃ ઇતિ દેવં ધ્યાત્વા તતઃ આવશ્યપૂજાઙ્ગત્વેન હોમં કુર્યાદ્યથા દેવતાદક્ષભાગે કુણ્ડે સ્થણ્ડિલે હસન્ત્યાં વા પ્રાગગ્ર ઉદગ્રાશ્ચતસ્રોરેખા કૃત્વા ચતુઃસંસ્કારાન્ કુર્યાદ્યથા મૂલેન વીક્ષ્ય મૂલાસ્ત્રેણ સમ્પ્રોક્ષ્યતેનૈવદર્ભેન સન્તાડચ કવચેન મુષ્ટિનાશ્રિત જલેન સિઞ્ચ્ય તતો ત્રિકોણમધ્યે કોષ્ઠે મૂલમુચ્ચાર્યાગ્નિ સંસ્થાપ્ય અથાગ્નિમન્ત્રસ્ય ભૃગુ ઋષયે નમઃ શિરસિ । ગાયત્રી છન્દસે નમો મુખે । અગ્નિર્દેવતાયૈ નમો હૃદયે । રં બીજાય નમો ગુહ્યે । સ્વાહા શક્તયે નમઃ પાદયોઃ । કલાકીલકાય નમઃ સર્વાઙ્ગે । ૐ સહસ્રાર્ચિષે અઙ્ગુષ્ઠાભ્યાં નમઃ । ૐ સ્વસ્તિ પૂર્ણાયતર્જનીભ્યાં સ્વાહા । ૐ ઉત્તિષ્ઠપુરુષાયમધ્યમાભ્યાં વષટ્ । ૐ ધૂમ્રવ્યાપિને અનામિકાભ્યાં હુમ્ । ૐ સપ્તજિહ્વાય કનિષ્ઠિકાભ્યાં વૌષટ્ । ૐ ધનુર્ધરાય કરતલકરપૃષ્ટાભ્યાં ફટ્ । એવં હૃદયાદિ તતો સ્વહૃત્કમલે ધ્યાયેદ્યથા ધ્યાયેદ્વહ્નિ હેમવર્ણં શક્તિ સ્વસ્તિકધારિણં વરાભયવિશોભાઢ્યં સ્વર્ણામ્બરવિભૂષણં એવં ધ્યાત્વા માનસોપચારૈઃ સમ્પૂજ્ય જાઠરાગ્નિનાસહ ઐક્યં વિભાવ્યાવાહયેત્ ॥

આવાહનાદિ આયુધાન્તાં મુદ્રાં પ્રદર્શ્ય તતો ગન્ધાદિ પઞ્ચોપચારૈઃ સમ્પૂજ્ય મૂલેન હોમદ્રવ્યાણિ સમ્પ્રોક્ષ્ય વમિતિધેનુમુદ્રયામૃતીકૃત્ય તતો ઘૃતેન વ્યાહતિજુહુર્યદ્યથા ૐ ભૂઃ સ્વાહા । ૐ ભુવઃ સ્વાહા । ૐ સ્વઃ સ્વાહા । ૐ ભૂર્ભુવઃ સ્વાહા વૈશ્વાનર જાતવેદ ઇહાગચ્છ લોહિતાક્ષ સર્વકર્માણિ સાધય સ્વાહા । અનેન ત્રિવારં જુહુયાત્ । તતો ભોજનમણ્ડપાતત્તત્ર દેવમાવાહયેત્ । પઞ્ચોપચારૈઃ સમ્પૂજ્ય પૂર્વવત્ ૐ ભૂઃ સ્વાહેતિ વ્યાહૃતિહોમં કુર્યાત્ । પશ્ચાન્મૂલમન્ત્રેણ દેવેશં જુહુયાત્ । પઞ્ચાહુતક્રિમાત્ પ્રાણાપાનૌ તથા વ્યાનમુદાનં ચ સમાનકં તતઃ ૐ ક્ષ્રૌં હૃદયાય નમઃ હૃદિદેવં સ્વાહેતિ ષડઙ્ગેન ષડાહુતિ જુહુયાત્ । તતો મૂલેન પઞ્ચવિંશતિર્જુહુયાત્ । નિત્યહોમવિધિં કૃત્વા બલિદાનવિધિં ચરેત્ । ઈશાને ચ તથાગ્નેયેનૈઋતે ચ તથાપ્રિયે વાયવ્યાં ક્રમતો દેવ મણ્ડલાનાં ચતુષ્ટયં ચક્રમાભિતો દેવ ત્રિકોણં વ્યોમમાલિખેત્ । એવં મણ્ડલાનિ કૃત્વા પૂજયેદ્યથા ॥

ૐ હ્રીં વ્યાપકમણ્ડલાય ઐં નમઃ ઇત્યનેન સમ્પૂજ્ય બટુકીદીન્બલિં દદ્યાદ્યથા એહ્યેહિદપુત્રબટુકનાથ કપિલ

જટાભારભાસુર ત્રિનેત્રજ્વાલામુખ સર્વ વિઘ્નાન્નાશય સર્વોપચાર સહિતં બલિં ગૃહાણ સ્વાહેતિ મન્ત્રેણ બલિં દદ્યાત્પશ્ચાદ્વામાઙ્ગુષ્ઠ તર્જનીભ્યાં મુદ્રાં પ્રદર્શ્ય તસ્યોપરિ બલિં પાત્રામૃતેન બિન્દું ક્ષિપેત્ એવં પ્રતિમુદ્રાંબોદ્ધવ્યં ઊર્ધ્વં બ્રહ્માણ્ડતોવાદિવિગગનતલે ભૂતલે નિષ્કલે વા પાતાલે વા પવનસલિલયોર્યત્રકુત્રસ્થિતા વા ક્ષેત્રેપીગેપપીગદિષુચકૃત પદાધૂપદીપાદિકેન પ્રીતાદેવ્યઃ સદાનઃ શુભબલિવિધિના યાન્તુ વીરિદ્રવન્દ્યાઃ યાં યોગિનીભ્યઃ સ્વાહેતિમન્ત્રેણ બલિં દદ્યાત્ । પશ્ચાદઙ્ગુષ્ઠમધ્યમાનામાભિર્યોન્યાકારાં મુદ્રાં પ્રદર્શ્ય ક્ષાં ક્ષોં ક્ષૂં ક્ષૈં ક્ષૌં ક્ષં હું સ્થાન ક્ષેત્રપાલ સર્વકામપૂરયર સ્વાહેતિ મન્ત્રેણ બલિં દદ્યાત્ પશ્ચાદ્વામાઙ્ગુષ્ટતર્જની સરલયા મુદ્રાં પ્રદર્શ્ય ગાં ગીં ગૂં ગૈં ગૌં ગઃ ગણપતયે વરદ સર્વજનં મેવશમાનય સર્વાપચાર સહિતં બલિં ગૃહાણ । સ્વાહેતિ મન્ત્રેણ દદ્યાત્ તત્ત્વમુદ્રાં પ્રદર્શ્ય બલિ પાત્રામૃતેન બિન્દુ ક્ષિપેત્ ઇતિ બલિદાન વિધિઃ ॥

અદત્વાબટુકાદીનાં યઃ પૂજયાતિ ઈશ્વરં પૂજા ચ વિફલા તસ્ય દેવશાપઃ પ્રજાયતે । તતો ગ્રેંસકાશાત્ ભોજનસ્થાને દેવમાવાહ્ય સ્વહૃદિ વહ્નિ વિસર્જયેદ્યથા ભો ભો વહ્ને મહાશક્તે ગ્રેઃ સર્વકર્મપ્રસાધકઃ કર્માન્તરેઽપિ સમ્પ્રાપ્તે સાન્નિધ્યં કુરુ સાદરં પૂજાયાઃ વિપુલં રાજ્યં અગ્નિકાર્યેન સમ્પદઃ । જપેન પાપાસંશુદ્ધિર્જ્ઞાનં ધ્યાનેન ઉચ્યતે ઉત્તરાયૌષણં દદ્યાદ્યથા અમૃતાપિધાનમસિ સ્વાહેતિ તતો નૈવેદ્યજાતમુધૃત્ય સ્થાનશુદ્ધિં વિધાય ચ આચમનં જલં દદ્યાત્ । દન્તશોધનમેવ ચ સુગન્ધલેપનં દ્રવ્યેણ હસ્તલેપનં દત્વા પુનઃ પાનીયમર્પયેત્ । પુનઃ નાનોપચારાન્ મૂલેન પથા સ્થાને સમર્પ્ય તતઃ તામ્બૂલં દદ્યાત્ । પૂગીફલમ્મહાદિવ્યં નાગવલ્લીદલાન્વિતં કર્પૂરાદિ સમાયુક્તં તામ્બૂલં પ્રતિગૃહ્યતાં શ્રીલક્ષ્મીનૃસિંહાય તામ્બૂલં સમર્પયામિ નમઃ । ચક્રમુદ્રામ્પ્રદર્શ્ય પુનઃ પાદુકામુદ્રાં પ્રદર્શ્ય પૂજાસ્થાને સમાનીય પુનર્મૂલેન છત્રં સમર્પ્ર્યયામિ નમઃ । ચામરયુગ્મં સમર્પયામિ નમઃ । વ્યજનયુગ્મં સમર્પયામિ નમઃ । રત્નોજ્વલં દર્પણં સમર્પયામિ નમઃ । હિરણ્યમયીં દક્ષિણાં સમર્પયામિ નમઃ । પુનઃ પૂર્વવગ્દન્ધ પુષ્પધૂપાન્ દત્વા નીરાજનં કુર્યાદ્યથા સૌવર્ણરાજતે કાંસ્યેસ્થાલકે પરમેશ્વરઃ શુદ્ધ્યસ્મેનસંશોધ્યકુઙ્કુમેન વિલિખેત્પદમં વસુપત્રં મનોહરં મધ્યે ચારૂં ચન્દ્રરૂપં કૃત્વા તન્મસ્તકે પ્રિયે દીપમેકં વિનિક્ષિપ્ય વસુપત્રેષ્ટદીપકન્ યવગોધૂમદુગ્ધાદિરચિતાન્ શર્કરાયુતાન્ ચણકાન્વિતં મુદ્રાભિઃ શોભિતાન્ ધૃતપાચિતાન્ કર્પૂરવર્ત્તિકાયુક્તૈર્ગોધૃતેન ચ પૂરયેત્ રં બીજેન પ્રજ્વાલ્ય સઙ્કુલ્પં કારયેત્પશ્ચાત્કર્મણા મનસેપ્સિતં અભિમન્ત્ર્યમહેશાન્નિ ॥

રત્નૈશ્વર્યાં તતઃ પરં શ્રીં હ્રીં ગ્લૈં સ્લૂં પ્લૂં મ્લૂં ન્કૂં ક્લીં શ્રીં ઇતિ મન્ત્રેણ ગન્ધપુષ્પાભ્યાં સમ્પૂજ્ય પશ્ચામૂલેન સમ્પૂજ્ય ચક્રમુદ્રાં પ્રદર્શ્ય વમિતિધેનુમુદ્રાં પ્રદર્શ્ય મત્સ્યમુદ્રયાછાદ્ય તતસ્થાલકં સમુદ્ધૃત્ય મસ્તકાન્તં પુનઃ પુનઃ નવવારં મહેશાનિ તતો નીરાજનં ચરેત્ મૂલેન સમસ્તચક્રચક્રેશયુતે દેવનવાત્મકે આરાત્રિકં મિદં દેવ ગૃહાણ મમ સિદ્ધયે ઇત્યુક્ત્વા ઘણ્ટાવાદનપૂર્વકં આપાદશિરપર્યન્તં ભ્રામયેન્નવધાપ્રિયે સંસ્થાપ્ય કર્પૂરદીપેન ત્રિધાની રાજ્ય ઉપવિશ્ય હસ્તૌપ્રક્ષાલ્યમૂલેન યથાસ્થાને પૂર્વવત્પઞ્ચપુષ્પાઞ્જલિં દદ્યાત્ । તતો મૂલાદિબ્રહ્મરન્ધાન્તં મૂલવિદ્યાં સૂર્યસોમાગ્નિરૂપિણીં ચતુર્વર્ગઃ ત્વયિ ન્યસ્તસ્માન્મે સિદ્ધિ સદા ભવ ॥

ૐ ગં હ્રીં ગં ગજતુણ્ડ અવિઘ્નં કુરુ માલે ત્વં જપકાલે સદા મમ । નિર્વિઘ્નં કુરુ દેવેશ સુરાત્મિક નમોઽસ્તુતે ઇતિતસ્યોપરિ મન્ત્રં પઠેત્ । ચક્રમુદ્રામ્પ્રદર્શ્ય તાં દક્ષહસ્તે ગૃહીત્વા મધ્યમા મધ્યપર્વણિ સંસ્થાપ્ય સ્વહૃદયમાનીય શિરસિ ગુરું નમસ્કૃત્ય કણ્ઠે મન્ત્રં પીતવર્ણં વિચિંત્ય હૃદયેષુ ઇષ્ટદેવતાં પ્રસન્નાન્ધ્યાયન્ તદૈકચિત્તો ભૂત્વા પઠેત્ । તત્રાદૌ અષ્ટોત્તરશતં પ્રણવં પ્રજપ્ય જાતસૂતકમાદૌ સ્યાન્મૃતે ચ મૃતસૂતકં સૂતકદ્વયમુક્ત્યર્થમાદાવન્તે ચ તૃકં યથા

સઙ્ખ્યાષ્ટોત્તરશતત્રયં વા સહસ્રં પ્રજપ્ય પશ્ચાત્ માલાં શિરસિ સંસ્થાપ્ય પુનઃ પૂર્વવત્ સ્વસ્થાને કુલ્લકાંસઞ્જપ્ય ગુહ્યાતિગુહ્યગોશ્રીત્વં ગૃહાણાસ્મત્કૃતં જપં સિદ્ધિઃ ભવતુ મે દેવિ ત્વત્પ્રસાદાત્મહેશ્વરી ઇત્યનેન દેવીં વામકરે જપજલં સમર્પ્ય ઉક્તં ચ કુલાર્ણવે જન્માન્તરસહસ્રેષુ કૃતપાપપ્રણાશનાત્ પરદેવ પ્રકાશચ જપ ઇત્યભિધીયતે । પુનઃ પૂર્વવદાચમ્ય પ્રાણાનાયામ્ય સંહારક્રમેણ ઋષ્યાદિકં કૃત્વા ધ્યાત્વા તથૈવ પૂજયેદ્યથા ભૂતાદીન્ પૂજયેત્ । લોકાન્ પૂજયેત્ । હાટકેશ્વરાદીન્ પૂજયેત્ ॥

એવં અરવર્ણાનિવિલાપ્ય સમષ્ટિતેજોરૂપં વિભાવ્ય પુનઃ ગન્ધપુષ્પાભ્યાં સમ્પૂજ્ય પશ્ચાત્કુમારિબટુકગુરુ આચાર્ય શામ્ભવાન્ ગુરુપદિષ્ટમાર્ગેણ પૂજયેત્ । ઉત્થાય પ્રદક્ષિણાં કૃત્વા દણ્ડવન્નમસ્કૃત્ય પશ્ચાત્કવચસ્તોત્ર સહસ્રનામશાન્તિસ્તોત્રદિનિ યથા સાવકાશં પઠેત્ । નોચેદ્વિસર્જનાનન્તરં પઠેદિત્યાવશકમ્ । પૂર્વવત્પુષ્પાઞ્જલિં યથાસ્થાને સઙ્ક્ષિપેત્ । સ્તમ્ભનાદિપઞ્ચમુદ્રયા નમસ્કૃત્ય દેવં વિસર્જયેદ્યથા સંહારમુદ્રયાયન્ત્રસ્થ પુષ્પં ગૃહીત્વા પઠેદ્યથા ગચ્છ ગચ્છ સુરશ્રેષ્ઠ સ્વસ્થાને પરમેશ્વર યત્ર બ્રહ્માદયો દેવાન્ વિદુઃ પરમં પદં આઘ્રાય પરમેશ્વરં સ્વહદિ ઉદ્વાસ્ય તત્પુષ્પં ભૂમૌ નિધાય શિરસિ ધારયેત્ । તતો ગતસાર નૈવેદ્યં કિઞ્ચિદુધૃત્ય પિણ્ડં કૃત્વા ઈશાને પૂર્વવત્પડલં કૃત્વા ઉચ્છિષ્ટચાણ્ડાલિન્યૈ નમઃ ઇતિ મન્ત્રેણ બલિં દદ્યાત્ । તસ્યોપરિ કિઞ્ચિદ્બિંદુઃ ક્ષિપેત્ । હસ્તૌ પ્રક્ષાલ્ય પુનઃ માલાં પૂજયેત્ । ત્વં માલે સર્વદેવાનાં પ્રીતિદાશુભદા મમ શુભં કુરુષ્વ મે ભદ્રે યશો વીર્યં ચ દેહિ મે । હ્રીં સિદ્ધૌ નમઃ ઇતિ ગન્ધપુષ્પાભ્યાં માલાં સમ્પૂજ્ય રહસિ સંસ્થાપ્ય પશ્ચાબ્દલિપાત્રસ્યદેવતાઃ નારાચમુદ્રયાવિસૃજ્ય પશ્ચાબ્દલિવિસર્જનં કુર્યાદ્યથા પૂર્વસ્થાપિતબલિપાત્રસ્થમન્ત્રમેકપાત્રે કૃત્વા પૂજાગૃહાબ્દહિઃ પૂર્વવન્મણ્ડલં કૃત્વા તત્ર બલિં દદ્યાદ્યથા ગદાત્રિશૂલડમરૂપાત્રહસ્તં ત્રિલોચનં કૃક્ષાભમ્ભૈરવં ધ્યાયેત્સર્વવિઘ્નનિવારણમ્ । એવં ધ્યાત્વા તત્ર દદ્યાત્ ઉચ્છિષ્ટભૈરવ એહ્યેહિ બલિં ગૃહાણ હું ફટ્ સ્વાહેતિ તદનં તત્ર વિસૃજ્ય પશ્ચાત્કૃતાઞ્જલિપુટોભૂત્વા પઠેત્ । યજ્ઞછિદ્રં જપછિદ્રં છિદ્રં ચ પૂજને મમ સર્વં ધાર્યસુભપાત્રન્યુઞ્જીકૃત્ય તત્ર પુષ્પં દત્વા તદમૃતસ્નિગ્ધભૂમૌમાયાંવિલિખ્ય વામહસ્તકનિષ્ઠકયાએકીકૃત્ય તિલકં કુર્યાદ્યથા યં યં સ્પૃશામિ પાદેન યં યં પશ્યામિ ચક્ષુષા સ એવ દાસતાંયાતુ યદિ શક્રસમો ભવેત્ । ઇતિ મન્ત્રેણ તિલકં કુર્યાત્ ॥

તતઃ સર્વ પાત્રસ્થબિન્દુ આત્મપાત્રે નિક્ષિપ્ય તેનાત્મનિવેદનં કુર્યાદ્યથા દક્ષહસ્તે જલપુષ્પાક્ષતાન્ ગૃહીત્વા ૐ ઇતિ પૂર્વપ્રાણબુદ્ધિર્દેહ ધર્માધિકારાનાજાગ્રત્ ચ પ્રસુષુપ્તિતુરીયાવસ્થાયાં સમનસા વાચાહસ્તાભ્યાં પદ્ભ્યામુદરેણ શિશ્નેન યત્ સ્મૃતં યદુક્તં યત્કૃતં તત્સર્વં ગુરૂદેવતા પ્રીયતાં નમઃ । ઇતિ પઠિત્વા બ્રહ્મરન્ધ્રે નિક્ષિપ્ય ગુરુદેવઃ શિવઃ સાક્ષાત્તત્પત્નીતત્સ્વરૂપિણી અભેદેન ભજેદ્યસ્તુ તસ્ય દેવઃ પ્રસીદતિ । પાત્રાણિ પ્રક્ષાલ્ય ગોપયેત્ । યન્ત્રલેપં સ્વબ્રહ્મરન્ધ્રે લેપયેત્ । યતીનાં માનસી પૂજાવનીનાં વનસમ્ભવૈઃ વર્ણાનાં ભિક્ષયાતોષ્ય ગૃહસ્થદ્રવ્યસમ્ભવૈઃ માનસીસિદ્ધિકામસ્તુ વનસ્થઃ પુષ્ટિસિદ્ધયે ભિક્ષયાવાક્પ્રદાવાણિ ગૃહસ્થઃ સર્વસિદ્ધ્યે નિત્યાતિક્રમદોષેણ શતં વિદ્યાં જપેત્સુધીઃ નૈમિત્યક્રમદોષેણસહસ્રં પ્રજપેત્સુધીઃ નિત્યનૈમિત્તિકં કામ્યમ્માપેક્ષામ્પૂર્વપૂર્વતઃ નિત્યં નૈમિત્તિકં વ્યક્ત્વા કામ્યં કુર્વતિ યે જનાઃ તેષાન્તાનિ વિનશ્યન્તિ શિલાયામુપ્તબીજવત્ કામ્યાતિક્રમદોષેણ ગુરુપૂજાં સમારભેત્ ગુરુપૂજારતો મન્ત્રી સર્વાન્કામાનવાપ્નુયાત્ । ગુરુમુખ્યક્રિયાસર્વાસાવિમર્ષમયી સદા વિમર્શોહિ શિવઃ સાક્ષાચ્છિવરૂપો ગુરુઃ સદા ગુરુપૂજાસદાકાર્યા પૂજાદૌતપહોમયોઃ ગુરુપૂજાં વિહાયસ્તુ શિલાયામુપ્તબીજવત્ છ ઇતિ શ્રી વામકેશ્વર તન્ત્રે તન્ત્રાનુસારેણ ગુરુમુખાત્ જ્ઞાતં બ્રહ્માણ્ડાનન્દનાથેનકૃતા શ્રીલક્ષ્મીનૃસિંહાર્ચન પદ્ધતિઃ

સમાપ્તા ॥

સમ્પૂર્ણં શ્રીરસ્તુ । શુભં ભવતુ । કલ્યાણમસ્તુ ।
॥ લ. જા. ॥ બા. ગો ॥ શ્રી ॥ બ્રા. ॥ મુ. અં ॥

ઇતિ શ્રીનૃસિંહાર્ચનપદ્ધતિઃ સમ્પૂર્ણા ।

A note of caution or disclaimer:
The text here is given for
academic purpose, for information, only as it
appears in a book. Considered as a tantric text,
esoteric in nature, readers are advised caution
about its indiscriminate usage or application of
the same. It is very clear that a guru's
guidance is always essential for mantra
practices and practicing without the same
leads to no merit or can in fact backfire.

Proofread by M K Barman

Shri Nrisimharchanapaddhatih

pdf was typeset on October 15, 2025

Please send corrections to *sanskrit@cheerful.com*